

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö	Sivu
	I <i>Tiedonantoja</i>	
	
	II <i>Valmistavat säädökset</i>	
	Talous- ja sosiaalikomitea	
	Tammikuun 2000 istunto	
2000/C 75/01	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Neuvostolle 26 päivänä toukokuuta 1999 annettu Saksan liittotasavallan ja Suomen tasavallan aloite maksukyvyttömyysmenettelyitä koskevan neuvoston asetuksen antamiseksi"	1
2000/C 75/02	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan lentoliikenne: yhtenäismarkkinoilta maailmanlaajuisiin haasteisiin"	4
2000/C 75/03	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi eläinlääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä (kodifioitu toisinto)"	11
2000/C 75/04	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus: neuvoston asetus tietyistä Välimeren kalavarojen teknisistä säilyttämistoimenpiteistä annetun asetuksen (EY) N:o 1626/94 muuttamisesta neljännen kerran ja kalavarojen säilyttämisestä nuorten meren eliöiden suojelemiseksi toteutettavien teknisten toimenpiteiden avulla annetun asetuksen (EY) N:o 850/98 muuttamisesta neljännen kerran"	13

<u>Ilmoitusnumero</u>	<u>Sisältö (jatkuu)</u>	<u>Sivu</u>
2000/C 75/05	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: neuvoston asetus maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EY) N:o 1255/1999 muuttamisesta”	14
2000/C 75/06	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät biologisille tekijöille altistumiseen työssä (seitsemäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (kodifioitu toisinto)”	15
2000/C 75/07	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto komission tiedonannosta ”Luonnos: Tiedonanto jäsenvaltioille suuntaviivojen vahvistamisesta yhteisön aloiteohjelmille, joiden osalta jäsenvaltioita kehoitetaan jättämään Equal-aloitetta koskevat tukihakemukset”	16
2000/C 75/08	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus neuvoston asetuksen (EY) N:o 2223/96 selventämisestä verojen ja sosiaaliturvamaksujen kirjaamiseen liittyvien periaatteiden osalta”	19
2000/C 75/09	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: neuvoston direktiivi yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 77/388/ETY muuttamisesta – Itävallan tasavallalle ja Portugalin tasavallalle myönnetyt siirtymäsäännökset”	21
2000/C 75/10	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoituksiin käyttämisen estämisestä 10 päivänä kesäkuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/308/ETY muuttamisesta”	22
2000/C 75/11	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta”	29
2000/C 75/12	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: neuvoston asetus kalavarojen säilyttämisestä suojelemalla nuoria meren eliöitä teknisin toimenpitein 30 päivänä maaliskuuta 1998 annetun asetuksen (EY) N:o 850/98 muuttamisesta viidennen kerran”	34
2000/C 75/13	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Muutettu ehdotus: neuvoston asetus (EY) yhteisön malleista”	35
2000/C 75/14	Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Matkailuun liittyvän työllistämispotentiaalin tehostaminen ”	37

II

(Valmistavat säädökset)

TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEA

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Neuvostolle 26 päivänä toukokuuta 1999 annettu Saksan liittotasavallan ja Suomen tasavallan aloite maksukyvyttömyysmenettelyitä koskevan neuvoston asetuksen antamiseksi”⁽¹⁾

(2000/C 75/01)

Neuvosto päätti 22. heinäkuuta 1999 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta aloitteesta.

Asian valmistelusta vastannut ”Yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus” -jaosto antoi lausuntonsa 14. joulukuuta 1999. Esittelijä oli Guido Ravoet.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 26. ja 27. tammikuuta pitämässään 369. täysistunnossa (tammikuun 26. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 97 ääntä puolesta ja 2 vastaan.

1. Johdanto

1.1. Asetusehdotuksessa toistetaan Brysselissä 23 päivänä marraskuuta 1995 allekirjoitetun sopimuksen määräykset, jotka koskevat maksukyvyttömyysmenettelyitä, lukuun ottamatta tuomioistuimen tulkintoja käsittelevää sopimuksen lukua V.

1.2. Aloitteen tavoitteena on nopeuttaa kyseisen sopimuksen täytäntöönpanoa ja tehdä se suoraan jäsenvaltioissa sovellettavaksi, jotta voidaan parantaa rajanylittäviä vaikutuksia omaavia maksukyvyttömyysmenettelyitä.

2. Yleistä

2.1. Sovellusala

2.1.1. Suunniteltua asetusta sovelletaan sellaiseen velallisen kaikkia velkoja koskevaan maksukyvyttömyysmenettelyyn – riippumatta siitä, onko velallinen luonnollinen vai oikeushenkilö – minkä seurauksena velallinen menettää osittain tai kokonaan määräysvallan omaisuuteensa ja tapausta varten määrätään selvittäjä. Menettelyt, joihin asetusta sovelletaan, luetaan kunkin jäsenvaltion osalta erillisessä liitteessä.

2.1.2. Asetusta ei sovelleta, jos maksukyvyttömyysmenettelyn kohteena on vakuutus- tai luottolaitos, sijoituspalveluyritys, jonka tarjoamiin palveluihin liittyy kolmansien osapuolten varojen tai arvopaperien hallintaa, taikka yhteissijoitusyritys, koska mainitut yritykset kuuluvat erityisen sääntelyn piiriin.

2.2. Toteutettava järjestelmä

2.2.1. Asetusehdotuksessa kaavailtu järjestelmä on kompromissi:

- yhtäältä otetaan huomioon konkurssin ainutkertaisuuden ja yleisvaikutteisuuden periaate: tämä tarkoittaa, että konkurssiin asetettu yritys on yhden yhtenäisen menettelyn kohteena ja kaikki jäsenvaltiot tunnustavat sen vaikutukset
- toisaalta otetaan huomioon konkurssien alueellisuuden ja monimuotoisuuden periaate, jonka mukaisesti menettely voidaan käynnistää jokaisessa jäsenvaltiossa, jossa velallisella on omaisuutta, ja jonka vaikutukset rajoittuvat tämän jäsenvaltion alueelle.

⁽¹⁾ EYVL C 221, 3.8.1999, s. 8.

2.2.2. Tästä syystä asetuksessa lähdetään näkemyksestä, jonka mukaan on olemassa päämenettely, joka aloitetaan siinä jäsenvaltiossa, jossa velallisen pääntressien keskus sijaitsee. Päämenettely tunnustetaan muissa jäsenvaltioissa, ja sen vaikutukset koskevat muita jäsenvaltioita ilman eri muodollisuuksia. Yhtiön pääntressien keskuksen katsotaan sijaitsevan siinä valtiossa, jossa sillä on sääntömääräinen kotipaikka, kunnes toisin osoitetaan.

2.2.3. Muun kuin pääntressien keskuspaikkana toimivan jäsenvaltion tuomioistuin on toimivaltainen aloittamaan maksukyvyttömyysmenettelyn vain, jos velallisella on toimipaikka tässä jäsenvaltiossa. Tällaisen menettelyn vaikutukset rajoittuvat mainitussa jäsenvaltiossa sijaitsevaan velallisen omaisuuteen. Jos tällainen menettely avataan päämenettelyn aloittamisen jälkeen, puhutaan sekundäärimenettelystä, jonka on oltava likvidaatiomenettely.

2.2.4. Sekundäärimenettelyn aloittamista voi pyytää päämenettelyn selvittäjä tai sellainen muu henkilö tai viranomainen, jolla on oikeus hakea maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista sen jäsenvaltion lain mukaan, jossa sekundäärimenettelyn aloittamista pyydetään.

2.2.5. Asetuksessa pyritään varmistamaan, että päämenettely ja sekundäärimenettely (tai -menettelyt) voivat olla käynnissä rinnakkain. Tähän pyritään esimerkiksi asettamalla eri selvittäjille tietojenantovelvollisuus sekä antamalla päämenettelyn selvittäjälle mahdollisuus pyytää sekundäärimenettelyn keskeyttämistä ja sekundäärimenettelyssä jäljelle jääneen omaisuuden ylijäämän siirtämistä päämenettelyyn.

2.3. Sovellettava laki

2.3.1. Menettelyyn ja sen vaikutuksiin sovelletaan pääasiallisesti sen jäsenvaltion lakia, jossa menettely on alkanut (tai aloitetaan). Aloitusvaltion lain mukaan määräytyvät näin menettelyn aloittamista, etenemistä sekä päättämistä koskevat ehdot.

2.3.2. Tiettyjä erityisongelmia varten on suunniteltu erityissäännöksiä. Esimerkiksi työsopimusten osalta säädetään, että maksukyvyttömyysmenettelyn vaikutukset työsopimukseen määräytyvät yksinomaan sen jäsenvaltion lain mukaan, jota kyseiseen työsopimukseen sovelletaan. Muut säännökset koskevat erityisesti menettelyn vaikutuksia omistuksenpidätykseen, kuittaukseen, kolmansien osapuolten esineoikeuteen sekä kiinteää omaisuutta koskeviin sopimuksiin.

2.4. Menettelyjen tunnustaminen

2.4.1. Asetusehdotuksen mukaan yhdessä jäsenvaltiossa tehty maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamista koskeva päätös tunnustetaan kaikissa muissa jäsenvaltioissa. Tämä ei kuitenkaan estä aloittamista niin kutsuttuja sekundäärimenettelyitä.

2.4.2. Lisäksi päämenettelyn selvittäjällä on oikeus käyttää toisissa jäsenvaltioissa kaikkia niitä toimivaltuuksia, joita hänellä on menettelyn aloitusvaltion lain mukaan, niin kauan kuin siellä ei ole aloitettu sekundäärimenettelyä. Näin hän voi siirtää velallisen omaisuutta sen sijaintivaltiosta, jolleivät tähän vaikuta esineoikeus tai omistuksenpidätys. Selvittäjän on kuitenkin toimivaltuuksiaan käyttäessään noudatettava sen jäsenvaltion lakia, jossa hän toimii.

2.4.3. Ilman eri muodollisuuksia tunnustetaan lisäksi päätökset, jotka tehdään maksukyvyttömyysmenettelyn puitteissa sellaisessa tuomioistuimessa, joka on tehnyt aloittamispäätöksen. Tällainen päätös on pantava täytäntöön tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityis- ja kauppaoikeuden alalla Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1968 tehdyn yleissopimuksen säännösten mukaisesti. Näiden säännösten mukaan sopimusvaltiossa tehty lainvoimaiset päätökset voidaan panna täytäntöön toisessa valtiossa sen jälkeen kun niistä on jonkun asianosaisen henkilön hakemuksesta tehty lainvoimaisia.

3. Erityistä

3.1. Aloitteen asianmukaisuus

3.1.1. Komitea kannattaa periaatetta yhteisön asetuksesta, jonka tavoitteena on ratkaista rajanylittäviä vaikutuksia omaavista konkurseista syntyviä ongelmia ja sitä kautta nopeuttaa Brysselissä vuonna 1995 tehdyn, maksukyvyttömyysmenettelyitä koskevan sopimuksen täytäntöönpanoa. Tällainen aloite voi auttaa jäsenvaltioiden talouksien yhdentymistä sisämarkkinoilla.

3.1.2. Komitea pitää kyseistä aloitetta myönteisenä, semminkin kun se on ensimmäinen neuvoston tekemä yksityisoikeudellinen aloite, jolla ei ole suoraa yhteyttä kuluttajansuojaan. Neuvosto hyödyntää näin Amsterdamin sopimuksen uusia määräyksiä.

3.1.3. Komitea painottaa kuitenkin tarvetta välttää luomasta liian monimutkaista järjestelmää, jota olisi vaikea toteuttaa käytännössä. Tässä yhteydessä on todettava, että useimmat asetusehdotuksen säännökset ovat luonteeltaan hyvin monimutkaisia.

3.1.4. Lisäksi komitea pitää tärkeänä, että kyseistä asetusta sovelletaan kaikkialla EU:ssa. Komitea toivookin, että myös Yhdistynyt kuningaskunta, Irlanti ja Tanska liittyvät osaltaan suunniteltuun järjestelmään käyttäen Amsterdamin sopimuksen pöytäkirjojen niille tarjoamia mahdollisuuksia.

3.2. Tavoite

3.2.1. Komitea korostaa, ettei maksukyvyttömyysmenettelyn tavoitteena ole ainoastaan velkojen selvittäminen ja varojen jakaminen velkojen kesken. On asetettava muitakin tavoitteita, kuten elinkykyisten yritysten säilyttäminen ja työllisyyden turvaaminen. Komitea toteaa tähän liittyen tyytyväisenä, ettei asetusta sovelleta ainoastaan likvidaatiomenettelyihin, vaan myös menettelyihin, joiden tavoitteena on yrityksen tervehdyttäminen (ks. liite A).

3.2.2. Komitea pitää kuitenkin valitettavana sitä, ettei ehdotetulla asetuksella pystytä torjumaan kansallisten lainsäädäntöjen eroista johtuvia vääristymiä. Ehdotuksessa ei myöskään aseteta kaikkia jäsenvaltioita koskevia yhteisiä tavoitteita. Vaikka asetusehdotus merkitseekin tietynasteista edistystä, on se kokonaisuudessaan tavoitteiltaan varsin vaatimaton.

3.3. Nopeus

3.3.1. Yksi maksukyvyttömyysmenettelyiden pahimmista puutteista yleensä on niiden hitaus. Komitea pitää valitettavana, ettei ehdotetulla asetuksella pyritä nopeuttamaan menettelyitä eikä esimerkiksi perustamaan eri jäsenvaltioihin yhtenäisiä nopeuttamisjärjestelmiä.

3.4. Suunniteltu järjestelmä

3.4.1. Komitea pitää valitettavana, ettei asetuksessa pitäydytä selkeästi ja yksinkertaisesti tukemaan periaatetta konkurssin ainutkertaisuudesta ja yleisvaikutteisuudesta kaikkialla EU:ssa. Se merkitsisi, että konkurssiin asetettuun yritykseen kohdistettaisiin yhtenäinen menettely, jonka vaikutukset tunnustettaisiin kaikissa jäsenvaltioissa. Myös Euroopan komissio ilmoitti tukevänsä tällaista lähestymistapaa vuoden 1995 Brysselin sopimuksen viimeistelyvaiheessa.

3.4.2. On ymmärrettävää, ettei tällaista järjestelmää voida toteuttaa maailmanlaajuisesti. Euroopan unionin jäsenvaltioiden laita on kuitenkin toisin, sillä ne muodostavat sisämarkkinat joiden tulisi jo sinänsä sulkea pois sekundäärikonkurssien mahdollisuus.

3.4.3. Konkurssin yleisvaikutteisuus on ratkaisuna kiistattomasti paras sekä turvaamaan velkojen tasapuolisen kohtelun että likvidaation nopean ja rationaalisen järjestämisen. On syytä pelätä, että suunniteltu järjestelmä, jossa päämenettely ja sekundäärimenettelyt – joiden vaikutuksen rajoittuvat yhden jäsenvaltion alueelle – ovat rinnakkaisia, aiheuttaa käytännössä ratkaisemattomia ongelmia.

3.4.4. Lisäksi sekundäärimenettelyjen aloittamisen mahdollisuus on vaarassa tehdä tyhjäksi päämenettelyn taloudellisen merkityksen.

3.4.5. Yhden yhtenäisen menettelyn aloittaminen vahvistaisi lisäksi vaikeuksissa olevan yrityksen tervehdyttämispyrkimysten onnistumismahdollisuuksia.

3.5. Soveltamisala

3.5.1. On myönteistä, että asetusta ei ole tarkoitus soveltaa vakuutus- ja luottolaitoksiin, sijoituspalveluyrityksiin ja yhteis-sijoitusyrityksiin. Näitä yrityksiä koskevat erityissäännökset ja yrityksen kotipaikkavaltion suorittama erityisvalvonta, eivätkä ne voisi sopeutua järjestelmään, jossa sallitaan erilaiset menettelyt alueellisesti rajallisten vaikutusten mukaan.

3.6. Päätösten tunnustaminen ja lainvoimaisuus

3.6.1. Täytäntöönpanolausuma saattaa tehdä menettelyistä raskaat ja aiheuttaa tarpeettomia kustannuksia. Niinpä komitea katsoo, että ehdotetun asetuksen mukaisesti tehtyjen päätösten tulisi olla sellaisenaan lainvoimaisia. Komitea pitää tässä yhteydessä myönteisenä yhteisötasolla tehtyä työtä, jonka tavoitteena on ajanmukaistaa ja yksinkertaistaa vuoden 1968 Brysselin yleissopimuksen määräyksiä, jotka koskevat tuomioistuinten toimivaltaa ja tuomioiden täytäntöönpanoa, sekä muuttaa nämä määräykset asetukseksi.

3.6.2. Lisäksi komitean mielestä asetuksessa tulisi säätää, että Euroopan unionissa on tunnustettava sellaiset päätökset, joilla kielletään tiettyjen toimintojen harjoittaminen sellaisilta henkilöiltä, jotka ovat virheellisen hallinnon vuoksi osittain itse aiheuttaneet yrityksensä joutumisen konkurssiin.

3.7. Artikloja koskevat huomiot

3.7.1. 16 artikla – Artiklan 2 alakohdassa oleva säännös näyttää olevan tulkittu 3 artiklan 4 alakohdan mukaisesti. Eikö olisi syytä viitata selkeästi tähän kohtaan 16 artiklan 2 alakohdassa?

3.7.2. 18 artiklan 1 alakohta – Olisi ehkä selkeämpää viitata sellaisiin turvaamista koskeviin toimenpiteisiin, jotka ovat ristiriidassa "toimivaltuuksien käytön" kanssa.

4. Päätelmät

4.1. Edellä esitetyistä varauksista huolimatta komitea pitää ehdotettua asetusta parempana vaihtoehtona kuin tilannetta, että kansainvälisvaikutteisia omaavia konkurssseja koskeva säännöstö puuttuisi kokonaan. Komitea korostaa kuitenkin, että kyseessä on vain yksi askel pyrittäessä kattavampaan ja

kunnianhimoisempaan järjestelmään. Erityisesti on jatkettava konkurssien ainutkertaisuuden ja yleisvaikutteisuuden periaatteen tunnustamiseksi.

4.2. Komitean mielestä tekstiä tulisi muuttaa niin, että vahvistettaisiin päämenettelyä sekundäärimenettelyihin nähden. Yksi mahdollisuus olisi vahvistaa päämenettelyn selvittä-

jän toimivaltaa ja lisätä mahdollisuuksia sekundäärimenettelyjen keskeyttämiseen.

4.3. Komitea on tyytyväinen, että Brysselin yleissopimukseen sisällytettiin viimeistelyvaiheessa kyseisen sopimuksen arviointilauseke. Sen mukaisesti järjestelmää tulee arvioida sopimusvaltion pyynnöstä ja joka tapauksessa viimeistään 10 vuoden kuluttua sen voimaantulosta (53 artikla). Olisi toivottavaa, että vastaava säännös sisällytettäisiin myös nyt käsiteltävänä olevaan asetusehdotukseen. Arviointi tulisi komitean mielestä suorittaa kuitenkin vasta viiden vuoden kuluttua.

Bryssel 26. tammikuuta 2000.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan lentoliikenne: yhtenäismarkkinoilta maailmanlaajuisiin haasteisiin”

(2000/C 75/02)

Komissio päätti 20. toukokuuta 1999 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta tiedonannosta.

Asian valmistelusta vastannut ”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta” -jaosto antoi lausuntonsa 21. joulukuuta 1999. Esittelijä oli Alexander-Michael von Schwerin.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 26. ja 27. tammikuuta 2000 pitämässään 369. täysistunnossa (tammikuun 26. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 116 ääntä puolesta 3:n pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Komissio käsittelee tiedonannossaan ”Euroopan lentoliikenne: yhtenäismarkkinoilta maailmanlaajuisiin haasteisiin” Euroopan ilmailualan nykytilaa, tarvetta parantaa jatkuvasti eurooppalaisten lentoyhtiöiden suoritus- ja kilpailukykyä sekä kymmenen viime vuoden aikana tapahtunutta lentoliikenteen vapautumista.

1.2. Tiedonannon tavoitteena on arvioida tällä alalla saavutettua edistystä ja nimetä toimet, joilla voidaan kohentaa alan kilpailukykyä.

1.3. Komission näkemyksen mukaan Euroopan lentoyhtiöt ovat luoneet uusia strategioita mukautuakseen markkinoiden kasvuun ja kilpailun aiheuttamiin haasteisiin. Ne ovat parantaneet tuottavuuttaan huomattavasti kymmenen viime vuoden aikana ja luoneet siten uusia työpaikkoja. Lentoyhtiöt kärsivät kuitenkin edelleen rakenteellisesta pirstoutumisesta ja rahoitusongelmista tärkeimpiin kilpailijoihin eli pohjoisamerikkalaisiin lentoliikenteen harjoittajiin nähden.

1.4. Markkinoiden vapautuminen ja globaalistuminen kirstävät kilpailua. Ne ovat pakottaneet lentoyhtiöt mittaviin rakenneuudistustoimiin.

1.5. Komissio hyväksyi valtiontuen yksittäistoimenpiteeksi, jolla kansallisia liikenteenharjoittajia voidaan tukea rakenneuudistustoimissaan siirryttäessä kohti vapaita yhtenäismarkkinoita. Siirtymävaihe on nyt ohi.

1.6. Auttaakseen ilmailualaa strategian laatimisessa komissio on määrittänyt seuraavat poliittiset suuntaviivat:

”Komissio turvautuu kaikkiin käytettävissään oleviin keinoihin varmistaakseen Euroopan markkinoiden yhtenäistymisen. Tällaisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi EY:n kilpailulainsäädännön soveltaminen, jotta estettäisiin markkinoiden uudelleenjakautuminen julkisten toimien tai kilpailuvastaisten liittoutumien tai fuusioiden kautta. Julkisen ja yksityisen toiminnan valvominen, yhteisön lainsäädännön avoimuus ja useat seikat, kuten julkisen palvelun velvoitteita koskevien parhaiden käytänteiden määrittely ja tiedottaminen, ovat tärkeitä elementtejä tässä raportissa.

Kaupan teknisten esteiden purkamisella, erityisesti yhdenmukaistamalla turvallisuussäännöt nopeammin ja tehokkaammin Euroopan lentoturvallisuusviranomaisen perustamisen ansiosta ja edistämällä kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) toimia ympäristöalalla, autetaan lentoliikennettä.

Sisämarkkinoiden pirstoutuminen johtuu myös ulkoisen ulottuvuuden puuttumisesta. Omistajuussäännöt ja kahdenvälisiä sopimuksia koskeva järjestelmä estävät lentoliikenteen rakenneuudistuksen Euroopassa ja terveen kilpailun avoin taivas -maiden kanssa. Tällaiset taloudelliset seuraukset antavat entistä enemmän aiheutta säättää aidosta ulkoisesta ulottuvuudesta, jonka avulla liittoutumat voisivat toimia Euroopassa terveessä kilpailuympäristössä.”

1.7. Komissio aikoo luoda Euroopan lentoliikennettä koskevan kattavan tietokannan. Sen avulla on helpompi saada sellaisia korkeatasoisia tietoja ja analyyskejä kapasiteetista, liikenteestä, taloudellisista tuloksista, tuottavuudesta, tuotannonalan ja reittien rakenteesta, lentokentistä ja työllisyydestä, jotka ovat tarpeellisia lentoliikenteen kilpailukyvyyn suojaamiseen tähtäävän politiikan tukemiseksi. Lentoliikenteen kehitysnäkymiä koskevat tiedot ja analyysit ovat tulevaisuudessa yleisesti saatavilla komission Internet-sivuilta. Hankkeen avulla komissio voi valvoa lentoliikenteen yleistä kehitystä ja erityisesti lippujen hintojen kehitystä.

2. Komission tiedonannon pääsisältö

2.1. Komission mukaan lentoliikenne kasvaa nopeasti, mutta se on hyvin suhdanneherkkä ala ja sen kannattavuus on epävarmaa. Talouden kasvu on kuitenkin tärkein liikenteen kysyntää lisäävä tekijä. Lentoliikenne on kasvanut voimakkaasti viime vuosina tarjonnan ja myynnin osalta. Viimeisimpien markkinatutkimusten mukaan lentoliikenteen maailmanlaajuinen kysyntä jatkaa voimakasta, viiden prosentin suuruisia vuotuista kasvuaan seuraavien kahden vuosikymmenen aikana, mutta tässä olisi kuitenkin otettava huomioon Kaakkois-Aasian rahoitus- ja talouskriisin kaltaiset ennalta arvaamattomat tapahtumat.

2.2. Komissio vertailee Euroopan lentoliikenteen tulosta muuhun maailmaan ja toteaa, että suurimmat eurooppalaiset lentoyhtiöt ovat yhtä suuria kuin suurimmat amerikkalaiset lentoyhtiöt, mutta ominaisia Euroopalle ovat melko pienet lentoyhtiöt, jotka harjoittavat maailmanlaajuisia liikennettä. Tämä saattaa osittain selittää Euroopan lentoliikenteen heikon kannattavuuden, koska koko on tärkeä tehokkuustekijä.

2.3. Euroopan lentoliikenteen rakenteesta komissio toteaa, että aiemmin kilpailulta suojattujen markkinoiden avaaminen johtaa tavallisesti ensin vaiheeseen, jossa tuotannonalan toimijoiden lukumäärä kasvaa. Tämän jälkeen seuraa tasapainottava toinen vaihe, jossa yritysten lukumäärä vähenee ja niiden koko kasvaa. Lentoliikenne näyttäisi noudattavan tätä suuntausta Yhdysvalloissa. Euroopassa markkinoiden vapauttaminen tapahtui noin kymmenen vuotta myöhemmin, ja siksi Euroopassa näyttäisi edelleen olevan ensimmäisessä vaiheessa. Vuonna 1993 Euroopassa oli 132 lentoyhtiötä, jotka harjoittivat kaupallisesti merkittäviä reittilentoja. Vuonna 1998 vastaava lukumäärä oli 164.

2.3.1. Kun EU:n ja Yhdysvaltojen lentoliikennemarkkinoita verrataan keskenään, olisi eräät tärkeät rakenteelliset erot otettava huomioon. Esimerkiksi kaupunkien väliset keskimääräiset etäisyydet ovat Euroopassa pienempiä ja muiden liikennemuotojen, erityisesti tieliikenteen ja rautateiden, kanssa käytävä kilpailu on huomattavasti tiukempaa kuin Yhdysvalloissa. Nämä tekijät selittävät jossakin määrin rakenteiden erilaisuuden, vaikka silti on hämmästyttävää, että Euroopassa, jonka kotimaan markkinat ovat vain kolmanneksen Yhdysvaltain kotimaan markkinoista, huomattavasti useammat lentoyhtiöt käyttävät suuria lentokoneita (Euroopassa 90 ja Yhdysvalloissa 37). Käänteisesti eurooppalaisten lentoliikenteen harjoittajien keskimääräinen koko on huomattavasti pienempi sekä käytössä olevien lentokoneiden lukumäärällä (keskimääräinen lentokonekanta Euroopassa 27 ja Yhdysvalloissa 111) että markkinaosuuksilla mitattuna. Komissio puhuu tässä yhteydessä Euroopan lentoliikenteen pirstoutuneisuudesta.

2.4. Merkittävä rakennemuutokseen vaikuttava tekijä on lentoyhtiöiden uusi toimintamalli, solmukohdan kautta harjoitettava lentoliikenne. Tätä mallia käyttävät nykyisin monet yhtiöt. Suoria reittejä vähentämällä liikennevirrat ovat keskittyneet, jolloin voidaan käyttää suurempia lentokoneita ja käytöaste on korkeampi. Jotkut lentoyhtiöt tarjoavat halpoja peruspalveluita, jotka perustuvat siihen, että interline-reittejä ei lennetä, istumapaikkoja ei ole osoitettu etukäteen, lentokoneessa ei tarjota ruokaa, käytössä on vain yksi luokka ja yhtiö käyttää halpoja ja ruuhkattomia sivulentoasemia sekä uusia ja polttoainetehokkaita lentokoneita.

2.5. Tuottavuudesta komissio toteaa, että vuosina 1990–1996 Euroopan kymmenen suurimman lentoyhtiön työntekijäkohtainen tuotos (RTK/henkilöstö) kasvoi keskimäärin 53 prosenttia, kun taas niiden tuotantoyksikkökohtaiset käyttökustannukset (kustannukset/ATK) alenivat 13 prosenttia. Kymmenen suurimman amerikkalaisen lentoyhtiön tuottavuus on kuitenkin yhä tätä parempi, minkä vuoksi rakenneuudistuspyrkimyksiä on edelleen jatkettava.

2.6. Komission mukaan lentoyhtiöt joutuvat kohtaamaan yhä monimutkaisempia tilanteita. Erityisesti uusien kohteiden ja lisävuorojen jatkuva kysyntä vaatii suuria taloudellisia resursseja ja kykyä innovoida. Jos Euroopan lentoyhtiöt aikovat pysyä hengissä ja menestyä yhä tiukemmassa kilpailussa, on pyrittävä pysyvään rakenneuudistukseen eli jatkuvasti parempaan tehokkuuteen ja kilpailukykyyn. Kilpailun lisääntyminen johtuu pitkälti EU:n toteuttamista alan vapauttamistoimenpiteistä. Tämä prosessi ei ole kuitenkaan synnyttänyt kilpailua kaikilla markkinoilla. Komission vuonna 1996 tekemässä kertomuksessa vapauttamistoimenpiteiden kolmannesta kokonaisuudesta todettiin, että 64:ää prosenttia EY:n reiteistä liikennöitiin monopolina, vaikka monet niistä ovat uusia tai harvaan liikennöityjä reittejä, ja että liikematkustajien lippujen hinnat eivät olleet laskeneet.

2.7. Vuonna 1994 antamassaan tiedonannossa ”Euroopan siviili-ilmailun tulevaisuus”⁽¹⁾ komissio nimesi infrastruktuurin vähäisyyden ja sen kustannukset suurimmaksi syyksi siihen, että Euroopan lentomatikustajille aiheutuvat kustannukset ovat korkeat. Tilanteen parantamiseksi komissio on viime vuosina tehnyt infrastruktuuria koskevia aloitteita:

- direktiivi 96/67, jolla vapautettiin kolmansien osapuolten pääsy maahuollinnan markkinoille yhteisön lentokentillä

- lentokenttämaksuja koskevan uuden direktiivin hyväksyntää käsitellään parhaillaan
- lentoliikenteen valvontajärjestelmien pirstoutumista pyritään estämään vahvistamalla Eurocontrolia
- aktiivinen osallistuminen Euroopan lentoturvallisuusviranomaisen (EASA) perustamiseen
- ympäristönsuojelun ja lentoliikenteen kilpailukyvyyn vuorovaikutuksen perusteellinen käsittely tulevassa tiedonannossa.

2.8. Komissio katsoo, että pitkän aikavälin menestyksen takaamiseksi yhä maailmanlaajuisemmillä lentoliikennemarkkinoilla Euroopan lentoyhtiöiden olisi kehityttävä yksiköiksi, jotka ovat kilpailukykyisiä maailmanmarkkinoilla. On havaittavissa, että kansallisten ja alueellisten lentoyhtiöiden välisissä suhteissa ollaan siirtymässä kohti syvempää yhtenäistymistä (esimerkiksi franchising ja yritystoston kautta saavutettu välitön valvonta) pelkkien kauppasopimusten sijasta. Lisäksi on syntynyt neljä maailmanlaajuista strategista liittoutumaa (Star Alliance, One World, Wings ja Qualiflyer), joihin osallistuu myös eurooppalaisia lentoyhtiöitä.

2.9. Komissio arvostelee sitä, ettei jäsenvaltioiden ja Euroopan ulkopuolisten maiden välillä voi kahdenvälisen sopimuksen puutteen vuoksi vielä liikennöidä vapaasti. Kahdenvälisen järjestelmän erityisen haitallinen seuraus on se, että Euroopan lentoyhtiöt voivat tavallisesti lentää EU:n ulkopuolisiin valtioihin ainoastaan oman jäsenvaltionsa alueelta eivätkä muualta EU:sta. Amerikkalaiset liikenteenharjoittajat saavat lentää kaikilta Yhdysvaltojen lentokentiltä useille EU:n lentokentille. Tämän vuoksi on tärkeää saada päätökseen lentoliikenteen yhtenäismarkkinat, joilla on aito ulkoinen ulottuvuus. Koko Euroopan unionin ja kolmansien maiden väliset yhteiset sopimukset on komission mukaan neuvoteltava sekä monenvälisesti että kahdenvälisesti. Komissio jatkaa pyrkimyksiään luodakseen yhteisen lentoalueen Yhdysvaltojen kanssa. Lisäksi lentoliikenteen asema on otettava huomioon WTO:n palvelukaupan yleissopimuksen (GATS) uudella neuvottelukierroksella, joka aloitettiin vuonna 1999.

2.10. Komissio käsittelee lähemmin lentoliikennemarkkinoilla kymmenen viime vuoden aikana tapahtunutta vapautumista. Komissio arvioi lentoliikenteen kehitystä jo vuonna 1996 tiedonannossa ”Lentoliikenteen vapauttamista koskevan kolmannen toimenpidekokonaisuuden vaikutus”⁽²⁾ ja havaitsi, että vapauttamisprosessi oli muuttanut lentoliikenteen taloudellista ympäristöä ja lisännyt alan kilpailua. Ensimmäisten kolmen vuoden aikana kilpailu lisääntyi asteittain ja erityisesti lentoyhtiöiden lukumäärä nousi huomattavasti. Markkinoiden vapauttaminen on tuonut kuluttajille selvää hyötyä. Eräät puutteet saattavat kuitenkin heikentää mahdollisuutta tarjota

⁽¹⁾ KOM(94) 218 lopull.; TSK:n lausunto: EYVL C 110, 5.2.1995, s. 22.

⁽²⁾ KOM(96) 514 lopull., 22.10.1996.

kuluttajille parempaa palvelua alhaisemmin kustannuksin. Komission kertomuksessa painotettiin kapasiteettirajoitusten ja korkeiden infrastruktuurikustannusten aiheuttamia ongelmia sekä lipun hintoja koskevaa epäjohtonmukaista ja epätydyttävää kehitystä. Tarjoushinnat ovat yleistyneet, mutta kilometrikohtaiset hinnat ovat Euroopassa edelleen kovin erilaiset. Kannattavimmilla reiteillä hinnat ovat jopa nousseet. Viimeaikainen kehitys vahvistaa tällaisen suuntauksen.

2.11. Komissio arvostelee sitä, että erilaisten hintojen nopea lisääntyminen, ylivaraaminen, paikkojen saatavuus mainostuimpaan hintaan, kanta-asiakasohjelmien lisääntyminen, yhteistunnusta käyttävät lennot ja lentoyhtiöiden liittoutumat saattavat vaikeuttaa kuluttajien mahdollisuutta vertailla eri vaihtoehtoja. Kilpailun lisääntyessä markkinoiden avoimuus on taattava, jotta kuluttajien luottamus säilyisi. Komissio on myöskin teettänyt tutkimuksen, joka koskee matkustajien järkeviä valintoja varten tarvitsemia tietoja.

2.12. Yhteisön ulkopuolella rekisteröityjen lentokoneiden vuokraaminen on toinen huolenaihe. Komissio on havainnut, että jäsenvaltiot soveltavat toimilupien myöntämistä koskevia säännöksiä eri tavoin. Tämän vuoksi komissio suunnittelee suuntaviivojen valmistelua yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa selvittääkseen EU:n ulkopuolisista maista lyhytaikaisesti vuokrattuja lentokoneita koskevan säännöksen tulkintaa.

2.13. Komissio on tehnyt tutkimuksen sääntelyn ja eräiden kauppakäytänteiden vaikutuksesta kilpailun kehittymiseen lentoliikenteen yhtenäismarkkinoilla. Tässä yhteydessä on haasteltu useita pieniä ja keskisuuria lentoyhtiöitä ja niitä on pyydetty arvioimaan markkinoiden vapauttamisprosessia ja sen puutteellisuuksia. Tutkimuksessa todetaan, että lentoyhtiöt ovat yksimielisiä nykyisen sääntelyn toimivuudesta. Eräitä seikkoja pidettiin kuitenkin ongelmallisina:

- Lähtö- ja saapumisaikoja ei ole riittävästi, ja tämä vaikeuttaa uusien tulokkaiden asemaa toimintansa vakiinnuttaneisiin kilpailijoihin nähden.
- Vain suuret lentoyhtiöt pystyvät tarjoamaan bonusohjelmia. Suurin ongelma on se, että kanta-asiakasohjelmat suosivat lentoyhtiöitä, joilla on laaja verkosto ja jotka näin ollen tarjoavat matkustajille suurempia mahdollisuuksia kerätä ja käyttää pisteitä. Sitä vastoin pienten ja keskisuurten lentoyhtiöiden ei juurikaan kannata tarjota tällaisia järjestelyjä, koska niiden lentoverkosto on liian pieni.

2.14. Komissio käsittelee myös nykyisten kehityssuuntien sosiaalisia vaikutuksia ja toteaa, että lentoyhtiöiden toteuttamien rakenneuudistustoimien johdosta työntekijöiden kokonaislukumäärä siviili-ilmailualalla nousi 435 400:sta 489 700:aan vuosina 1988–1996, ja alan työllisyysnäkyvät ovat edelleenkin myönteiset.

2.14.1. Eräs tarkasteltavan jakson tärkeimpiä piirteitä on uusien, joustavuuden lisäämiseen tähtäävien työllisyysmuotojen leviäminen. Työsopimusehtoja on muutettu erityisesti uusien työntekijöiden osalta. Monien kanssa solmitaan määräaikainen työsuhde ja usein sovelletaan kaksitasoista palkkausjärjestelmää, jossa pitkään työssä olleille maksetaan enemmän palkkaa kuin uusille työntekijöille. Tulospalkkaus korvaa eräissä työntekijäluokissa ikälisät. Tällainen suuntaus ei ole kuitenkaan ominaista pelkästään lentoliikenteelle. Kansallisissa lentoyhtiöissä pidempään työssä olleille työpaikka on kuitenkin edelleen melko turvattu. Lisäksi palkkataso on niissä yhä korkeampi kuin pienempien lentoyhtiöiden vastaavissa tehtävissä.

3. Komitean huomioita

3.1. Komitea on tyytyväinen lentoliikenteen ongelmien perusteelliseen käsittelyyn. Komission tiedonanto sisältää suureksi osaksi paikkansa pitäviä arvioita ja analyyseja. Euroopan lentoliikenteen kilpailukyvyyn vahvistamista etenkin suhteessa amerikkalaisiin lentoyhtiöihin sekä rakenteellisten haittojen poistamista koskevia tavoitteita voi vain kannattaa lämpimästi.

3.2. Komitea pahoittelee, että komissio käsittelee lentoliikennettä erillään muista liikennemuodoista, ja pitää välttämättömänä, että komissio käsittelee myös yksittäisten liikennemuotojen kytkemistä toisiinsa. Komitea pitää ympäristösyistä etenkin lento- ja raideliikenteen kytkentöjen tiivistämistä tarpeellisena, sillä siten voidaan vähentää huomattavasti lyhyiden matkojen lentoja. Intermodaalisuus toisi myös kuluttajille huomattavia etuja, jos voidaan taata, että he voivat päästä määränpäähensä nopeammin, mukavammin ja edullisemmin.

3.3. Komitea kaipaa lentomatrustajien oikeuksien perusteellisempaa käsittelyä. Komissio puuttuu tähän kysymykseen vain ohimennen. Erityisesti yhteistunnuksia käyttävillä lennoilla tulisi matkustajien oikeuksia parantaa. Ylivarausten ja lentojen myöhästymisten lisääntymisen vuoksi komitea kehottaa painokkaasti saattamaan vihdoin voimaan parannetun asetuksen korvauksista, joita maksetaan lennolle pääsyn eväämisestä tai muista haitoista säännöllisessä lentoliikenteessä. Matkustajien oikeudet tulisi määritellä oikeudellisesti yksiselitteisesti. Lennolle pääsyn eväämisestä, myöhästymisistä ja muista haitoista täytyy voida vaatia korvauksia niiden aiheuttajalta. Tässä yhteydessä on kuitenkin muistettava, etteivät lentoyhtiöt ole yksin syyä myöhästymisiin. Yksi myöhästymisten pääsyy on tapa, jolla Euroopan lennonvarmistus on järjestetty.

3.4. Komitea toteaa, että komissio käsittelee tilauslento- ja lomamatkaliikennettä vain pintapuolisesti. Komissio ei nähtävästi erottele toisistaan säännöllistä ja tilauslentoliikennettä, vaikka tilauslentoliikenteeseen sovelletaan osittain erilaisia ehtoja kuin säännölliseen liikenteeseen ja se muodostaa suuren osan siviili-ilmailusta. Juuri koska säännöllisen ja tilauslentoliikenteen erottaminen on lentoliikenteen vapautumisen jälkeen yhä vaikeampaa, komitea suosittelee, että tilauslento- ja lomaliikenteen säännöllisestä lentoliikenteestä poikkeavia ehtoja tutkitaan lähemmin.

3.5. Komission olisi komitean mielestä pitänyt valottaa enemmän lentoliikenteen tulevaisuudennäkymiä ja odotettavissa olevia ongelmia.

3.6. Komissio yhtäältä valittaa lentoliikennealan voimakasta pirstoutuneisuutta ja toisaalta vaatii lisää kilpailua. Tässä on ristiriita. Lentoyhtiöiden suuri määrä ei ole välttämättä kielteinen asia, vaan voi lisätä kilpailua. Komissio pitää ilmeisesti kuitenkin suuria lentokoneita käyttävien eurooppalaisten lentoyhtiöiden määrää liian suurena ja odottaa markkinoiden kiinteytymistä. Epäselväksi jää, mikä olisi komission mielestä sopiva lentoyhtiöiden määrä, koko, kalustomäärä ja markkinaosuus, jotta Euroopan lentoliikenteen rakenne olisi kilpailukyinen ja kilpailua edistävä.

3.7. Komitea on tyytyväinen komission ilmoitukseen, jonka mukaan valtiontuet salliva siirtymävaihe on päättynyt ja kyseessä olivat yksittäistoimet, joilla helpotettiin kansallisten lentoyhtiöiden siirtymistä liberalisoiduille yhtenäismarkkinoille. Kansallisilla lentoyhtiöillä oli markkinoiden vapauttamisen aloittamista seuranneina vuosina riittävästi aikaa mukautua uuteen kilpailutilanteeseen. Valtiontukia ei siksi tulisi enää sallia, sillä ne johtaisivat – ja ovat jo johtaneet – kilpailuvääristymiin.

3.8. Komitea kannattaa komission aikomusta perustaa laaja Euroopan lentoliikennettä koskeva tietopankki, joka sisältää tietoja mm. hinnoista, turvatoimista ja henkilöstön pätevyysdistuksista, ja asettaa se suuren yleisön saataville Internetiin. Koska kerättävät tiedot lienevät jo olemassa lentoliikenteen eri organisaatioissa (ICAO⁽¹⁾, ECAC⁽²⁾, IATA⁽³⁾, AEA⁽⁴⁾) ja jäsenvaltioiden elimissä, tuntuisi työn säästämiseksi järkevältä käyttää näitä tietoja ja perustaa tietopankki yhteistyössä kyseisten organisaatioiden ja jäsenvaltioiden elinten kanssa. Komitean mielestä tietopankin luomisessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että yleisölle tarjotaan luotettavia tietoja, joiden avulla on mahdollista vertailla lentoliikenteen tarjontaa.

3.9. Komissio määrittelee solmukohtien kautta tapahtuvan liikenteen lentoyhtiöiden uudeksi toimintamalliksi ja merkittäväksi rakennemuutoksen tekijäksi. Vähentämällä suoria lentoja on liikennevirtoja tiivistetty, jolloin voidaan käyttää suurempia lentokoneita ja parantaa käyttöastetta. Solmukohtien kautta tapahtuva liikenne ei ole toimintastrategiana uusi. Toisin kuin Yhdysvalloissa, Euroopan maissa lentoliikenne on jo aikaisemminkin hoidettu yhden kansallisen lentokentän kautta, sillä vain siten kansainväliset pitkien matkojen lennot on saatu täyteen. Komitean tietojen mukaan toissijaisten kohteiden välisiä suoria yhteyksiä ei ole EU:ssa merkittävästi vähennetty. Komitea pitää kuluttajien liikkuvuuden säilyttämisen vuoksi tärkeänä, ettei liikenneteknisesti järkevien toissijaisten kohteiden palveluja huononnetta.

3.10. Komissio ei tarkastele riittävän kriittisesti eräiden lentoyhtiöiden harjoittamaa kilpailupolitiikkaa. Lentoyhtiöiden ulkoiset kustannukset ovat keskenään vertailukelpoisia. Näin ollen on lisättävä mahdollisuuksia valvoa kaikkia niitä lentoyhtiöitä, jotka hankkivat kilpailuetuja muihin lentoyhtiöihin nähden maksamalla matalampia palkkoja, palkkaamalla epäpäteviä työntekijöitä, soveltamalla huonompia sosiaalisten standardien ja laiminlyömällä esim. huoltovälejä koskevia turvallisuusmääräyksiä. Lentoliikenteen laatua ja turvallisuutta koskevien vähimmäisstandardien noudattamisen takaamiseksi tulisi määrittää mm. EU:n laajuiset, JAR OPS -vaatimusten⁽⁵⁾ mukaiset esim. matkustamomiehien koulutuksen vähimmäisisällöt⁽⁶⁾ ja noudattaa niitä. Myös kaikille muille lentoliikenteen parissa työskenteleville tulisi antaa vähimmäiskoulutus ja jatkokoulutusta, jotta voidaan taata lentopalvelujen laatu. Eräillä lentoyhtiöillä ei edelleenkään ole käytössään uusia, polttoainetta säästäviä lentokoneita, vaan ne käyttävät halvalla hankittuja vanhoja koneita pääomakustannusten säästämiseksi. Tämä lisää melua ja polttoaineen kulutusta ja siten ympäristöön kohdistuvaa rasitusta. Komitean mielestä on kuitenkin joka tapauksessa estettävä, että lentoyhtiöt säästävät lentoturvallisuuden ja siten myös matkustajien ja lentohenkilöstön kustannuksella. Komitea katsoo, että EU:ssa tarvitaan lentohenkilöstön työaikoja koskevat yhdenmukaistetut säännöt, jotka ovat riittävän joustavat yhtiöiden tarpeiden huomioon ottamiseksi vaarantamatta kuitenkaan lentoturvallisuutta.

3.11. Se, että 64 prosenttia EU:n reiteistä oli ennen vuotta 1996 vain yhden yhtiön liikenneväyettä, johtui ennen muuta näiden reittien pienistä matkustajamääristä. Kysyntää ei ollut riittävästi toisen yhtiön toimintaa varten. Sen vuoksi valtion puuttuminen tilanteeseen olisi markkinapoliittisesti väärin.

(1) Kansainvälinen siviili-ilmailujärjestö (*International Civil Aviation Organisation*, ICAO).

(2) Euroopan siviili-ilmailukonferenssi (*European Civil Aviation Conference*, ECAC).

(3) Kansainvälinen ilmailuliitto (*International Air Transport Association*, IATA).

(4) Euroopan lentoyhtiöiden liitto (*Association of European Airlines*, AEA).

(5) *Joint Aviation Requirement Operation*, JAR OPS.

(6) TSK:n lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston direktiiviksi matkustamomiehien koulutuksesta turvallisuusvaatimuksista ja ammatillisen pätevyysvaatimusten todistamisesta siviili-ilmailun alalla", EYVL C 214, 10.7.1998, s. 37.

3.12. Komitea ei hyväksy komission väitettä, jonka mukaan liikematkustajien lippujen hinnat eivät olisi laskeneet. Myös liikematkustajia varten on otettu käyttöön lukuisia tariffeja. Käyttöön otetut uudet joustavat hinnat, jotka ovat normaalia hintatasoa alhaisempia, antavat myös liikematkustajille mahdollisuuden valita eri hintatasojen välillä. Siten myös business-luokan keskimääräiset lentohinnat ovat laskeneet. Tämä vahvistetaan *British Aerospace Consultancy*n tuoreessa tutkimuksessa, joka laadittiin komission toimeksiannosta.

3.13. Komission toteamus, jonka mukaan riittämättömät perusrakenteet ja perusrakenteiden kustannukset ovat osasy Euroopan lentoliikenteen verrattain korkeisiin kustannuksiin, pitää täysin paikkansa. Myös uudet vertailututkimukset vahvistavat tämän. Komissio voisi helpottaa tilannetta sopivien toimenpitein, esim. muuttamalla lentokenttämaksuja⁽¹⁾.

3.14. Komission aikomusta torjua lennonvarmistusjärjestelmien hajanaisuutta Eurocontrolia vahvistamalla voi vain vilpittömästi tukea. Komitean mielestä neuvotteluja yhteisön liittymisestä Eurocontrolin jäseneksi tulisi vauhdittaa. Yhteisön jäsenyyden toteuduttua Eurocontrolin päätökset, joiden tekemiseen yhteisö on osallistunut, tulisi saattaa sitovasti osaksi yhteisön lainsäädäntöä.

3.15. Komitea katsoo, että lennonvarmistuksen järjestäminen valtiolliselta pohjalta ja Euroopan lennonvarmistusjärjestelmien suuri määrä eivät enää ole ajanmukaisia, vaan asiassa tarvitaan kiireesti uudenlaista päätösmenettelyä. Erilaiset yhteensovittamattomat lennonvarmistusjärjestelmät tulee korvata yhtenäisellä Euroopan laajuisella lennonvarmistusjärjestelmällä. Komitea ehdottaa, että Eurocontrolille myönnetään toimivaltuudet asettaa EU:n alueen lennonvarmistusjärjestelmille käytettävää tekniikkaa ja noudatettavia menettelyjä koskevat yhtenäiset standardit. Tärkein edellytys lennonvarmistuksen nopeaksi parantamiseksi on yhtenäisen tekniikan käyttöönotto koko EU:n alueella sekä kansallisten lentoturvallisuusviranomaisten nykyistä parempi yhteistyö. Lennonvarmistuksesta aiheutuvia myöhästyksiä on voitava parantaa lyhyellä aikavälillä myös ilman keskitetyn eurooppalaisen lentoturvallisuusviranomaisen perustamista. Pitkällä tähtäimellä komitea katsoo kuitenkin, että onärkevää luoda keskitetty Euroopan lentoturvallisuusviranomainen ja tukea sen perustamista. Jäsenvaltioiden lennonvarmistusjärjestelmien joustavoittamiseksi komitea pitää harkinnan arvoisena yksityisten organisaatioiden osallistumista, kunhan näiden laatu taataan.

3.15.1. Komitea on tyytyväinen yhteisön aktiiviseen panokseen Euroopan lentoturvallisuusviranomaisen (EASA) perustamisessa. On vielä päättämättä, annetaanko EASAlle lennonvarmistusta koskevaa toimivaltaa.

3.15.2. Eräissä Eurocontrolin tutkimuksessa todetaan lennonvarmistusongelmista seuraavaa: vuonna 1998 28 (*Air Traffic Control Enroute*) + 4 (*Air Traffic Control Ground*) eli 32 prosenttia kaikista välittömistä myöhästymisistä johtui lennonjohto-ongelmista. Jos 37 prosentin jatkomyöhästymiset lasketaan mukaan suhteellisesti, tulee tähän lisätä vielä 19 prosenttia. Siten 50–51 prosenttia kaikista myöhästymisistä johtuu lennonvarmistuksesta, lentoyhtiöistä taas 13 + 8 eli 20–21 prosenttia. Eurocontrol pelkää, että vuoden 1999 luvut ovat vielä huonommat.

3.16. Komission aikomus puuttua tehokkaasti lentoliikenteen aiheuttamiin meluhaittoihin ja ympäristön saastumiseen on kannatettava. Tämän alan ponnistuksista riippuu ympäristöstä kannettavan vastuun lisäksi lentoliikenteen hyväksyntä suuren yleisön keskuudessa. Sen vuoksi ympäristönsuojelu on ollut jo pitkään lentoliikenteessä tärkeällä sijalla. Paikallisten esim. pakokaasuhaittoja koskevien standardien erilaisuus on kuitenkin tähän asti estänyt uusien moottoreiden kohdennetun teknisen kehittämisen. Kerosiiniveron käyttöönotto ei ole sopiva keino, ellei sitä toteuteta kilpailuvääristymien välttämiseksi maailmanlaajuisesti kaikissa ICAO:n jäsenvaltioissa.

3.17. Komission havaitseman alan pirstaleisuuden haittoja voidaan torjua kansainvälisten liittoutumien muodostamisen tuomilla synergiavaikutuksilla.

3.18. Komitea ei voi yhtyä komission kilpailuoikeudellisiin näkemyksiin lentoliikenteen liittoutumista. Lentoliikenteen liittoutumien avulla saatetaan kyetä vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeisiin esim. tarjoamalla suurempi yhteensovitettu reittiverkko. Tämä tarjoaa asiakkaille enemmän etuja kuin yksittäisten yhtiöiden verkot. Siksi liittoutumia on pidettävä kilpailupoliittisesta näkökulmasta myönteisinä. On kuitenkin huolehdittava siitä, ettei pienempiä lentoyhtiöitä suljeta markkinoilta määräävää markkina-asemaa väärinkäyttämällä.

3.19. EU:n kilpailukomissio on Pohjois-Atlantin alueella toimivia liittoutumia tutkiessaan käyttänyt tiukkaa reitteihin perustuvaa markkinakäsitettä, joka ei vastaa nykyisiä kilpailuolosuhteita. Yhdysvaltain viranomaiset sitä vastoin tarkastelevat kokonaismarkkinoita, mikä on asianmukaisempaa, sillä suurin osa komission arvostelemien reittien matkustajista on jatkoyhteysmatkustajia. Siksi on tarpeen yhtenäistää Euroopan ja Yhdysvaltain kilpailupolitiikkaa.

3.20. Koska komissio pyrki saamaan aikaan ”avoin taivas”-sopimuksen EU:n ja Yhdysvaltain välille, olisi komitean mielestäärkevää odottaa näiden neuvottelujen päättymistä, ennen kuin tutkitaan, ovatko Pohjois-Atlantin liittoutumat yhteenso-pivia EU:n kilpailulainsäädännön kanssa.

3.21. Komitea yhtyy komission perusteluihin, jotka koskevat Yhdysvaltain kanssa käytäviä ”avoin taivas”-neuvotteluita. Yhdysvaltalaiset lentoyhtiöt saavat nykyisistä kahdensivuisista sopimuksista perusteetonta etua, sillä ne voivat, toisin kuin eurooppalaiset yhtiöt, lentää kaikilta Yhdysvaltain lentoasemil-

(1) TSK:n lausunto maahuolintapalvelujen markkinoiden vapauttamisesta, EYVL C 301, 13.11.1995, s. 28.

ta lähes kaikille Euroopan lentoasemille. Eurooppalaiset lentoyhtiöt voivat sitä vastoin lentää Yhdysvaltoihin vain kotivaltionsa lentokentiltä. Tällainen epäyhtenäinen kohtelu tulisi ehdottomasti poistaa Yhdysvaltain kanssa käytävissä ”avoin taivas” -sopimusneuvotteluissa.

3.22. Palvelukaupan yleissopimuksen (GATS) uutta neuvottelukierrosta tulisi hyödyntää siten, että lentoliikenne otetaan neuvottelujen piiriin ja sille luodaan yhtenäinen toimintaympäristö esim. kauttalento-oikeuksien, lähtö- ja saapumisaikojen ja lentokenttäpalvelujen suhteen. Lisäksi voitaisiin pyrkiä lentoliikenteen asteittaiseen vapauttamiseen.

3.23. Markkinoiden avoimuuden suhteen lentoliikennettä ei tulisi rasittaa enempää kuin muitakaan talouden aloja. Jo ammattimaisten matkanjärjestäjien välinen kilpailu pitää huolen näiden lentoliikennemarkkinoiden riittävästä avoimudesta.

3.24. Lentokoneiden vuokraaminen henkilöstöineen ja huoltopalveluineen (ns. wet-leasing) unionin ulkopuolisista maista on joskus yritystoiminnan joustavuuden takia tarpeen. Komitean mielestä tulisi antaa EU:n suuntaviivat, joissa sallittaisiin ns. wet-leasing vain poikkeustapauksissa ja vain lyhyen aikaa. Tämän edellytyksenä tulisi kuitenkin olla, että vuokrattu lentokone täyttää turvallisuutta ja ympäristönsuojelua koskevat EU:n vähimmäisvaatimukset, jotta väärinkäytökset eivät olisi mahdollisia. Tässä yhteydessä olisi pohdittava toteuttamiskelpoista lupamenettelyä.

3.25. Komission kuvaama lähtö- ja saapumisaikojen koskeva ongelma johtuu lentoasemien kapasiteettivaikeuksista. Ongelmasta eivät kärsi vain uudet tulokkaat vaan myös lentoasemilla jo toimivat yritykset, joilla ei ole kasvumahdollisuuksia. Ongelma on ratkaistava lisäämällä lentoasemien kapasiteettia, mutta lähtö- ja saapumisaikojen jakomekanismeja on luonnollisesti aina oltava. Komission on ilmoittanut antavansa lähtö- ja saapumisaikoihin liittyviä ongelmia koskevan kertomuksen, ja komitea toivoo saavansa mahdollisuuden ilmaista siitä kantansa. Komitea on kuitenkin sitä mieltä, että kaikille lentoyhtiöille tulisi taata yhtäläiset mahdollisuudet.

3.26. Myös eurooppalaisten lentoyhtiöiden on maailmanlaajuisessa kilpailussa selviytyäkseen voitava tarjota asiakkailleen kanta-asiakasohjelmia, sillä niitä käyttävät kaikki suuret lentoyhtiöt ja niiden käyttöoikeuden rajoittaminen merkitsi kilpailuhaittaa.

4. Loppuhuomioita

4.1. Komitea pitää palvelun laatuun ja turvallisuuteen liittyvistä syistä ehdottoman tarpeellisena, että säädetään kaikkien lentoliikenteen parissa työskentelevien koulutusta ja jatkokoulutusta koskevat EU:n laajuiset vähimmäisstandardit sekä valvotaan niiden noudattamista.

4.2. Komitea katsoo, että Euroopan lennonvarmistusjärjestelmät tulee yhtenäistää ja Eurocontrolia tulee vahvistaa. Eurocontrolille tulee myöntää toimivaltuudet asettaa jäsenvaltioiden lennonvarmistusjärjestelmille käytettävää tekniikkaa ja noudatettavia menettelyjä koskevat yhtenäiset standardit. Jäsenvaltioiden lennonvarmistus tulee järjestää yksityiseltä pohjalta. Vain siten voidaan vähentää lennonvarmistuksesta johtuvia myöhästymisiä.

4.3. Lentoliikenteen turvallisuutta tulee komitean mielestä painottaa nykyistä enemmän, sillä lentoliikenteen merkitys tulee ennusteiden mukaan kasvamaan lähivuosina vielä huomattavasti.

4.4. Komitea on tyytyväinen siihen, että komissio aikoo käsitellä lentoliikenteen ympäristönäkökohtia tiedonannossa. Komission tulisi myös käsitellä eri liikennemuotojen ja etenkin lento- ja raideliikenteen välisten kytkentöjen kehittämistä Euroopassa. Liikennemuotojen intermodaalisuuden avulla voidaan saavuttaa monia ympäristöä ja kuluttajia hyödyttäviä parannuksia.

4.5. Matkustajien oikeudet tulisi komitean näkemyksen mukaan määritellä oikeudellisesti yksiselitteisesti. Lennolle pääsyn eväämisestä, myöhästymisistä ja muista matkustajille koituvista haitoista täytyy voida vaatia korvauksia niiden aiheuttajalta. Asetus korvauksista, joita maksetaan matkustajille koituvista haitoista, tulee vihdoin saattaa voimaan.

4.6. Komitea kannattaa painokkaasti EU:n ja Yhdysvaltain välistä ”avoin taivas” -sopimusta, jolla saatettaisiin eurooppalaiset ja yhdysvaltalaiset lentoyhtiöt tasavertaiseen asemaan.

4.7. Tämä palvelisi komitean mielestä niin komission päämääriä kuin Euroopan kuluttajien, työntekijöiden ja työnantajien etuja myös tulevaisuudessa käytävän sosiaalisen vuoropuhelun kannalta.

Bryssel 26. tammikuuta 2000.

*Talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi eläinlääkkeitä koskevista yhteisön säännöistä (kodifioitu toisinto)"

(2000/C 75/03)

Neuvosto päätti 4. lokakuuta 1999 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut "maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö" -jaosto antoi lausuntonsa 17. joulukuuta 1999. Esittelijä oli Paolo Braghin.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 26. ja 27. tammikuuta 2000 pitämässään 369. täysistunnossa (tammikuun 26. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 119 ääntä puolesta 2:n pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Käsiteltävänä olevan direktiiviehdotuksen tavoitteena on kodifioida ja siten korvata useita direktiivejä neuvoston 28. syyskuuta 1981 antamien direktiivien 81/851/ETY ja 81/852/ETY jälkeen säädettyjen eläinlääkkeitä koskevien jäsenvaltioiden lakien lähentämiseksi.

1.1.1. Kodifioinnilla pyritään yksinkertaistamiseen, selventämiseen, avoimuuteen ja yhteisön lainsäädännön ymmärrettävyyden edistämiseen komission 1. huhtikuuta 1987 tekemän päätöksen ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan Edinburgissa joulukuussa 1992 esittämien päätelmien mukaisesti.

1.2. Uuden direktiivin tarkoituksena on kodifioida nimenomaan liitteen II A osassa mainitut säännökset. Kyseisessä liitteessä on luetteloitu kumotut direktiivit. Uusi direktiivi tulee hyväksyä yhteisön normaalin lainsäädäntökäytännön mukaisesti perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.

1.3. Käsillä oleva kodifointiehdotus on laadittu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistujen säädöstekstien perusteella, eikä näiden säädösten sisältöön voi tehdä muutoksia. Komission ehdotuksessa tydytäänkin kokoamaan tekstit yhteen ja tekemään vain vaaditut muodolliset muutokset.

1.4. Komissio on myös ottanut huomioon sen, että neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2309/93⁽¹⁾ on tällä välin säädetty eläimille tarkoitettuja lääkkeitä koskevista yhteisön luvananto- ja valvontamenettelyistä sekä perustettu Euroopan lääkearviointivirasto⁽²⁾.

1.5. Eläinlääkkeitä koskeva kodifointiehdotus on laadittu rinnakkain ihmisille tarkoitettuja lääkkeitä koskevien direktiivien kodifointiehdotuksen kanssa. Komitea on jo antanut kyseisestä ehdotuksesta lausunnon⁽³⁾.

2. Yleistä

2.1. Komitea pitää tällaista kodifointia erittäin myönteisenä. Se on tärkeä viiteperusta jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille. Tarvetta kodifioinnille on ollut jo vuosia, ja se otettiin lopulta komission työohjelmaan vuonna 1998. Nyt on päästy ehdotusvaiheeseen. Komitea toivoo, että 20. joulukuuta 1994 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen mukainen nopeutettu työmenettely mahdollistaa kyseisten kodifioitavien säännösten pikaisen hyväksymisen siten, että direktiivi voi tulla voimaan 1. tammikuuta 2000, kuten 99 artiklassa säädetään, tai ainakin vuoden 2000 ensimmäisen puolivuotiskauden aikana.

2.2. Kodifointi on tyhjentävä, sillä siihen sisältyvät myös immunologisia eläinlääkkeitä koskeva direktiivi 90/677/ETY sekä homeopaattisia eläinlääkkeitä koskeva direktiivi 92/74/ETY. Tekstiä täydentää vielä liite I "Eläinlääkkeiden tutkimiseen liittyvät analyttiset, turvallisuutta koskevat, prekliiniset ja kliiniset standardit ja tutkimussuunnitelmat".

2.3. Kodifioidussa tekstissä säilytetään alkuperäisissä direktiiveissä käytetty terminologia eikä oteta huomioon tällä välin tapahtunutta kehitystä eikä etenkin eläinlääkekomitean⁽⁴⁾ julkaisemia suuntaviivoja. Koska kumottavien direktiivien uusimmissa versioissa käytetään jo oikeaa terminologiaa, on eri kielillä tällä hetkellä erilaisia termejä ilmaisemassa samaa käsitettä. Komitea suosittaakin, että kaikilla kielillä käytettäisiin ajanmukaisia ja jo yleisesti käytössä olevia termejä. Komitean mielestä kyseiset muutokset ovat muodollisia, eivätkä muuta sisältöä oleellisesti.

2.3.1. Komitea on sitä mieltä, että lääkevalvontajärjestelmän tehokkuuden kannalta tulisi käyttää ensi sijassa termiä "kielteinen sivuvaikutus" (reazione avversa) termin "epätoivotu vaikutus" (effetto collaterale tai effetto indesiderato) sijaan. Viimeksi mainittuja termejä ei enää käytetä yleisesti kansain-

⁽¹⁾ EYVL L 214, 24.8.1993.

⁽²⁾ Jo mainittu asetus sekä direktiivi 93/40/ETY, josta komitea on jo antanut lausunnon (EYVL C 269, 14.10.1991).

⁽³⁾ EYVL C 368, 20.12.1999, s. 3.

⁽⁴⁾ Euroopan lääkearviointiviraston yhteyteen perustettu komitea, entinen asetus (ETY) N:o 2309/93, jonka tehtävät määrittellään direktiivin 93/40/ETY 1 artiklan 10 kohdassa.

välisellä tasolla. Helpottamalla tapahtuneen kehityksen huomioon ottamista siirrettäessä direktiiviä jäsenvaltioiden lainsäädäntöön taataan lainsäädäntökehyksen todellinen yhtenäisyys.

2.3.2. Komitea toivoo lisäksi, että käytettäisiin yhtä ja samaa termiä ilmaisemaan tiettyä käsitettä, esimerkiksi ”markkinoille saattamista koskeva lupa”, ”luvan haltija”, ”tuotteen ominaisuuksia koskeva yhteenvedo”, ”kansanterveys”.

2.3.3. Liitteen I termeissä on eri kieliversioiden välisiä ristiriitaisuuksia. Käännösten yhdenmukaisuus tulisi tarkistaa, koska alkutekstiin liittyvät käännösongelmat vaikeuttavat toisinaan ymmärtämistä ja siten myös soveltamista. Tarkastuksen perusteella tarpeellisia muutoksia alkutekstiin olisi aiheellista korostaa ja ne tulisi perustella erillisissä huomautuksissa tai liitteessä, sillä asia on tekninen ja sillä on tärkeä merkitys rekisteröinnin virheettömän valmistelun kannalta.

2.3.4. Erikieliset tekstit eivät aina vastaa toisiaan luultavasti sen vuoksi, että jo alkuperäisen asiakirjan käännöksessä on ollut puutteellisuksia. Komitea kehottaa komissiota hyödyntämään käynnissäolevaa kodifointia siten, että artikloiden alunperin mahdollisesti puutteellisia käännöksiä korjattaisiin, ja ottamaan samalla huomioon terminologian kehityksen.

2.4. Komitea tiedostaa kodifikaation merkityksen eläinlääkealan sääntöjen yhdenmukaistamiseksi ja direktiivin siirtämiseksi asianmukaisesti osaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöä. Komitea ehdottaakin komissiolle, että muodostetaan asiantuntijaryhmä, jossa on mahdollisesti kaikkien EU:n virallisten kielten edustajat ja jolle annettaisiin tehtäväksi yhdenmukaistaa erityisesti seuraavien teknisten termien käyttö:

- kielteiset sivuvaikutukset / epätoivotut vaikutukset
- eläinlääke / lääketuote / lääkevalmiste
- markkinoille saattamista koskevan luvan haltija / luvan haltija / hakija

- kansanterveys / ihmisten terveys / eläinten terveys.

2.5. Ehdotuksen VII osastossa käsitellään lääkevalvontaa, jota koskevia yhteisön säännöksiä ei tunnuta noudatettavan kokonaisuudessaan ja yhdenmukaisesti. Komitea toivoo, että soveltamista selvennetään nykyisestäään sen sisällön ja menetelmien osalta ja että lääkevalvonta asetetaan voimassa olevan lainsäädännön soveltamisessa etualalle, sillä se on kansanterveyden suojelun kannalta hyvin merkittävä asia.

2.6. Myös eläinlääkealalla kansallisten viranomaisten toistetaan poikkeavat tulkinnat, tietty haluttomuus luottaa toisten jäsenvaltioiden tieteellisiin arviointeihin sekä kansallisen hallintomenettelyn kesto ovat kuitenkin estäneet hyödyntämästä uusia menettelyjä täysimääräisesti⁽¹⁾. Komitea kehottaa komissiota ottamaan huomioon uusia toimia valmistellessaan kokemukset, jotta riski-hyöty-käsitteen olisi viiteperustana aina kun arvioidaan tieteellisesti markkinoille saattamista koskevia lupa-anomuksia tukevia seikkoja.

2.7. Komitea toivoo, että komissio ehdottaisi uusia toimia lääkerehujen varten (eivät kuulu sellaisenaan nyt käsiteltävän direktiivin soveltamisalaan), jotta taattaisiin niiden ainesosien puhtaus, laatuvaatimukset, valmistusmenetelmät, valvonta sekä eläinlääkkeen (eläinlääkkeiden) ja rehun yhdistelmien ja tarkkojen laatuvaatimusten vastaavuus kansanterveyden ja eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi.

2.8. Komissio ryhtyy vuodeksi 2001 suunniteltuun rekisteröintijärjestelmän kokonaistarkistukseen ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden vastaavan järjestelmän tarkistuksen ohella. Komissiota auttaa tässä tehtävässä parhaillaan tapahtuva tärkeä ja huomionarvoinen kodifointityö. Komitea toivoo, että komission ensisijaisia tavoitteita tarkistuksen yhteydessä on laatu-, turvallisuus- ja tehokkuusvaatimusten entistä selkeämpi määrittely; eläinlääkekomitean (CVMP) hahmottelemien suuntaviivojen toteuttaminen käytännössä ja tarpeen tullen niiden sisällyttäminen uuteen lainsäädäntöön; (keskitettyjen tai lupien molemminpuoliseen tunnustamiseen perustuvien) luvanantomenettelyjen valinnanvapauden takaaminen, jotta varmistetaan erilaisille, myös pienille eläinlajeille tarkoitettujen tuotteiden laaja saatavuus. Tärkeintä on ehdottomasti kansanterveyden suojelu sekä eläinten hyvinvointi -käsitteen kehittyminen.

⁽¹⁾ Komission tiedonanto lääkkeiden markkinoille saattamista koskevista yhteisön lupamenettelyistä, EYVL C 229, 22.7.1998.

Bryssel 26. tammikuuta 2000.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: neuvoston asetus tietyistä Välimeren kalavarojen teknisistä säilyttämistoimenpiteistä annetun asetuksen (EY) N:o 1626/94 muuttamisesta neljännen kerran ja kalavarojen säilyttämisestä nuorten meren eliöiden suojelemiseksi toteutettavien teknisten toimenpiteiden avulla annetun asetuksen (EY) N:o 850/98 muuttamisesta neljännen kerran”

(2000/C 75/04)

Neuvosto päätti 18. tammikuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 37 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -jaosto hyväksyi 12. tammikuuta 2000 lausunnon, jonka esittelijä on Eduardo Chagas.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 26. ja 27. tammikuuta 2000 pitämässään 369. täysistunnossa (tammikuun 26. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 113 puolesta, yksi vastaan 3:n pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Neuvoston asetuksissa (EY) 1626/94⁽¹⁾ ja (EY) 850/98⁽²⁾ säädetään teknisistä toimenpiteistä Välimeren kalavarojen ja nuorten meren eliöiden suojelemiseksi.

1.2. Atlantin tonnikalojen kansainvälinen suojelukomissio (ICCAT) on suosittanut tiettyjä teknisiä toimenpiteitä, minkä vuoksi yhteisön on mukautettava kyseisiä asetuksia, koska se on ICCAT:n jäsen ja järjestön suositukset sitovat yhteisöä.

⁽¹⁾ EYVL L 171, 6.7.1994, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella 782/98, EYVL L 113.

⁽²⁾ EYVL L 125, 27.4.1998.

2. Yleistä

2.1. TSK kannattaa tehtyä päätösehdotusta.

2.2. Asetuksen muuttamisella neljännen kerran pyritään kieltämään ICCAT:n yhdennessätoista ylimääräisessä kokouksessa hyväksymän tieteellisen suosituksen mukaisesti alle vuoden ikäisten ja alle 3,2 kiloa painavien tonnikalojen purkamisen aluksesta, kun kieltö aikaisemmin koski 1,8 kilon painoisia tonnikaloja.

2.2.1. Muutosehdotuksessa esitetään niin ikään muutettavaksi asetuksen (EY) 1626/94 3 a artiklan 1 kohdan sanamuotoa, joka koskee Välimerellä harjoitettavan yhteisön kurenuotakalastuksen nykyisiä pyyntikieltoaikoja.

2.2.2. Myös Välimeren yleinen kalastusneuvosto (CGPM) on hyväksynyt kyseisen toimenpiteen, minkä vuoksi kaikkien Välimerellä kalastavien järjestöön kuulumattomien valtioiden toivotaan noudattavan näitä pyyntikieltoaikoja, jottei tonnikalakantaa rasitettaisi kohtuuttomasti.

Bryssel 26. tammikuuta 2000.

*Talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: neuvoston asetus maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EY) N:o 1255/1999 muuttamisesta”

(2000/C 75/05)

Neuvosto päätti 20. joulukuuta 1999 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 36 ja 37 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -jaosto hyväksyi 12. tammikuuta 2000 lausunnon, jonka esittelijä on José Bento Gonçalves.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 26. ja 27. tammikuuta 2000 pitämässään 369. täysistunnossa (tammikuun 26. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 113 puolesta 7:n pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto: komission ehdotuksen pääsisältö

1.1. Asiakirjan KOM(1999) 631 lopullinen sisältämän komission ehdotuksen tarkoituksena on muuttaa asetuksen (EY) N:o 1255/1999 31 artiklan 14 kohtaa. Kyseisessä kohdassa käsitellään toimivaltaa muuttaa asetuksen liitteenä II olevaa luetteloa maitotuotteista, jotka voivat saada vientitukia.

1.2. Ehdotukseen sovellettava oikeusperusta on perustamissopimuksen 36 ja 37 artikla.

2. Yleistä

2.1. Ehdotuksen tarkoituksena on antaa komissiolle toimivalta muuttaa liitteessä II mainittujen tavaroiden luetteloa sisällyttämällä siihen vientitukia saavat maitotuotteet.

2.2. Kyseessä on siis ainoastaan menettelytapamuutos, jonka mukaisesti komissio voi käyttää käytettävissä oleviavaro-

ja nykyistä tehokkaammin. Nyt luodaan täydentävä hallintotapa, jotta varat voidaan nykyistä paremmin kohdistaa vientitukia saaviin tavaroihin.

2.3. Muutos mahdollistaa luettelon muuttamista koskevien ehdotusten hyväksymisen komitologiamenettelyn mukaisesti.

2.4. Muutosten ansiosta maitotuotteiden vientitukiin sovelletaan samanlaista menettelyä kuin vilja-alan, sokerialan, riisi-alan ja muna-alan YMJ:stä annettuihin asetuksiin sisältyviin tuotteisiin.

2.5. Muutokset eivät vaikuta YMJ:n rahoitukseen.

3. Päätelmät

3.1. TSK:n käsityksen mukaan tarkastelun kohteena oleva ehdotus tulisi hyväksyä.

Bryssel 26. tammikuuta 2000.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi työntekijöiden suojelemisesta vaaroilta, jotka liittyvät biologisille tekijöille altistumiseen työssä (seitsemäs direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (kodifioitu toisinto)"

(2000/C 75/06)

Neuvosto päätti 21. lokakuuta 1999 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut "työllisyys, sosiaaliasiat, kansalaisuus" -jaosto hyväksyi lausuntonsa yksimielisesti 16. joulukuuta 1999. Esittelijä oli Thomas Etty.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 26. ja 27. tammikuuta 2000 pitämässään 369. täysistunnossa (tammikuun 26. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 122 ääntä puolesta, 0 vastaan 5:n pidättyessä äänestämästä.

1. Komitea yhtyy suurelta osin komission käsitykseen, että yhteisön säädösten yksinkertaistaminen ja selkiyttäminen suojelelun tasoon puuttumatta on tärkeää. Se on erityisen toivottavaa työsuojelulainsäädännön alalla, jolla käytössä olevat välineet ovat kehittyneet joissain tapauksissa hyvinkin monimutkaisiksi.

2. Komitea toteaa, että kodifointiprosessi ei aiheuta sisältömuutoksia tämänhetkiseen lainsäädäntöön.

3. Komitea toteaa myös, että komission 1. huhtikuuta 1987 tekemässä päätöksessä määrätään, että kaikki lainsäädäntötoimenpiteet on kodifioitava sen jälkeen kun niitä on muutettu kymmenennen kerran (vähimmäisvaatimus). Vuonna 1990

annettua direktiiviä, joka koskee työntekijöiden suojelelun biologisilta tekijöiltä, on muutettu neljä kertaa: vuonna 1993 ja 1995, sekä kahdesti vuonna 1997.

4. Komitea kannattaa täysin nyt tehtyä ehdotusta.

5. Komitea viittaa lopuksi viiteen työsuojelualan direktiivien kodifiointeja käsittelevään yleiseen suositukseen, jotka se antoi 20. ja 21. lokakuuta 1999 hyväksymässään lausunnossa aiheesta "Ehdotus neuvoston direktiiviksi työntekijöiden suojelemisesta syöpäsairaudesta aiheuttaville tekijöille altistumiseen työssä liittyviltä vaaroilta (kuudes direktiivin 89/391/ETY 16 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu erityisdirektiivi) (kodifioitu toisinto) (KOM (1999) 152 lopull. – 98/0085 SYN)".

Bryssel 26. tammikuuta 2000.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto komission tiedonannosta ”Luonnos: Tiedonanto jäsenvaltioille suuntaviivojen vahvistamisesta yhteisön aloiteohjelmille, joiden osalta jäsenvaltioita kehoitetaan jättämään Equal-aloitetta koskevat tukihakemukset”

(2000/C 75/07)

Komissio päätti 19. lokakuuta 1999 pyytää Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta tiedonannon luonnoksesta.

Asian valmistelusta vastannut ”työllisyys, sosiaaliasiat, kansalaisuus” -jaosto hyväksyi lausuntonsa yksimielisesti 11. tammikuuta 2000. Esittelijä oli Sukhdev Sharma.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 26. ja 27. tammikuuta 2000 pitämässään 369. täysistunnossa (tammikuun 26. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon ilman vastaajia, 122:n äänestäessä hyväksymisen puolesta ja 5:n pidättyessä äänestämästä.

1. Ehdotuksen oikeusperusta, sisältö ja vaikutusala

1.1. Yhteisön aloiteohjelmia koskevien suuntaviivojen vahvistamisen oikeusperustana on Amsterdamin sopimus, johon sisältyy uusi työllisyyttä käsittelevä osasto ja jossa määrätään jäsenvaltioiden yhteensovitetusta työllisyysstrategiasta. Työllisyyden suuntaviivat – jotka perustuvat neljään pilariin: työllistävyyden, yrittäjyyden, sopeutumiskyky ja yhtäläiset mahdollisuudet – sekä niiden toteuttaminen jäsenvaltioiden omissa työllisyyttä koskevissa toimintasuunnitelmissa luovat puitteet EU:n taloudellisen tuen myöntämiselle. Equal-aloitteen tavoitteena on torjua uusin keinoin kaikenlaista työmarkkinoihin liittyvää syrjintää ja eriarvoisuutta. Tämä uusi lähestymistapa nojaa suoraan Amsterdamin sopimuksen 13 artiklaan, joka tarjoaa ensimmäistä kertaa tarkan oikeusperustan sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvan syrjinnän torjumiseksi, sekä saman sopimuksen 137 artiklaan, jolla pyritään torjumaan sosiaalista syrjäytymistä. Equal-aloitteessa otetaan myös asianmukaisesti huomioon turvapaikanhakijoiden yhteiskunnallinen integraatio ja ammattiin pääsy.

1.2. Euroopan työllisyysstrategian tavoitteena on Euroopan työllisyysasteen huomattava ja kestävä kasvattaminen. Tavoitteeseen pyritään työmarkkinoiden ulkopuolella olevien henkilöiden taitoja ja työllistettävyyttä parantamalla. Myös työmarkkinoilla jo olevien, erityisesti muutoksille alttiilla aloilla työskentelevien tarpeisiin kiinnittää ja pitää ammattitaitoaan ajan tasalla kiinnitetään huomiota. Komission tiedonannossa korostetaan tarvetta edistää yrittäjyyttä ja taata naisille ja miehille yhtäläiset mahdollisuudet työmarkkinoilla. Sekä työttömien että työllisten osalta on ryhdyttävä toimiin eriarvoisuuden, syrjinnän ja syrjäytymisen torjumiseksi.

2. Yleistä

2.1. TSK on tyytyväinen sitoumukseen ottaa Equal-aloite osaksi yleistä Euroopan työllisyysstrategiaa ja on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että uutta luovilla toimilla on paljon tarjottavaa kansainvälisessä ympäristössä.

2.2. TSK on komission kanssa samaa mieltä tarpeesta painottaa paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista toimintoihin ja vahvistaa yritysten roolia ohjelmissa (kohta 6). Vaikka yrityksiä on osallistunut yhteisön aiempiin hankkeisiin, niitä on rohkaistava tiedotus- ja valituskampanjoin, joissa korostetaan yritysten osallistumisen tarjoamaa lisäarvoa ja hyötyä. Aloitteisiin liittyvän byrokratian viemä aika kuitenkin vähentää yritysten niitä kohtaan tuntemaa mielenkiintoa. Ei pidä kuitenkaan unohtaa, miten tärkeää kansalaisjärjestöjen ja työmarkkinaosapuolten osallistuminen hankkeisiin ja ohjelmiin on. Equal-aloitteeseen liittyy merkittäviä valtavirtaistamisen mahdollisuuksia. Vaikka viranomaiset ovat tärkeä tekijä, ei pidä väheksyä sitä, että myös muilla tahoilla on paljon annettavaa.

2.3. Pyrkimys entistä strategisempiin hankkeisiin (kohta 6), jotka on ankkuroitu tiukasti sekä asiaan kuuluviin toimintalinjoihin että paikalliseen ja alueelliseen yhteyteen, on tervetullut. On kuitenkin säilytettävä myös mahdollisuus tukea pieniä, kohdennettuja hankkeita. Lisäksi olisi pyrittävä ottamaan hankkeisiin mukaan kaiken kokoisia yrityksiä, myös pk-yrityksiä, jotka muodostavat paikallisen kehityksen moottorin. Erityisesti pienet hankkeet tarjoavat mahdollisuuksia arvokkaan tiedon tuottamiseen. Suurilta hankkeilta tämä ominaisuus voi puuttua ja ne voivat lisäksi juuttua organisaatioon liittyviin pikkuseikkoihin.

2.4. TSK tukee pyrkimyksiä varmistaa, että Equal-aloite yhdistetään täysimääräisesti muihin EU:n ohjelmiin (kohta 8) työllisyydenhoidossa ja sitä laajemmalti. TSK toivoo, että tämä periaate laajennetaan koskemaan Equal-aloitteen liittämistä myös valtiollisiin ja alueellisiin toimintalinjoihin.

2.5. On varmistettava, että sukupuolten välistä yhdenvertaisuutta koskevat kysymykset (kohta 9) otetaan huomioon koko Equal-aloitteen toteuttamisessa ja että myös muita yhdenvertaisuuskysymyksiä (etninen tausta, ikä, vammaisuus jne.) käsitellään ”horisontaalisina” huolenaiheina. Huomiota tulisi kiinnittää myös teema-aloihin, joilla esiintyy tiettyntyyppisiä syrjintäongelmia, varsinkin vammaisuuteen liittyviä (kuten sukupuollikysymykseen, jota pidetään sekä erityisenä että horisontaalisena aiheena). Horizon-ohjelma on edistänyt suuresti vammaisuuteen liittyvien kysymysten käsittelyä. Ne ovat

kuitenkin vaarassa jäädä marginaalialueiksi, mikäli niitä käsitellään pelkästään horisontaalisesti.

2.6. TSK ymmärtää, että esitetyt teema-alat ovat tässä vaiheessa alustavia (kohta 9). Asiakirjassa esitetyt teema-alat eivät kuitenkaan kata kaikkia tarpeellisia lohkoja eivätkä etenäkään edusta riittävästi lohkoja, jotka jo kuuluvat Adapt-ohjelman piiriin. Lopullisten teema-alojen tulisi olla nykyistä yksityiskohtaisempia ja sisältää aiempaa selvemmat kuvaukset, koska edellisten ohjelmien epäselvistä määritelmistä on aiheutunut sekavuutta ja tehottomuutta.

2.7. Teema-alojen luettelon määräaikainen tarkistaminen (kohta 11) tulisi suunnitella siten, että se voidaan yhdistää joustavasti ohjelman toteutukseen aiheuttamatta viivästyksiä tai sekaannusta.

2.8. Kehittämiskumppanuuksien (kohta 12) tulisi olla toteutettavissa kaikissa jäsenvaltioissa. On keskeisen tärkeää, että niihin liittyvät suunnitelmat ovat strategisia ja nivELYTYVÄT myös muihin ohjelmiin ja politiikan osa-alueisiin. Tämä edellyttää, että mahdollisille hakijoille suunnatussa viestinnässä ja varsinaisessa valintaprosessissa sovelletaan nykyistä punnitumpaa lähestymistapaa. Perusteellista tietoa tarvitaan myös paikallisista, alueellisista ja valtiollisista painoaloista, joita jäsenvaltiotason tekninen tuki lisäksi edellyttää.

2.9. Komitea on pannut merkille 26. huhtikuuta 1999 toteutetun yhteisen toiminnan, jonka yhteydessä neuvosto katsoi, että palaamaan joutuvia turvapaikanhakijoita on toivotavaa auttaa antamalla heille koulutuksen avulla taitoja, joista on hyötyä heidän kotimaassaan⁽¹⁾, komission tulisi rohkaista jäsenvaltioita varmistamaan, että turvapaikanhakijoihin liittyvät toimet ohjelmoidaan Equal-ohjelman piiriin kuuluviin kehittämiskumppanuuksiin.

2.10. TSK tukee kumppanuuksia (Phare-, Tacis- tai Meda-ohjelmien piiriin kuuluvien maiden kanssa [kohta 17]). Jotta voidaan varmistaa, että kaikille osapuolille on selvää, mitä on odotettavissa ja mikä on mahdollista Equal-kehittämiskumppanuuksien ja muiden, EU:n ulkopuolisten kehittämiskumppanuuksien kannalta, niiden välistä suhdetta koskevia sääntöjä ja säännöksiä on tarkistettava ja selvennettävä. Kumppanien vähimmäismäärä tulisi alentaa yhteen. Lisäksi on tärkeää, että kaikki jäsenvaltiot soveltavat samoja kansainvälisiä vaatimuksia. Tämä tulisi ilmoittaa selvästi kaikille osapuolille; näin ei ole tehty nykyisten aloitteiden osalta.

(1) Yhteinen toiminta 26 päivältä huhtikuuta 1999, jonka neuvosto on hyväksynyt Euroopan unionista tehdyn sopimuksen K.3 artiklan perusteella, pakolaisten, siirtymään joutuneiden henkilöiden ja turvapaikanhakijoiden vastaanottoa ja vapaaehtoista paluuta koskevien käytännön tukihankkeiden ja -toimenpiteiden toteuttamiseksi, mukaan luettuna hätäapu Kosovon äsken tapahtumien vuoksi paenneille henkilöille, EYVL L 114/2, toukokuu 1999, ks. 5 artiklan c kohta.

3. Erityishuomioita sekä suosituksia

3.1. II. Equal-aloitteeseen kuuluvat toiminnot

Toimintotyyppimalleja

3.1.1. Esitettyssä mallissa kehittämiskumppanuus etenee kolmivaiheisesti (kohta 21). Vaiheesta toiseen tulisi siirtyä mahdollisimman saumattomasti, ilman tarpeetonta byrokratiaa tai viivytystä.

Kehittämiskumppanuuden käynnistäminen

3.1.2. On olennaista, että määräaikaisessa kehittämisvaiheessa (kohta 25) mahdollisille hakijoille annetaan selkeää tietoa mm. teemakohtaisista painopistealueista ja työmarkkinatilanteesta sekä kerrotaan selvästi, mitä hakijoilta edellytetään. Myös yhteydet edeltäviin aloitteisiin ovat tärkeitä. Niihin liittyvän tiedon tunnetuksi tekeminen edellyttääkin lisätyötä. Yhteyksiä tulee luoda myös muihin ohjelmiin, varsinkin Leonardoan. Tämä ei kuitenkaan saa merkitä, että tulisi (suorasti tai epäsuorasti) valita ainoastaan toteuttajia, joilla on aiempaa kokemusta Adapt- tai Employment-ohjelmista.

Valinnan suuntaviivat yhteisön aloiteohjelmien toteuttamisessa

3.1.3. Kohdassa 26 esitettyjä arviointiperusteita on täydennettävä varsinkin kohdentamista, arviointia, tunnetuksi tekemistä ja valtavirtaistamista koskevilla lisätiedoilla. Nämä tekijät ovat niin keskeisiä Equal-aloitteessa, että niihin sitoutuminen tulisi kumppanuuksissa osoittaa selkeästi alusta alkaen.

Kehittämiskumppanuussopimus

3.1.4. Kehittämiskumppanuussopimus on ratkaiseva asiakirja. Kumppanuuden sisältöön ja soveltamiseen liittyvää kattavaa ohjausta tulee antaa kumppanuuden alusta aina sen päätökseen asti.

Kansainvälinen yhteistyö

3.1.5. Kansainvälisissä kumppanuuksissa tulee kannustaa joustavuuteen. Joidenkin tulisi olla täysimittaisia kumppanuuksia, kun taas toisissa toteutetaan samaa teemaa hankkeen koko elinkaaren ajan. Niiden jäsenvaltioiden välillä, joissa jo ennen hakemusten jättämistä toimii kansainvälisiä kumppanuuksia, tulisi harkita tiedon jakamista ja mahdollista yhteistä päätöksentekoa.

3.1.6. Jottei kumppaneihin sovelleta ristiriitaisia toimintaperiaatteita, tulee kaikkien jäsenvaltioiden suhtautua kansainväliseen toimintaan samalla tavoin. Toimintaperiaatteisiin liittyneet ristiriidat ovat aiheuttaneet huomattavia ongelmia nykyisissä Employment- ja Adapt -ohjelmissa.

Vaatimus yhteisrahoituksen osoittamisesta

3.1.7. Vaatimusta yhteisrahoituksen saatavuuden osoittamisesta (kohta 33) tulisi harkita uudelleen. Yhteisrahoituksen lähde ja sen osoittamista koskevat tarkastamisvaatimukset ovat haitanneet (varsinkin pk-yritysten kohdalla) suuresti monien hankkeiden toimintaa. Lisäksi ne ovat suoranaissessa ristiriidassa yhteisöaloitteiden tavoitteiden kanssa.

Euroopan sosiaalirahastoa (ESR) koskevien sääntöjen soveltaminen

3.1.8. ESR:a koskevien sääntöjen soveltamisesta johtuvaa hallinnollista taakkaa tulisi pyrkiä vähentämään yksinkertaistamalla menettelyjä ja kielenkäyttöä (säännöt muotoillaan yleensä yksivuotisia hankkeita varten) monivuotisiin hankkeisiin siirtymällä. Hankkeiden keston jatkamisen lisäksi tulisi pidennystä harkita heti alussa. Pidennyksiä myönnetään ehkä aivan hankkeen toteuttamisen lopulla, ja niihin saattaa liittyä huomattavaa hallinnollista lisätyötä. Joillekin hankkeille olisi hyödyllistä myöntää 5–6 vuoden kestoajaksi käytettäväksi pitkäjänteisten tulosten osoittamiseen. Tämä on erittäin tärkeää kokeilutoimien pysyvän hyödyn seuraamiseksi.

ESR:a koskevien sääntöjen (kohta 36) joustavoimisen vaikutukset on harkittava perusteellisesti ja toteuttajille annettavien tietojen on oltava (erityisesti kelpoisuuden osalta) täysin yksiselitteiset. ESR:n kokonaisvaikutus aloitteisiin tulee arvioida, sillä useat keskeisistä määräyksistä eivät ole sovellettavissa kansainvälisiin kokeiluhankkeisiin. Lisäksi useat keskeisistä määräyksistä ovat ohjelman hengen vastaisia ja haittaavat sen tuloksellisuutta.

Hyvien käytänteiden levittäminen ja toimintojen valtavirtaistaminen

3.1.9. Hyvien käytänteiden levittämisen painottaminen (kohta 37) ja niiden ottaminen yhä enemmän osaksi EU:n ja jäsenvaltioiden ohjelmia on tervetullutta. Yhteyksiä jäsenvaltioiden politiikkaan tulisi kannustaa erityisen painokkaasti ja selvittää tarkoituksenmukaiset toiminta- ja seurantarakenteet tämän varmistamiseksi. Levittämisen ja valtavirtaistamisen voimistamiseen tarkoitettu rahoitus (kohta 38) on myönteistä kehitystä, mutta siihen liittyvän päätöksentekoprosessin tulee olla yksinkertainen ja tehokas.

Tekninen apu

3.1.10. Tekninen apu on elintärkeää ohjelmien toimivuudelle ja tehokkuudelle (kohdat 40–42). Komitean mielestä se tulisi rahoittaa sataprosenttisesti (kuten EU:n tasoisen teknisen tuen toimisto).

3.2. III. Toimenpiteet Euroopan unionin tasolla

Mekanismit vaikutuksen aikaansaamiseksi unionin tasolla

3.2.1. TSK kannattaa esitettyä unionin tasolla toteutettavaa teema-alakohtaista arviointia sekä kausittaista arviointia siitä, millaista lisäarvoa Equal-aloite on tuonut jäsenvaltioiden toimintasuunnitelmiin verrattuna. Komitea kuitenkin pitää uusien keskusteluforumien perustamista nykyisten lisäksi päällekkäisyytenä. Koska nykyisessä ympäristössä aivan liian helposti lähtökohdaksi otetaan viestin sijasta väline, on tärkeää kiinnittää nykyistä enemmän huomiota nimenomaan välitettäviin viesteihin ja kohderyhmiin.

3.2.2. Teknisen avun toimiston rooli ja tehtävät (kohta 47) tulisi yksilöidä nykyistä selvemmin ja niistä tulisi tiedottaa kaikille osapuolille riittävän varhaisessa vaiheessa. Lisäksi sen ja jäsenvaltioiden tarjoaman teknisen avun suhdetta on selvennettävä.

3.3. IV. Ohjelmien suunnittelu

Aloiteohjelmaehdotusten esitetty sisältö

3.3.1. Aloiteohjelmaehdotusten tulisi sisältää kohdassa 49 esitettyjen seikkojen lisäksi yksityiskohtainen kuvaus Equal-ohjelman ja muiden unionin tai jäsenvaltioiden ohjelmien toteuttamisen suhteesta sekä selvitys toimista, joilla varmistetaan niiden ristiriidaton yhteistoiminta. Jäsenvaltioiden tulisi harkita keinoja, joihin ne voisivat tarttua vähentääkseen päällekkäisyyksiä ja ristiriitaisia tavoitteita, sekä saavuttaa toteutuksessa mahdollisimman paljon synergiaa.

Yhteisön aloiteohjelmalle esitetty rahoituskehys

3.3.2. Ehdotetun rahoituskehysten (kohta 50) tulisi olla nyt sovellettavaa yksinkertaisempi, jottei ohjelmaan sen vuoksi tarvitse myöhemmin tehdä aikaa vieviä ja haitallisia muutoksia.

3.3.3. Kehittämiskumppanuuksia koskevat tukiosuudet tulee tarkastaa. Lisäksi erityisen kokeellisten hankkeiden kohdalla tulisi harkita osuuden korottamista. Vaihtoehtona tulee olla ajallinen liukuma, jonka puitteissa aloitettaisiin ESR-tuella, mutta myöhemmin yhteisrahoituksen osuutta lisättäisiin vaaditulle tasolle. Näin voitaisiin samalla testata nykyistä luotettavammin hankkeeseen liittyvien toimien kestävyys ja niiden tarjoamat valtavirtaistamismahdollisuudet.

3.3.4. Seuranta ja arviointia olisi tarkasteltava uudelleen (kohta 51). Niiden avulla tulisi varmistaa, että ESR-tyyppiset tilastotiedot muutetaan siten, että niihin sisällytetään kvalitatiivista tietoa, jossa otetaan huomioon innovaatio ja kokeilutoiminta. Lisäksi kehittämiskumppanuuksia tulisi opastaa nykyistä selvemmin siinä, millaista arviointia niiltä itseltään odotetaan. Tähän tulisi kuulua muutamia yhteisiä tekijöitä vertailun helpottamiseksi.

3.3.5. Myös auditointiprosessia olisi tarkasteltava uudelleen, painottaen nykyistä voimakkaammin – alusta pitäen – tietojen täsmällisyyttä ja tarkkuutta sekä yhteisten järjestelmien hyödyntämistä nykyisen ”tapauskohtaisesti kehitettävän” lähestymistavan sijasta.

Yhteisön aloiteohjelmaa koskevien suunnitelmien toimittamisen ja niistä päättämisen määräajat

3.3.6. Suunnitelmien toimittamista ja niiden hyväksymistä (kohta 52) (ja muitakin vaiheita) koskevia määräaikoja olisi arvioitava uudelleen sen perusteella, mitä todennäköisesti tulee tapahtumaan. Tämä tulisi ottaa huomioon myös ohjelmassa. Nykyisten ohjelmien määräajat ovat liian usein kuvitteellisia ja osapuolet tietävät niiden noudattamisen mahdottomaksi. Tämä heikentää ohjelmien tehoa ja vahingoittaa niiden mainetta.

Bryssel 26. tammikuuta 2000.

*Talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus neuvoston asetuksen (EY) N:o 2223/96 selventämisestä verojen ja sosiaaliturvamaksujen kirjaamiseen liittyvien periaatteiden osalta”

(2000/C 75/08)

Neuvosto päätti 14. tammikuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Talous- ja sosiaalikomitea päätti nimetä Vasco Calin lausunnon yleisesittelijäksi.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 26. ja 27. tammikuuta 2000 pitämässään 369. täysistunnossa (tammikuun 26. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 79 puolesta, kolme pidättyi äänestyksestä.

1. Johdanto

1.1. Euroopan unionin kansantalouden tilinpitojärjestelmässä (EKT) määritellään jäsenvaltioiden julkishallinnon rahoitustarve tai julkistalouden alijäämä. Tämä käsite on tärkeä liiallisia alijäämiä koskevasta menettelystä tehdystä pöytäkirjassa, johon vakaus- ja kasvusopimus olennaisesti perustuu. Pöytäkirjan soveltaminen edellyttää, että kaikkien jäsenvaltioiden julkistalouden alijäämät voidaan laskea nopeasti ja että luvut ovat julkisia ja vertailukelpoisia.

Jäsenvaltioiden ohjelmien seuranta ja arviointi

3.3.7. Seurantakomiteoiden asemaa olisi vahvistettava (kohta 55) luomalla lisää järjestelmiä, joilla varmistetaan laadukas osallistuminen ja tehokkaiden yhteyksien luominen muihin elimiin.

3.3.8. Kuten edellä mainittiin, ohjelmatasolla tapahtuvaa arviointia (kohta 56) tulisi tarkastella uudelleen ja muuttaa sitä nykyistä paremmin ohjelman innovatiivista ja kansainvälistä luonnetta vastaavaksi sekä karkean tuloskirjanpidon sijaan ”pehmeitä” tuloksia ja oppimista mittaavaksi.

3.3.9. Sekä EU:n että jäsenvaltioiden ohjelmien arviointiaikataulun tulisi varmistaa, että tulevaan kehitykseen vaikuttamiseksi on saatavilla oikea-aikaista tietoa.

1.2. Tietyt jäsenvaltiot ilmoittavat (veroluetteloiden ja veroilmoitusten mukaan) tosiasiallisesti kerätyt verot ja maksut, kun taas toiset ilmoittavat tosiasiallisesti saadut maksut. Viimeksi mainitut saapuvat paljon ensiksi mainittuja myöhemmin, ja ensiksi mainitut sisältävät summia, joita ei koskaan saada perittyä. Ne ovat esimerkiksi maksukyvyttömyyden tai konkurssin takia maksamatta jääneitä veroja.

1.3. Komissio ehdottaa näin ollen, että ”järjestelmään kirjattavien verojen ja sosiaaliturvamaksujen ei pitäisi sisältää summia, joita ei todennäköisesti tulla perimään” ja että ”että tämän vuoksi järjestelmään suoriteperusteen mukaisesti kirjattavat

verot ja sosiaaliturvamaksut olisivat kohtuullisella ajanjaksolla vastaavan suuruiset kuin tosiasiallisesti perityt vastaavat summat”.

1.4. Komissio ehdottaa käytännössä, että kunkin kirjatun vero- ja sosiaaliturvamaksuluokan summat oikaistaan korjauskertoimella sellaisten summien poistamiseksi, jotka ovat vanhastaan jääneet perimättä. Perittyjen maksujen perusteella tehtävien ilmoitusten osalta komissio kehottaa pitämään huolta siitä, että summat katsotaan kuuluviksi asianomaiseen jaksoon ja toimintaan.

2. Talous- ja sosiaalikomitean huomiot

2.1. Komitea kannattaa asetusehdotukseen sisältyvää periaatetta ja toivoo neuvoston hyväksyvän sen nopeasti ja mikäli mahdollista Portugalin puheenjohtajakauden aikana.

2.2. Komitea korostaa, että perimättä jäävien verojen ja maksujen osuus BKT:sta on noin kaksi prosenttia, mikä ei ole kovin paljon. Näiden määrien merkitys kasvaa kuitenkin verrattaessa niitä alijäämiin, jotka jäsenvaltioiden odotetaan vähentävän vakaus- ja kasvuohjelmiansa puitteissa: niidenkin osuus on suunnilleen kaksi prosenttia.

2.3. Komitea esittää painokkaasti, että kertoimia sovelletaan tinkimättömästi vero- ja sosiaaliturvamaksuluokittain. Yleiskerros vaarantaa esitettävien lukujen julkisuuden ja eri jäsen-

valtioista saatavien lukujen vertailukelpoisuuden sekä vaikeuttaa lisäksi sellaisten selvitysten tekoa, joita tarvitaan verolainsäädännön vähittäisen lähentämisen aloittamiseksi Euroopan unionissa.

3. Erityistä

3.1. 3 artiklan a kohdasta

Komitea esittää painokkaasti, että kertoimia ei arvioitaisi vain aiemman kokemuksen perusteella, vaan niissä otettaisiin huomioon myös odotettavissa olevat tapahtumat, jotka saattavat vaikuttaa makrotalouteen.

3.2. 3 artiklan b kohdasta

Komitea on hyvillään tästä säännöksestä, jonka avulla valvotaan verojen ja sosiaaliturvamaksujen tinkimätöntä jaottelua ajanjakson ja toiminnan mukaan. Jatkuvuus on hyvin tärkeää ilmoitettujen periaatteiden soveltamisessa.

3.3. Täytäntöönpanosta

Osa jäsenvaltioista ei vielä sovelle 3 artiklan säännöksiä, ja niiden saamat tulokset eroavat niistä luvuista, jotka ne olisivat saaneet tätä artiklaa soveltamalla. Niille on varattava enintään kahden vuoden pituinen siirtymäkausi.

Bryssel 26. tammikuuta 2000.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: neuvoston direktiivi yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetun direktiivin 77/388/ETY muuttamisesta – Itävallan tasavallalle ja Portugalin tasavallalle myönnetty siirtymäsäännökset”

(2000/C 75/09)

Neuvosto päätti 13. tammikuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Talous- ja sosiaalikomitea nimitti yleisesittelijäksi Mario Sepin.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 26. ja 27. tammikuuta 2000 pitämässään 369. täysistunnossa (tammikuun 26. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 84 ääntä puolesta, 1 vastaan 3:n pidättyessä äänestämästä.

1. Komitea kannattaa komission ehdotusta myöntää Itävallan tasavallalle pidennystä lupaan poiketa kuudennen arvonlisäverodirektiivin 77/388/ETY 28 artiklan 2 kohdan säännöksistä ja soveltaa 31. joulukuuta 1998 asti alennettua veroa asumiskäyttöön tarkoitetun kiinteän omaisuuden vuokraamiseen.

1.1. Komitea ottaa huomioon Itävallan tasavallan esittämät perustelut pidennykselle (sen soveltaminen rajataan kuitenkin edellä mainitun kuudennen arvonlisäverodirektiivin 28 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuun siirtymäkauteen). Komitea on samaa mieltä komission kanssa siitä, että asumiskäyttöön tarkoitetun kiinteän omaisuuden vuokrauksen ollessa kyseessä kilpailun vääristymisen vaaraa ei ole olemassa.

2. Komitea kannattaa myös komission ehdotusta myöntää Portugalin tasavallalle pidennystä lupaan poiketa samoin edellä mainitun kuudennen arvonlisäverodirektiivin 77/388/ETY 28 artiklan 2 kohdan säännöksistä. Portugali sovelsi luvan perusteella 31. joulukuuta 1991 asti alennettua verokantaa ravintolapalveluihin.

2.1. Myös tässä tapauksessa komitea pitää pätevinä Portugalin tasavallan esittämiä perusteluja alennettun verokannan ottamiselle uudelleen käyttöön (sen soveltaminen rajataan kuitenkin kuudennen arvonlisäverodirektiivin 28 artiklan 4 kohdassa tarkoitettuun siirtymäkauteen). Komitea katsoo komission tavoin, että ravintolapalvelujen ollessa kyseessä kilpailun vääristymisen vaaraa ei ole olemassa, koska toimenpide on rajattu vain yhteen jäsenvaltioon.

Bryssel 26. tammikuuta 2000.

*Talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoituksiin käyttämisen estämisestä 10 päivänä kesäkuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/308/ETY muuttamisesta"

(2000/C 75/10)

Neuvosto päätti 5. lokakuuta 1999 Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 262 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut "talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus" -jaosto antoi lausuntonsa 10. tammikuuta 2000. Esittelijänä oli Robert Pelletier.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 26. ja 27. tammikuuta 2000 pitämässään 369. täysistunnossa (tammikuun 26. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 81 ääntä puolesta, 11 vastaan, ja 10 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Talous- ja sosiaalikomitea antoi 19. syyskuuta 1990 lausunnon ensimmäisestä direktiivistä, jossa pyrittiin ehkäisemään rahoitusjärjestelmän käyttäminen rahanpesutarkoituksiin⁽¹⁾. Komitea antaa lausunnossa täyden tukensa kansainvälisen yhteisön tuomitsemien, etenkin huumekauppaan liittyvien vakavien rikosten torjuntatoimien lisäämiselle.

1.2. Useat edellä mainitussa lausunnossa tehdyt huomiot sisällytettiin lopulliseen direktiiviin.

1.3. Komitea hyväksyy kyseisessä lausunnossaan sellaisten mekanismien luomisen, jotka perustuvat pankkijärjestelmissä ja laajemmin katsottuna kaikissa rahoituslaitoksissa tapahtuvan pakollisen kierron välityksellä saatavaan tietoon.

1.4. Ensimmäinen direktiivi tuli voimaan vuonna 1991, ja siitä lähtien neuvosto, komissio ja Euroopan parlamentti ovat käytännössä katsoen lakkaamatta vaatineet järjestäytyneen rikollisuuden vastaisten toimien lisäämistä ja kokonaisvaltaisen toimintaohjelman luomista siihen liittyvine konkreettisine suosituksineen (ks. Dublinin huippukokouksen päätelmät joulukuulta 1996 ja Amsterdamin huippukokouksen toimintaohjelma kesäkuulta 1997).

1.5. Viimeksi 15. ja 16. lokakuuta 1999 järjestetty Tampereen huippukokous omisti merkittävän osan suosituksistaan Euroopan unionin tasolla tapahtuvalle rikollisuuden vastaiselle taistelulle.

1.6. Edellä mainittujen suositusten avulla pyritään lujittamaan jäsenvaltioiden viranomaisten välistä yhteistyötä. Niiden lisäksi neuvosto on omistanut yhden kokonaisen luvun rahanpesun torjumiseen suunnatuille erityistoimille ja suosittaa tämän lausunnon kohteena olevan muutetun direktiiviehdotuksen pikaista hyväksymistä.

1.7. Komissio on julkaissut äskettäin erittäin tärkeän tiedonannon aiheesta "Huumeusaineiden torjuntaa koskeva Euroopan unionin toimintasuunnitelma (2000–2004)"⁽²⁾, josta komitea antaa lausunnon.

2. Yleistä

2.1. Yleistyvä rahanpesu aiheuttaa häiriöitä maailmanlaajuiselle rahoitusjärjestelmälle.

2.2. Pestävän rahan alkuperä vaihtelee suuresti. Rahanpesu on huomiota herättävää esim. Venäjällä tapahtuneissa Kansainvälisen valuuttarahaston myöntämien tukien kavallustapauksissa. Rahan alkuperää on vaikea jäljittää silloin kun on kyse erikoistuneiden lakiasiantuntijoiden suorittamista monimutkaisista rahoitusjärjestelyistä ja kun ne ovat tiiviisti sidoksissa offshore-verokeitaisiin, joita Euroopan unionin säännöt ja valvonta eivät koske ja joita tietyt läntiset maat ovat pyrkinet luomaan jo vuosikymmenen ajan.

2.3. Vuoden 1991 direktiivin toimeenpanosta lähtien rahanpesun vastaisiin toimiin myönnettyjä määrärahoja on eittämättä lisätty tuntuvasti.

2.4. Euroopan unionin konkreettisia toimia ja aikeita tässä asiassa on kuitenkin verrattava huumekaupan laajuuden ja siitä saatavien tulojen arvioinnissa saavutettuihin tuloksiin.

2.5. Komitean vuonna 1990 antamassa lausunnossa esitettyjen tietojen mukaan huumekaupassa liikkui 300–500 miljardia dollaria. Luku ei suinkaan vähene. Yhdistyneiden Kansakuntien tilastojen sekä Kansainvälisen rahanpesutyöryhmän (FATF) antamien tietojen perusteella huumekaupan osuus on nykyään 8 % maailmankaupasta. Rahanpesun osuus on puolestaan 2–5 % vuotuisesta koko maailman BKT:stä eli yli 1 000 miljardia dollaria.

⁽¹⁾ EYVL C 332, 31.12.1990, s. 26.

⁽²⁾ KOM(1999) 239 lopull.

2.6. Yhteisön ja jäsenvaltioiden toimet keskittyvät huume-kauppaan liittyvään rahanpesuun. Niissä unohtuu kuitenkin usein ehdoton tarve kitkeä itse syy eli huumeiden katukauppa, koska koko rahanpesutoiminta perustuu kovaosaisille narkomaaneille suuntautuvaan vähittäismyyntiin.

2.7. Rahanpesun vastaisia toimia ei voida erottaa rahankeuruusta vastaaviin henkilöihin suuntautuvista toimita, oli sitten kyse rakenteeltaan monimutkaisesta järjestäytyneestä rikollisuudesta tai yksinkertaisemmin ja hajanaisemmin toimivista huumekauppiaista, jotka keräävät lukuisia yksittäisiä pikkusummia kovaonnille narkomaaneille myydyistä annoksista ja joiden kertymät sitten pestään⁽¹⁾.

2.8. Komitea tietää, että huumekauppaan liittyvät poliisi- ja oikeustoimet kuuluvat ennen kaikkea jäsenvaltioiden toimivaltaan ja jäävät käsiteltävänä olevan direktiivin alan ulkopuolelle. Komitea pahoittelee kuitenkin, että direktiivissä ei korosteta huumekauppaan liittyvien poliisi- ja oikeustoimien sekä huumekaupasta saatujen tulojen "pesun" välistä selvää yhteyttä, mikä olisi komitean mielestä välttämätöntä. Vaikka rahoitusalan välittäjät toteuttavat sovittuja toimia, ne eivät voi korvata poliisi- ja oikeusjärjestelmää; se ei yksinkertaisesti ole niiden tehtävä.

2.9. Lokakuussa 1999 Tampereella kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät olivat tämänsuuntaiset: "Eurooppa-neuvosto kehottaa perustamaan Euroopan poliisipäälliköiden toimintaryhmän, jotta yhteistyössä Europolin kanssa voitaisiin vaihtaa kokemuksia, parhaita toimintatapoja ja tietoja valtioiden rajat ylittävän rikollisuuden nykysuuntauksista sekä auttaa operatiivisten toimien suunnittelussa."⁽²⁾

2.10. Jo komitean vuonna 1990 antamassa lausunnossa todetaan, että direktiiviluonnosta on täydennettävä huumausaineiden käytön ehkäisytoimien yhdenmukaistamisella⁽³⁾.

2.11. Komitea yhtyy täysin komission ehdotukseen FATF:n toiminnan ulottamisesta mahdollisimman useaan valtioon rahanpesun vastaisten toimien maailmanlaajuisen verkon luomiseksi.

2.12. FATF:n toiminnasta, jolla pyritään luomaan perusteet rahanpesun torjunnalle yhteistyöhaluttomien valtioiden ja alueiden määrittämiseksi, tuntuu muodostuvan toimintasuunnitelman perustekijä. FATF laatii parhaillaan edellä mainituista valtioista luetteloa, joka on tarkoitus julkaista vuoden 2000 puolivälissä.

2.13. Tampereen Eurooppa-neuvosto korostaa tarvetta sopia EU:n ulkopuolisten maiden verokeitaiden kanssa järjestelyistä, joilla varmistetaan tehokas ja avoin yhteistyö rahanpesun vastaisen toimintaryhmän antamien suositusten mukaisesti.

2.14. Komitea on vakuuttunut tarpeesta tarkastella rahanpesun vastaisia toimia maailmanlaajuisessa yhteydessä ja pahoittelee siksi, että neuvosto ja komissio eivät anna YK:n ja Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) yhdessä sopimille toimille tärkeämpää asemaa.

2.15. Syyskuussa 1999 järjestämässään vuosikokouksessa Kansainvälinen valuuttarahasto vahvisti jälleen kerran pyrki- myksensä taistella järjestäytyneitä rikollisuutta, huumekaup- paa ja rahanpesua vastaan. Komitean mielestä Euroopan unionin ja Kansainvälisen valuuttarahaston väliset neuvottelut ovat tarpeen, koska ainoastaan viimeksi mainittu elin voi saada kansainvälisellä tasolla aikaan samantapaisia toimia, joita on toteutettu Euroopan unionissa.

2.16. Komitea kannattaa komission ehdotusta, jonka mukaan Euroopan unionin pitäisi edelleen asettaa jäsenvaltioille korkeat vaatimukset soveltamalla FATF:n tarkistettuja 40:tä suositusta tai jopa ylittämällä niiden vaatimukset sekä pyrkimällä saamaan eräät ammattiryhmät aktiivisesti mukaan rahanpesun torjuntaan. Huomattakoon, että vuoden 1991 direktiivin piiriin kuuluvissa finanssialan ammateissa jouduttiin laatimaan henkilökunnalle sekä toimintaohjeet että direktiivin yksityiskohtaiset soveltamisohjeet. On selvä, että uusissa asianosaisissa ammateissa on samalla tavalla huolehdittava selitystyöstä.

2.17. Komitean mielestä yhteisön säännöstöön on sisällytettävä rahanpesun vastaista toimintaa koskevat säännöt, joita myös hakijavaltioiden on ehdottomasti noudatettava. Direktiivin muodollinen kirjaaminen hakijavaltioiden lainsäädäntöön yhteisön säännösten osana ei riitä, ellei lisäksi ryhdytä konkreettisiin toimiin direktiivin toimeenpanemiseksi (poliisi- ja oikeustoimen määrärahojen lisääminen, FATF:n, Interpolin ja Tracfinin toimintaan osallistuminen jne.).

2.18. Komission olisi lisättävä tämän alan teknistä tukea hakijamaille, ja tuen tulisi kuulua oleellisena osana kumppanuussopimuksiin.

2.19. Komitea pyrkii erityisesti kiinnittämään komission huomion euron käyttöönoton pulmalliseen ajankohtaan, josta on vaarassa muodostua oivallinen hetki rahanpesusta saatujen käteisvarojen vaihtoon. Vaikka ilmoitettavien rahamäärien rajaksi on asetettu 15 000 euroa, sääntöä on helppo kiertää vaihtamalla pienempiä summia kerrallaan useissa eri rahalai-

(1) Ks. Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle huumausaineiden torjuntaa koskevasta Euroopan unionin toimintasuunnitelmasta (2000–2004) EYVL C 51, 23.2.2000.

(2) Tampereen Eurooppa-neuvosto 15. ja 16. lokakuuta 1999 – puheenjohtajan päätelmät.

(3) Ks. aiheesta "Ehdotus: neuvoston direktiivi rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoituksiin käyttämisen estämisestä" annetun lausunnon kohta 1.5., EYVL C 332, 31.12.1990, s. 86.

toksissa. Joka tapauksessa on erittäin vaikeaa tehdä ero laillisesti tallennettujen seteleiden ja pestävän rahan välillä.

2.20. Jos tutkivat viranomaiset antaisivat tehokasta palautetta, se parantaisi pankkihenkilöstön motivaatiota ja heidän raporttiansa laatua. Se antaisi pankeille myös mahdollisuuden arvioida, onko niiden koulutus asianmukaista. Lisäksi tällainen tehokas seuranta estäisi pankkeja suorittamasta rahanpesuoperaatioita epähuomioissa. Kaiken kaikkiaan hyvän palautejärjestelmän pitäisi parantaa tuloksia kamppailussa rahanpesua vastaan.

2.21. Jäsenvaltioiden viranomaiset eivät voi tietenkään rikkoa tutkintasalaisuutta. Palautteeseen tulisi kuulua ainakin tilastotietoja sisältävää yleistä informaatiota. Ihannetapauksessa sen tulisi sisältää myös luottamuksellista, ilmoituksen tehneelle taholle suunnattua erityistietoa: esim. todistus epäilyttävää liiketointa koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta, tietoa toimivaltaisen viranomaisen tekemästä päätöksestä (tutkintasalaisuutta kunnioittaen) sekä kopio kaikista erityistapauksiin viittaavista tuomioista.

3. Vuoden 1991 direktiivin täytäntöönpano

3.1. Komitea panee merkille, että komissio pitää neuvostolle ja Euroopan parlamentille antamassaan kahdessa kertomuksessa⁽¹⁾ vuoden 1991 direktiivin täytäntöönpanoa hyvänä jäsenvaltioissa ja että rahoitussektori ja erityisesti pankit ovat pyrkineet tosissaan estämään rikollisen rahan pääsyn rahoitusjärjestelmään.

3.2. FATF:n edustajilta ja Kansainvälisen valuuttarahaston kertomuksesta saadut tiedot vahvistavat komission havainnon.

3.3. Pankkisektorin valvontatoimien kiristymisen on ajanut rahanpesijät etsimään vaihtoehtoisia tapoja peittää rahan laiton alkuperä, mikä on suuri haaste Euroopan unionin lisäksi koko kansainväliselle yhteisölle.

4. Järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskeva toimintasuunnitelma

4.1. Direktiiviehdotuksen perusteluista käy ilmi, että neuvosto antaa komission toimintasuunnitelmalle tinkimättömän tukensa.

4.2. Huomattakoon, että rahanpesun kieltämisessä on nyttemmin edistytty huomattavasti, koska rahanpesu on kriminalisoitu kaikkien jäsenmaiden rikosoikeudessa.

⁽¹⁾ COM(95) 54 final ja COM(1998) 401 final.

5. Rahanpesun kieltäminen

5.1. Neuvosto antoi 3. joulukuuta 1998 FATF:n vuoden 1996 suositusten perusteella suostumuksensa Strasbourgin yleissopimuksen 6 artiklan soveltamiseen. Artikla koskee vakavia rahanpesurikoksia, ja siinä säädetään törkeiden rikosten voittojen pesun kriminalisoinnista; enimmäisrangaistus on yli vuosi vankeutta ja minimirangaistus vähintään yli kuusi kuukautta. Tämä tarkoittaa alunperin huumekauppaan suunnattujen torjuntatoimien merkittävää laajentamista.

6. Soveltamisalaan kuuluvat rahoitusalan toiminnot

6.1 Direktiiviehdotuksessa täsmennetään Euroopan parlamentin suositusten mukaisesti asianomaiset rahalaitokset, joihin kuuluvat valuutanvaihto- ja valuutansiirtotoimistot sekä sijoituspalveludirektiivissä tarkoitetut sijoituspalveluyritykset.

7. Soveltamisalaan kuuluvat rahoitusalan ulkopuoliset toiminnot

7.1. Komissio viittaa Dublinissa joulukuussa 1996 kokoon-tuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmiin sekä FATF:n vuosikertomuksiin, joissa rahanpesun todetaan tapahtuvan enenevässä määrin muissa rahalaitoksissa kuin pankeissa ja muissa kuin rahoitusalan yrityksissä, koska pankit noudattavat entistä tiukempia toimia rahanpesua vastaan. Komissio ehdottaa edellä mainitun perusteella ja Euroopan parlamentin kanssa yksimielisesti, että direktiivin soveltamisala ulotetaan niihin ammatteihin ja yritysyryhmiin, joiden voidaan katsoa olevan mukana rahanpesussa.

7.2. Euroopan parlamentti ehdotti maalikuussa 1999 antamassaan päätöslauselmassa direktiivin soveltamisalan huomattavaa laajennusta mm. seuraaviin ammattiryhmiin tai yritystoiminnan lajeihin: kiinteistönvälittäjät, taidekauppiat, huuto-kaupanpitäjät, kasinot, valuutanvaihtotoimistot, arvotavaran kuljettajat, notaarit, kirjanpitäjät, asianajajat, veroneuvojat ja tilintarkastajat.

7.3. Kaikki rahanpesuongelmaan perehtyneet tahot (mm. YK:n huumevalvonta- ja rikostentorjuntatoimisto ja Dublinin huippukokouksessa perustettu korkean tason työryhmä järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa varten) ovat havainneet, että käytännössä rahanpesussa on siirrytty käyttämään asiantuntijoita, etenkin lakiasioissa. Tarkoituksena on luoda peiteyritysten monimutkaisia verkkoja ja rahastoja, joilla pyritään naamioimaan epämääräisistä lähteistä peräisin olevat varat ja niiden omistajat.⁽²⁾

⁽²⁾ Ks. "Drug money in a changing world: Economic reform and criminal finance" (YK:n kansainvälinen huumeiden valvontasuunnitelma 1996), josta käy ilmi, että rikollisjärjestöt käyttävät etenkin Karibiassa kansainvälisiä yrityksiä (IBC), koska on melkein mahdollista selvittää, mistä niiden hallinnoimat suuret summat ovat peräisin.

7.4. Komissio on ottanut huomioon melkein kaikki Euroopan parlamentin ehdottamat ammattiryhmät tai liiketoiminnan lajit, mutta se suhtautuu kuitenkin hyvin varauksellisesti taidekauppiaisiin ja huutokaupanpitäjiin, koska näiden ammattien toimenkuvan tai toimintakentän tarkka määrittäminen sekä sääntöjen noudattamisen valvominen on hankalaa. On syytä muistaa sääntöjen edellyttävän asiakkaiden henkilöllisyyden todentamista sekä rahanpesuepäilysten ilmoittamista jäsenvaltioiden toimintavaltaisille viranomaisille.

7.5. Komission mielestä direktiivin laajentaminen koskemaan taidekauppiaita johtaisi siihen, että olisi myös pohdittava vastaavien velvoitteiden soveltamista kaikkiin ylellisyustuotteiden, loistoautojen, jalokivien sekä keräilypostimerkkien ja -kolkoiden kauppiaisiin.

7.6. Direktiiviehdotuksessa suhtaudutaan varovaisesti asianajajiin, koska heidän ammattietiikkaansa kuuluvat vaihtelovollisuus ja luottamuksellisuus. Lakimiehet vapautettiin velvoitteista heidän toimiessaan vastaajan oikeudenkäyntiasiamiehenä tai -avustajana oikeuskäsittelyssä.

7.7. Edellä mainittujen tapausten lisäksi jäsenvaltiot voivat halutessaan antaa lakimiehille mahdollisuuden ilmoittaa rahanpesuepäilyistään asianajajaliitolle tai vastaavalle ammatilliselle järjestölle sen sijaan, että ottaisivat yhteyttä rahanpesun torjunnasta vastaaviin viranomaisiin. On syytä huomata, että tietyissä EU:n jäsenvaltioissa lakimiehet saavat toteuttaa rahoitustoimia ja pitää varoja hallussaan, mikä hankaloittaa direktiivin soveltamista lakimiehiin.

7.8. Soveliaat seuraamukset tarvitaan kuitenkin niitä tapauksia varten, joissa ilmoitusta asianajajaliitolle ei tehdä, vaikka siihen olisi aihetta.

7.9. Direktiivin säännösten laajentaminen notaareihin ja itsenäisiin lakimiesammattien harjoittajiin rajoittuu rahoitus- tai yritystoimintaan liittyviin liiketoimiin, jotka kuuluvat rahanpesun "suureen riskiryhmään".

8. Asiakkaiden henkilöllisyyden toteaminen silloin, kun asiakas ei ole henkilökohtaisesti paikalla suorittamassa liiketoimia

8.1. Direktiiviehdotuksen sisältämät suositukset asiakkaiden henkilöllisyyden todentamisesta ovat samat myös silloin kun asiakas ei ole henkilökohtaisesti paikalla suorittamassa liiketoimia. Hieman epäselväksi jää, miten direktiiviä sovelletaan Internetin välityksellä tapahtuvissa liiketoimissa.

8.2. Amsterdamin huippukokous korosti järjestäytyneitä rikollisuutta koskevassa toimintaohjelmassaan, että Internetin kaltaiset teknologiset innovaatiot ja sähköinen pankkitoiminta palvelevat erinomaisesti myös rikollisuutta, petoksia ja korruptiota. Toimintaohjelmassa tähdennetään, että rikollisen toiminnan ehkäisy- ja kitkemistoimet ovat melkein aina myöhässä. (1)

8.3. Sähköisesti (eli Internetin kautta) tapahtuva varojen siirto tapahtuu välittömästi kaikkien saatavilla olevilla helpoilla teknisillä välineillä, mistä syystä siirrot on helppo tehdä jälkiä jättämättä. EU:n valvonta lamaantuu heti, kun varoja kierrätetään yhteistyöhaluttomien valtioiden tai peiteyritysten kautta.

8.4. Edellä mainitun johdosta siirtojen sijaan olisi valvottava rahoitusmarkkinoiden toimijoita. Komitea korostaa tarvetta 27. tammikuuta 1999 antamassaan lausunnossa (2), joka koskee elektronisen rahan liikkeeseenlaskijoita koskevaa sääntelyä. Lausunnossa tähdennetään vaaraa päästää markkinoille elektronisen rahan liikkeeseenlaskijoita, joita koskeva sääntely on äärimmäisen löyhää.

8.5. Komitea on yhtä mieltä komission kanssa siitä, että pankeilla on oltava asianmukaisia tapoja tunnistaa asiakkaat, jotka eivät ole paikalla suorittamassa liiketoimia. Komitea on kuitenkin sitä mieltä, että direktiiviehdotuksen liite ei ole tarkoitukseen sovelias väline.

8.6. Asiakkaan ja pankin edustajan välisen fyysisen tapaamisen puuttuminen ei todellakaan estä asianmukaista henkilöllisyyden todentamista todistusvoimaisin asiakirjoin, kuten käy ilmi vuoden 1991 direktiivin 3 artiklasta, jota pankit jo tehokkaasti soveltavat. Henkilöllisyyden todentaminen voidaan antaa valtuutetun henkilön tai luotettavan kolmannen osapuolen tehtäväksi (esim. toinen luotto- tai rahalaitos, notaari tai lähetystö), tai se voidaan tehdä kirjatun kirjeen välityksellä.

8.7. Sähköinen allekirjoitus tulisi lukea todistusvoimaiseksi asiakirjaksi, etenkin kun direktiivi sähköisten allekirjoitusten yhteisestä kehuksesta hyväksyttiin äskettäin. Komitean mielestä etäliiketoimien kehittyminen ei riitä perusteeksi uusille henkilöllisyyden todentamissäännöille.

8.8. Sen sijaan joustavuus on komitean mielestä ehdottoman tärkeää etäpankkipalveluiden nopean kehityksen suosimiseksi. Joustavuus taataan väljällä sanamuodolla "todistusvoimainen asiakirja". Pankeilta tulee ainoastaan vaatia, että niillä on asianmukaiset todistusvoimaiset asiakirjat, joilla todeta asiakkaan henkilöllisyys, silloin kun tämä ei ole henkilökohtaisesti paikalla. Todentamistapa tulisi jättää pankkien huoleksi. Liite sisältää joitakin hyviä esimerkkejä asiakkaan henkilöllisyyden todentamisen menetelmistä silloin kun asiakas ei ole fyysisesti läsnä, mutta menetelmät vanhentuvat nopeasti uusien etäpankkipalvelujen ja henkilöllisyyden todentamistapojen kehittyessä.

8.9. Mikäli ehdotettu liite päätetään hyväksyä, komitea kehottaa eurooppalaisia viranomaisia tekemään selväksi, että liite ei ole sitova ja että se tarjoaa ainoastaan suuntaviivat. Liite ei siis sisällä kaikkia mahdollisia keinoja asiakkaan henkilöllisyyden todentamiseksi silloin kun tämä ei ole fyysisesti läsnä. Liitteen säilyttäminen ohjeellisena mahdollistaa tarpeellisen joustavuuden asiakkaan henkilöllisyyttä tunnistettaessa, silloin kun asiakas suorittaa liiketoimia olematta fyysisesti läsnä.

(1) Johdanto järjestäytyneitä rikollisuutta koskevaan toimintaohjelmaan – Amsterdam 28.4.1997.

(2) EYVL C 101, 12.4.1999, s. 6.

9. Tietojenvaihto

9.1. Komissio ehdottaa rahanpesua koskevaa tietojenvaihtojärjestelmää. Se koskisi Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin liittyviä lainvastaisia toimia (direktiivin laajentamiseen suhtaudutaan kriittisesti artiklakohtaisessa tarkastelussa).

10. Unionin toimia tarkkailtava säännöllisesti tällä alalla

10.1. Komissio antaa säännöllisin väliajoin kertomuksia direktiivin täytäntöönpanosta vain Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Komitea, joka pitää itseään erityisen pätevänä kyseisessä aiheessa, on pahoillaan siitä, että sitä kuullaan direktiivistä, mutta ei sen laajentamisesta.

11. Huomautukset yksittäisistä artikloista

– ensimmäinen artikla (korvaa direktiivin 91/308 ensimmäisen artiklan)

- 1) Direktiivin soveltamisalan laajentaminen valuutanvaihto- ja valuutansiirtotoimistoihin, vakuutusyhtiöihin (direktiivin alaan kuuluvan toiminnan osalta) sekä sijoituspalveluyhtiöihin on hyväksyttävää, mikäli kyseessä on perusdirektiivin 77/780/ETY sisältämien määritelmien täydentäminen.
- 2) Korostettakoon, miten tärkeää on, että direktiivi kattaa rahoituslaitokset, joiden kotipaikka on yhteisön alueella tai sen ulkopuolella, sekä niiden yhteisön alueella sijaitsevat sivukonttorit.
- 3) Komitean mielestä direktiivin säännösten tulisi koskea myös yhteisön rahoituslaitosten sivukonttoreita tai tytäryhtiöitä, jotka sijaitsevat unionin ulkopuolella ja etenkin niissä maissa, joissa ei ole vastaavia rahanpesun valvonta- tai torjuntatoimia (offshore-maat, veroparatiisit jne.)
- 4) kohta E – rikollisen toiminnan määrittelmä

Määritelmän ”petosta, korruptiota tai muuta lainvastaista toimintaa, joka vahingoittaa tai todennäköisesti vahingoittaa Euroopan yhteisöjen taloudellisia etuja” laajentamisessa on vaara, että rahoituslaitosten ilmoitusvelvollisuudesta tulee kohtuuton ja että se ylittää reilusti alkuperäisen tavoitteen eli huumekaupan ja järjestäytyneen rikollisuuden. Vaarana on, että tällaisten laitosten henkilökunta ryhtyy ilmoittamaan järjestelmällisesti kaikki epäilyttävältä vaikuttavat tai epävalliset liiketoimet suojautuakseen mahdollisilta syyte-toimilta.

5) Käsite Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen vahingoittamisesta kattanee alv-petokset, YMP:ssä määrättyjä palautuksia koskevat petokset, rakennerahastojen käytön sekä EU:n moninaiset muut tuet.

6) Tämänäyttöiset petokset kuuluvat myös erityiselimille (jäsenvaltioiden verotarkastukset tai yhteisön erikoiselimet).⁽¹⁾ Tällaiset petokset heikentävät koko prosessin tehokkuutta.

7) Amsterdamin sopimuksen 280 artikla tarjoaa Euroopan unionin taloudellisia etuja vahingoittavien petosten torjuntatoimille oikeusperustan. Se antaa neuvostolle komission esityksestä mahdollisuuden toteuttaa ”tarvittavia toimenpiteitä – tarkoituksena tehokkaana ja yhtäläisen suojelun tarjoaminen jäsenvaltioissa”.

– 2 a artikla

1) Komitea suhtautuu epäilevästi taidekauppiaiden ja huutokaupanpitäjien jättämiseen ammattiluettelon ulkopuolelle. Tällaisten välittäjien kauppaamat tuotteet saattavat olla erittäin arvokkaita. Lisäksi tuotteet maksetaan hyvin usein käteisellä eikä ostajan henkilöllisyyttä tarkisteta. On hyvin todennäköistä, että etenkin huutokaupat ovat huomaamattomia ja helppoja rahanpesun väyliä.

Olisi siis aiheellista todistaa asiakkaan henkilöllisyys silloin kun neuvotellaan yli 15 000 euron suuruisista summista.

2) Kirjanpitäjien mukaanottaminen luettelon 3 kohtaan tuntuu liialliselta, koska mukaan voitaisiin lukea myös yritysten ja esim. pankkien kirjanpitäjät. Tilintarkastajien sisällyttäminen luetteloon tuntuisi perustellumalta.

– 3 artiklan 2 kohdan toinen alakohta

1) Direktiiviehdotuksen 3 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa viitataan liitteessä määritettyihin menettelyihin tapauksissa, joissa asiakas ei ole fyysisesti läsnä henkilöllisyyden todistamista varten.

2) Tietyt liitteen velvoitteet vaikuttavat raskailta tai vaikeilta soveltaa. Esimerkkeinä mainittakoon

– velvoite, jonka mukaan ensimmäinen liiketoimeen liittyvä maksusuoritus maksetaan tilille, joka on avattu asiakkaan nimiin Euroopan unionissa tai Euroopan talousalueella sijaitsevassa luottolaitoksessa (liitteen v kohdan b alakohta) tai tämän direktiivin piiriin kuuluvissa valtioissa.

⁽¹⁾ Ks. komission petosten vastainen työohjelma vuosina 1998–1999 [COM(1998) 278 final] sekä komitean lausunto (R/CES 748/99 rev. 2), jota valmistellaan parhaillaan.

- useat tarkistukset, mikäli vastapuolen kotipaikka on Euroopan unionin ja Euroopan talousalueen ulkopuolella (liitteen vi kohdan b alakohta).
- 3) Komissio puuttuu yleisesti ottaen suoraan rahoituslaitosten valvontamenettelyihin, mikä on tarpeetonta ja perusteetonta. Direktiiviehdotuksen ja sen liitteen tekstistä ei käy selvästi ilmi, miten Internetissä tapahtuvia liiketapahtumia voidaan tunnistaa.

– 7 artikla

- 1) Velvollisuus ilmoittaa epäilyttävistä liiketoimista kuuluu oleellisesti direktiiviehdotukseen. Siinä tulisi viitata objektiivisiin perusteisiin, joilla annetaan ohjeita ilmoitukseen velvoittavista liiketoimista, vaikkei tällainen tarkistus tuokaan ehdotonta varmuutta epäilyttävien toimien luonteen vuoksi.

– 12 artiklan 2 kohta

- 1) Poistetaan kohdan ensimmäisestä virkkeestä ilmaus ”joka vahingoittaa tai todennäköisesti vahingoittaa Euroopan yhteisöjen taloudellisia etuja” (ks. tässä lausunnossa esiintyvien direktiivin 1 artiklaa koskevien kommenttien 4–6 kohta).
- 2) Luottolaitoksen uudesta määritelmästä (1 artiklan A kohta) ja johdanto-osan 8 kohdasta juontuu, että rahanpesuepäilystä ilmoitetaan ainoastaan siinä maassa, jossa ilmoituksen tehnyt laitos sijaitsee (luottolaitoksen kotipaikka, emoyhtiöstä riippuvainen luottolaitoksen haarakonttori tai tytäryhtiö). Komitea on tyytyväinen sääntöön, mutta suosittaa sen selkeyttämistä lisäämällä direktiivin 6 artiklaan uusi kappale mahdollisen moniselitteisyyden poistamiseksi.

12. Päätelmät

12.1. Etenkin FATF:ltä, mutta myös pankkisektorilta saadut tiedot osoittavat, että vuoden 1991 direktiivi on saavuttanut yleiset tavoitteensa rahoitusjärjestelmien rahanpesutarkoituksiin käyttämisen estämisen osalta.

12.2. Vuoden 1991 direktiiviin tehdyt muutokset täydentävät onnistuneesti alkuperäistä järjestelmää, koska direktiiviä laajennetaan ottamaan huomioon useita eri alan toimijoita, joilla saattaa olla tekemistä rahanpesun kanssa.

12.3. On ymmärrettävää, että vuoden 1991 direktiivin sisältämien mekanismien onnistunut toimeenpano antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle kimmokkeen laajentaa kriminalisoinnin alaa koskemaan myös muuta kuin huumekauppaan liittyvää järjestäytyneitä rikollisuutta sekä kaikkia muita törkeitä rikoksia. Kriminalisointia ja ilmoittamista koskevat alat eivät ole kuitenkaan yhtenevät.

12.4. Komitea on ilmoittamisen osalta yhtä mieltä komission kanssa siitä, että direktiiviä saatetaan laajentaa liikaa, mikä voi tehdä mainittujen ammattien aktiivisen osallistumisen monimutkaiseksi.

12.5. Direktiivi ei sisällä törkeän rikoksen määritelmää. Kukin valtio voi siis vapaasti laatia törkeiden rikosten luettelon. Komiteasta on kiinnostavaa huomata, että valvontaviranomaiset (FATF ja Tracfin Ranskassa) suosivat järjestäytyneen rikoksen määritelmää, joka on komission määritelmää tarkempi.

12.6. On olemassa todellinen vaara, että torjuntatoimista ja rahanpesun ehkäisemisestä vastaaville elimille (kuten Tracfinille) tulee liikaa epäilyilmoituksia ja että niiden toiminta lamaantuu osittain sen vuoksi. Kokemuksen kartuttua ja edellyttäen, että rahoituslaitoksille annetaan riittävää palautetta ilmoitustensa tehokkuudesta, ilmoitettujen epäilyttävien liiketoimien määrä saattaa laskea. Asianomaisten viranomaisten on kuitenkin asetettava käyttöön riittävästi varoja, jotta varmistetaan seurantatoimien nopeus ja tehokkuus.

12.7. Euroopan unioniin rajoittuva toiminta ei olisi tehokasta ja saattaisi jopa johtaa kilpailun vääristymiin, joista unionin ulkopuolisten maiden rahoituslaitokset hyötyisivät, tai jopa vaikuttaa pääoman vapaaseen liikkuvuuteen, mikä on yksi Euroopan rakentamisen peruselementeistä.

12.8. Komitea on pahoillaan siitä, että direktiiviehdotuksessa keskitytään pääasiassa vahvistamaan Euroopan kykyä taistella rahanpesua vastaan eikä siinä anneta välttämättömälle kansainväliselle yhteistyölle riittävää sijaa.

12.9. Rahanpesun vastaista eurooppalaista mekanismia tulisi pyrkiä laajentamaan mahdollisuuksien mukaan rahanpesussa tietyvästi mukana oleviin maihin.

12.10. Kansainvälisten rahoituslaitosten (YK, Kansainvälinen valuuttarahasto, Maailmanpankki, Euroopan investointipankki, Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki) tulisi luoda yhdessä Euroopan komission kanssa peruskirja tai yhteiset toimintasäännöt, jotka nojautuisivat pääasiassa FATF:n suosituksiin ja joiden soveltaminen olisi yksi rahoitustuen myöntämisen ehdoista.⁽¹⁾

12.11. Verokeitaat, jotka ovat huumekaupan keskuksia ja torjuntatoimien ongelmakenttä ja joihin toimintasäännöt eivät ulottuisi sekä jotka vastustaisivat liiketoimien avoimuutta

⁽¹⁾ Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous hyväksyi 10. kesäkuuta 1998 rahanpesun vastaisen kannanoton ja toimintasuunnitelman, jotka ovat laajalti yhdenmukaiset Euroopan unionin tavoitteiden kanssa.

(esim. pankkialaisuudesta luopuminen), joutuisivat kansainvälisten maksumääräys- ja pääomansiirtojärjestelmien (Swift jne.) ulkopuolelle. Menettely saataneen nopeasti käyttöön, kunhan FATF laatii luettelon yhteistyöhaluttomista valtioista.

12.12. Koska vain Kansainvälinen valuuttarahasto pystyy tällaisista toimista määräämään, komitea suosittaa, että neuvosto ja komissio solmivat sopimuksia IMF:n kanssa, jotta sen säännöstöihin luodaan tehokas rangaistusmenettely niitä

valtioita ja rahoituslaitoksia varten, jotka eivät osoita yhteistyöhalukkuutta rahanpesun vastaisissa toimissa.

12.13. Oikeus rangaistusten toimeenpanoon tulisi antaa rahoitus- ja pankkijärjestelmän kansainvälisille valvontaelimille: Kansainväliselle järjestelypankille (BIS) ja keskuspankeille.

12.14. Lopuksi komitea toistaa toiveensa päästä tiiviisti mukaan direktiivin toimeenpanon seurantatoimiin.

Bryssel 26. tammikuuta 2000.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

LIITE

talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon

(komitean työjärjestyksen 47 artiklan 3 kohta)

Keskustelussa hylättiin seuraavat muutosehdotukset, jotka olivat saaneet tuekseen vähintään neljänneksen annetuista äänistä.

Kohta 11 alakohta 4

Muutetaan kuulumaan seuraavasti:

"4) kohta E – rikollisen toiminnan määritelmä

Määritelmän laajentaminen niin, että katetaan 'petos, korruptio tai muu lainvastainen toiminta, joka vahingoittaa tai todennäköisesti vahingoittaa Euroopan yhteisöjen taloudellisia etuja' on johdonmukainen askel, mutta on otettava huomioon, että ilmoituksia tekevät rahoitus- tai muut laitokset eivät ehkä pysty menemään pidemmälle kuin tunnistamaan ensi näkemältä epäilyttävät ja epätavalliset liiketoimet. Rahoituslaitoksen tehtävänä ei ole toimia tutkivana viranomaisena. Koska ilmoituksia tulee ainakin aluksi erittäin paljon, rahoituslaitosten kanssa tulisi sopia toimintatavasta ilmoitusten painopisteen hiomiseksi. Lisäksi jäsenmaiden viranomaisten tulisi kehittää keino, jolla rahoituslaitoksille annetaan palautetta tekemiensä ilmoitusten tuloksista. Näin voitaisiin hyödyntää entistä paremmin niiden asiantuntemusta rikollisiin tarkoituksiin käytettävän rahanpesun torjunnassa."

Äänestyksen tulos

Jaa-ääniä: 30, ei-ääniä: 43, tyhjiä: 10.

Kohta 12.16

Lisätään uusi kohta seuraavasti:

"12.16. Komitea panee merkille, että neuvoston direktiiviehdotuksessa painotetaan voimakkaasti rahanpesun yhteyttä huumekauppaan. Ehdotuksessa jätetään huomiotta muusta rikollisuudesta, terrorismista ja erilaisen verotuksen synnyttämästä rajatylittävästä salakuljetuksesta johtuva rahanpesu, joka vaikuttaa useiden alueiden talouteen huumekauppaa enemmän. Nämä seikat olisi otettava direktiivissä nykyistä paremmin huomioon."

Perustelu

Huumekaupan näkeminen rahanpesun pahimpana syntipukkina luo kuvan, että neuvoston direktiivissä painotetaan liikaa huumeiden käytön tuhoisiin seurauksiin liittyviä tunnepitoisia näkökohtia ja että rahanpesua "perinteisin ja säädyllisin" tavoin harjoittavat rikolliset pääsevät vähemmällä. Huoli erilaisten verotustasojen hyväksikäyttöä lisääntyä laajentumisen jälkeen, jolloin suurin osa EU:n jäsenistä ei luultavasti kuulu euroalueeseen.

Äänestyksen tulos

Jaa-ääniä: 36, ei-ääniä: 49, tyhjiä: 10.

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston asetukseksi (EY) sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta"⁽¹⁾

(2000/C 75/11)

Neuvosto päätti 9. syyskuuta 1999 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut "työllisyys, sosiaaliasiat, kansalaisuus" -jaosto antoi lausuntonsa 16. joulukuuta 1999. Esittelijä oli José Rodríguez García Caro.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 26. ja 27. tammikuuta 2000 pitämässään 369. täysistunnossa (tammikuun 27. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 78 ääntä puolesta, 5 vastaan 20:n pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Euroopan talousyhteisö hyväksyi kesäkuussa 1971 asetuksen EY N:o 1408/71 sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä.

1.2. Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi tammikuussa 1967 pitämässään 59. täysistunnossa kyseisestä asetuksesta antamansa lausunnon⁽²⁾, jossa se teki eräitä huomautuksia asetukseen.

1.3. Sekä mainittua asetusta että sen täytäntöönpanomenetelystä annettua asetusta EY N:o 574/72 on niiden voimaantulon jälkeen muutettu useaan kertaan. Asetuksia on mukautettu jäsenvaltioiden lainsäädännössä tapahtuneisiin muutoksiin, jäsenvaltioiden tekemiin kahdenvälisiin sopimuksiin sekä unionissa vuoden 1971 jälkeen tapahtuneisiin eri laajentumiskierroksiin.

1.4. Vuonna 1992 Edinburghissa kokoontunut Eurooppa-neuvosto⁽³⁾ totesi olevan tarpeen suorittaa yleinen lainsäädännön tarkistus yhdenmukaistamissääntöjen yksinkertaistamiseksi.

Vuonna 1997 aiheesta "Työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskeva toimintasuunnitelma"⁽⁴⁾ laaditun komission tiedonannon kohdassa 3.1.6 luvataan tehdä ehdotus asetuksen EY N:o 1408/71 uudistamiseksi ja yksinkertaistamiseksi. Tämä on tärkeä ja välttämätön osa toimenpiteitä, joista on päätettävä vapaan liikkuvuuden esteiden poistamiseksi Euroopan unionissa.

1.5. Mainitusta komission tiedonannosta 28. toukokuuta 1998 antamassaan lausunnossa⁽⁵⁾ komitea otti myönteisen kannan asetuksen EY N:o 1408/71 uudistamiseen ja kannatti unionin jäsenmaiden sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisen yksinkertaistamista ja kehittämistä.

⁽¹⁾ EYVL C 38, 12.2.1999, s. 11.

⁽²⁾ EYVL C 64, 5.4.1967.

⁽³⁾ Eurooppa-neuvoston Edinburgin kokous 11.-12.12.1992. Puheenjohtajan päätelmät (SN 456/92).

⁽⁴⁾ KOM(97) 586 lopull.

⁽⁵⁾ EYVL C 235, 27.7.1998, s. 82.

1.6. Samoin komitea vahvisti aiheesta "Sosiaalialan toimintaohjelma vuosiksi 1998–2000"⁽¹⁾ antamassaan lausunnossa⁽²⁾, jonka se hyväksyi 9. syyskuuta 1998 pitämässään täysistunnossa, että sosiaalisen suojelun järjestelmiä on tarpeen kehittää ja että ne pitää sopeuttaa työmarkkinoiden muuttuviin olosuhteisiin korkeatasoisen sosiaaliturvan säilyttämisen turvaamiseksi Euroopassa.

2. Asetusehdotuksen pääsisältö

2.1. Lähtökohdiltaan ehdotus perustuu voimassa olevan asetuksen yksinkertaistamiseen ja parantamiseen.

2.1.1. Yksinkertaistaminen ilmenee asetuksen huomattavana lyhenemisenä.

2.1.2. Parantaminen tarkoittaa asetuksen ulottamista koskemaan kansalaisryhmiä, joita ei aiemmin ole erikseen tarkasteltu, kuten unionin ulkopuolisten maiden kansalaiset, jotka kuuluvat jonkin jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmään, sekä varhaiseläkkeelle siirtyneet.

2.2. Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisen oleellisimpana seikkana tulee mainita yhdenvertaisuuden periaate. Sen mukaan kansalaiset, joita asetus koskee, nauttivat samoista eduista ja heillä on samat velvollisuudet kuin sen jäsenvaltion kansalaisilla, jossa he asuvat ja/tai työskentelevät.

Kyseinen periaate perustuu kolmeen tärkeään tekijään: vakuustapahtumien katsominen toisiaan vastaaviksi, kausien yhteenlaskeminen ja oikeuksien säilyttäminen kyseisen kansalaisen asuinpaikasta riippumatta.

Kuten ehdotuksen perusteluissa syystä todetaan, ilman mainittua yhteensovittamista vapaan liikkumisen oikeus voisi jäädä jehottomaksi, eivätkä kansalaiset todennäköisesti käyttäisi sitä, jos se merkitsi muussa jäsenvaltiossa jo saavutettujen sosiaaliturvaoikeuksien menettämistä.

2.3. Asetus, josta komitealta pyydetään lausuntoa, koostuu kuudesta osastosta. Näistä tärkeimmät ovat ensimmäinen osasto, jossa määritellään yleiset säännökset, sekä kolmas osasto, joka liittyy eri etuusryhmiä koskeviin erityissäännöksiin. Toisessa osastossa määritellään henkilöön sovellettava lainsäädäntö ja neljäs osasto koskee hallintotoimikuntaa. Viides osasto käsittää erinäisiä säännöksiä ja kuudes asetuksen siirtymä- ja loppusäännökset.

3. Yleistä

3.1. Komitea kannattaa yleisesti ottaen tehtyä ehdotusta, mutta esittää kuitenkin asetuksen tekstiin joitakin yleisiä erityisluonteisia lisäyksiä.

Vaikka ehdotuksen perusteluissa todetaan, että tarkoituksena on tarkistaa ja yksinkertaistaa asetusta ETY N:o 1408/71, ehdotus on todellisuudessa tätä kauaskantoisempi, sillä tiettyjen seikkojen sääntelyssä tapahtuu merkittäviä muutoksia nykyisin voimassa oleviin sääntöihin verrattuna.

3.2. Komitea on tyytyväinen siihen, että unionin kansalaisten oikeuksien yhdenvertaistamista jatketaan.

3.3. Asetuksessa säädettävien oikeuksien ulottaminen koskemaan uusia kansalaisryhmiä ylläpitää ja edistää ajatusta kansalaisten Euroopan hyväksi työskentelemisestä.

Jäsenmaiden väestö on saatava ymmärtämään, että Eurooppa ilman rajoja ei edistä pelkästään pääoman ja tavaroiden vaan myös henkilöiden vapaata liikkuvuutta.

3.4. Jatkuvasti esitettyihin toivomuksiin sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisen parantamisesta Euroopan unionissa on vastattu lukuisilla ehdotuksilla, joita komissio on esittänyt asetuksen ETY N:o 1408/71 uudistamiseksi. Jotkin kyseisistä ehdotuksista ajoittuvat käytännössä samaan ajankohtaan kuin asetuksen nyt käsiteltävänä oleva yleisuudistus.

Komitea esittää tyytyväisyytensä siihen, että sosiaaliasioiden pyrittäin jatkuvasti kiinnittämään huomiota unionin toimielimissä.

3.5. Vaikka sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisen kehittäminen onkin eittämättä tärkeä askel eteenpäin, kunkin jäsenvaltion lainsäädännön ominaispiirteitä on kuitenkin syytä kunnioittaa.

3.6. Mahdollisesti syntyvillä liikkumisvapauden esteillä voi olla vaikutuksia kansalaisten oikeuteen tehdä työtä. Komitea katsoo, että tehty ehdotus auttaa poistamaan esteitä unionin kansalaisten rajanylittävältä liikkumiselta, vaikka työarkaa jääkin vielä paljon jäljelle.

3.7. Koska käsiteltävänä oleva asetusehdotus on monimutkainen ja merkittävä ja kun otetaan huomioon neuvoston ja parlamentin omaksumat työmenetelmät sekä muutokset, joita neuvoston eri puheenjohtajat tehnevät asetustekstiin lainsäädäntöprosessin aikana, komitea aikoo seurata asetusehdotuksen kehitystä jatkuvasti ja asiaankuuluvalla tavalla. Tämä toteamus ei kuitenkaan vaikuta siihen, mitä jäljempänä todetaan.

3.8. Asetuksen kehittämisen ja yksinkertaistamisen myötä on myös kehitettävä ja yksinkertaistettava hallinnollisia järjestelyjä, joista etuuksiin oikeutetut henkilöt joutuvat kärsimään etuuksista vastaavissa elimissä. Asetuksen tulevan kehityksen yhteydessä on luotava tarvittavat mekanismit, jotta byrokratiaa voidaan yksinkertaistaa ja jouduttaa niin työntekijöiden kuin yritystenkin hyväksi.

⁽¹⁾ KOM(1998) 259 lopull.

⁽²⁾ EYVL C 407, 28.12.1998, s. 187.

4. Erityistä

4.1. Huomautukset 2 artiklaan

Artiklassa määritellään asetuksen soveltamisala ja luetellaan sen piiriin kuuluvat etuusryhmät.

Kun artiklan 1 kohdassa viitataan kyseisiin etuuksiin, käytetään ilmausta ”erityisesti”. Tästä saa sen käsityksen, että lueteltujen alojen katsotaan olevan tekstissä sosiaaliturvajärjestelmän tärkeimmät alat tai että asetusta sovelletaan erityisesti tässä kohdin lueteltuihin aloihin eikä muihin asetustekstissä niinkään mainittuihin aloihin, jotka eivät sisälly tähän luetteloon.

Aloja koskevan luettelon jättäminen avoimeksi on epämääräistä ja saattaa aiheuttaa juridista epävarmuutta, ja sillä saattaa olla ei-toivottuja vaikutuksia.

4.2. Huomautukset 6 ja 7 artiklaan

Artikloissa todetaan, että ”asetus korvaa soveltamisalallaan kaikki sosiaaliturvaa koskevat sopimukset”. Jäljempänä 7 artiklan ”määritelmien” kohdan h) kolmannessa alakohdassa todetaan, että käsitteeseen ”lainsäädäntö” sisältyvät ”myös sosiaaliturvasopimukset, jotka on tehty kahden tai useamman jäsenvaltion välillä taikka yhden tai useamman jäsenvaltion ja yhden tai useamman Euroopan unioniin kuulumattoman valtion välillä”. Tämä on periaatteessa ristiriidassa sen kanssa, mitä 6 artiklassa todetaan. Ehdotusta tulisi tältä osin selkeyttää. Toisaalta määritelmät olisi syytä laatia vasta asetuksen laadintaprosessin viimeisessä vaiheessa.

4.3. Huomautukset 8 artiklaan

4.3.1. Asetuksen 8 artiklan 3 kohdassa tulee edelleen säilyttää nykyisin voimassa olevan asetuksen 1408/71 14 b artiklan sisältö.

4.3.2. Komitea toteaa, että tilanne on ongelmallinen Euroopan unionin toimielimiin päin edustustehtäviä hoitavien henkilöiden osalta. Heihin kuuluvat jäsenvaltioiden taloudellis-sosiaalisten organisaatioiden palveluksessa olevat henkilöt. Siksi komitea katsoo, että Euroopan komission tulee harkita kyseisiin henkilöihin sovellettavaa lainsäädäntöä perusteellisesti.

4.4. Huomautukset 9 artiklan 1 kohtaan

Artiklassa määritellään erityissäännöt, jotka koskevat toiseen jäsenvaltioon komennukselle lähetettävään palkattuun työntekijään sovellettavaa lainsäädäntöä.

Uudessa asetuksessa toistetaan pääosin nykyiset sosiaaliturvan soveltamista koskevat säännöt. Siinä vahvistetaan menettely, jonka perusteella kaksi jäsenvaltiota voi sopia poikkeuksista. Sen sijaan siitä poistetaan poikkeusmahdollisuus, josta säädetään nykyisen asetuksen 14 artiklan 1 kohdan b) alakohdassa. Kyseisen säännöksen perusteella sen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen, jonka alueelle työntekijä on lähetetty, voi antaa suostumuksensa siihen, että alkuperämaan sosiaaliturvan soveltamisjaksoa pidennetään (enintään 12 kuukaudella).

Komitea katsoo, että nykyisen asetuksen 1408/71 14 artiklan 1 kohdan b) alakohdassa oleva poikkeussäännös tulee säilyttää. Esimerkiksi tutkimukseen ja kehitykseen, uuden tekniikan käyttöönottoon tai muihin strategisiin palveluihin liittyvät erityisasiantuntemusta vaativat tehtävät, joiden jo alusta alkaen tiedetään edellyttävän yli 12 kuukauden mittaisia ulkomaankomennuksia, aiheuttavat ongelmia, joita komission on tutkittava perusteellisesti.

4.5. Huomautukset 10 artiklaan

Artiklassa säädetään sellaisista palkatuista työntekijöistä, jotka ovat työssä kahden tai useamman jäsenvaltion alueella. Artiklan 1 ja 2 kohdassa mainitaan useaan otteeseen ilmaisu ”merkittävä” viittaamassa työntekijän harjoittamaan toimintaan.

Tämän merkittävän toiminnan perusteella säädetään laeista, joita sovelletaan kyseiseen työntekijään.

Käytetty käsite on hämärä eikä sitä ole määritelty asianmukaisesti, jotta sen pohjalta voitaisiin säätää työntekijään sovellettavia lakeja. Termin merkitys selvinnee, kun yhteisöjen tuomioistuin antaa tuomion asiassa Fitzwilliam, jota käsitellään parhaillaan.

Artiklassa mainituissa tilanteissa olevien henkilöiden oikeus- turva tulisi taata asianmukaisella tavalla. Sen vuoksi komissiota on kehoitettava määrittelemään täsmällisesti ja selvin luvuin, mitä se tarkoittaa ”merkittävällä” toiminnalla, jotta ei jäisi pienintäkään mahdollisuutta säännöksen mielivaltaiseen tai subjektiiviseen soveltamiseen. Määrittelyssä on aikanaan otettava huomioon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen odotettavissa oleva kanta asiaan.

4.6. Huomautukset 18 artiklaan

Artiklan lopussa esiintyvä ilmaisu ”ei ole voitu antaa – – kohtuullisen ajan kuluessa” on edelleen epätarkka nykyisin voimassa olevan 22 artiklan 1 kohdan c) alakohdan tavoin. Ilmauksen jälkeen olisi hyvä lisätä seuraavaa: ”edellyttäen, että hoito katsotaan lääketieteellisesti perustelluksi”.

Toisaalta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen asioissa Kohll⁽¹⁾ ja Decker⁽²⁾ antamien tuomioiden perusteella jossakin jäsenvaltiossa maksettavien sairaudenhoitokulujen korvaaminen taataan nykyisin ennakkosopimuksen puuttuessa alkupe-
rämaan hintojen perusteella.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelta on joka tapauksessa saatava lisäselvityksiä asioissa Kohll ja Decker annettujen tuomioiden tarkasta merkityksestä etenkin kahden ratkaisua odottavan asian (Vanbraeckel ja Smits-Peerboms) kannalta. On myös tarkasteltava tuloksia, jotka saadaan Euroopan komission aiheesta parhaillaan suorittamasta tutkimuksesta.

4.7. Huomautukset 20 artiklaan

Kohdassa 3 mainitaan "muut eläkeläiset". Tämä saattaa aiheuttaa sekaannusta, sillä tekstistä ei voi päätellä, tarkoitetaanko ilmauksella jäsenvaltion eläkettä saavia vai asuinvaltion lainsäädännön perusteella vakuutetuiksi katsottavia eläkeläisiä (kaikkia vakuutettuja).

Lisäksi artiklasta näyttäisi seuraavan, että asuinpaikkaa muuttava eläkeläinen joutuisi kaksoisverotuksen kohteeksi. Komitea pyytää komissiota selkeyttämään artiklaa.

4.8. Huomautukset 26 artiklaan

Artiklan 1 kohdassa on maininta "korvataan täysimääräisesti", ja kyseistä artiklaa koskevissa perusteluosan erityishuomioissa esiintyy maininta "kokonaiskorvaus" (suomenkielisessä toisinnossa ilmaus on edelleen muodossa "korvataan täysimääräisesti" käännt. huom.). Tämän jälkeen lisätään, että "korvaus maksetaan todellisten kustannusten perusteella". Tekstissä olisi viitattava todellisiin kustannuksiin aina kun ne ovat määriteltävissä. Silloin kun se ei ole mahdollista, korvaus tulisi maksaa keskimääräisten kulujen perusteella.

4.9. Huomautukset 33 artiklaan

Artiklan 3 kohdassa olisi viitattava "yleisen järjestelmän tai sellaisen puuttuessa palkansaajiin sovellettavan järjestelmän mukaisten etuuksien" asemasta "vastaavan järjestelmän mukaisiin etuuksiin". Vakuutettu on nimittäin saattanut maksaa vakuutusmaksuja muihin erityisjärjestelmiin kuten itsenäisten ammatinharjoittajien tai virkamiesten vakuutusjärjestelmään, jotka jäisivät nykyisessä sanamuodossa asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle.

4.10. Huomautukset 43 artiklaan

Nykyinen tekstin muotoilu ei anna riittäviä takeita siitä, että etuuksien määrä olisi suotuisin silloin kun etuudet lasketaan

yhden ainoan valtion lainsäädännön perusteella. Jos työntekijä sairastuu useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa suoritettavan työn vuoksi, olisi varmistettava, että sairastumisesta maksettava korvaus on työntekijälle mahdollisimman suotuisa.

4.11. Huomautukset 50 artiklan 3 kohtaan

Tämän artiklan mukaan työntekijän on palattava toimivaltaiseen jäsenvaltioon, ellei hän ole löytänyt työtä kuuden kuukauden kuluessa ulkomaille muutosta, mikäli hän haluaa edelleen nauttia toimivaltaisen jäsenvaltion työttömyyskorvauksia. Nykyisessä asetuksessa kausi on rajoitettu kolmeen kuukauteen. Komitea kannattaa kauden pidentämistä kolmesta kuukaudesta kuuteen. Se pitää aikarajoitteen säilyttämistä edelleen oikeutettuna, kun otetaan huomioon useiden maiden työttömyyskorvauksien myöntämisehdot sekä valvontamekanismien riittämätön tehokkuus.

4.12. Huomautukset 55 artiklan osalta

Komitea katsoo seuraavat huomautukset aiheellisiksi:

- Artikla koskee kahdenlaisia erityisetuuksia, joista toiset myönnetään varallisuusselvityksen ja toiset todetun vammaisuuden perusteella.

Koska näiden etuuksien luonne, syy ja myöntämisolosuhteet ovat erilaiset, ne tulisi jakaa samassa luvussa kahteen eri artiklaan, jotta erilainen säännöskäsittely olisi mahdollista.

- Asetusehdotuksen artiklan 1 kohdassa mainitusta liitteestä I komitea toteaa, se on vailla sisältöä.

Tämän vuoksi ei ole mahdollista tietää tarkkaan, mihin nimenomaisiin etuuksiin 55 artiklassa viitataan.

- Työkyvyttömille tarkoitettujen etuuksien osalta komitea katsoo, että asuinpaikkaehto ei tule soveltaa henkilöihin, joihin sovelletaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä sekalaisiksi sosiaaliturvaetuuksiksi kutsuttuja etuuksia.

4.13. Huomautukset IV osastoon

Komitea kannattaa IV osastossa annettuja säännöksiä, jotka koskevat sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista käsittelevän hallintotoimikunnan kokoonpanoa ja tehtäviä.

(1) Asia C-158/96.

(2) Asia C-120/95.

Komitea katsoo kuitenkin, että samassa osastossa tulisi tarkastella myös työntekijöiden vapaan liikkuvuuden ja sosiaaliturvan neuvoo-antavan komitean kokoonpanoa ja tehtäviä komission esittämän päätösehdotuksen mukaisesti⁽¹⁾.

Talous- ja sosiaalikomitea antoi jo aiheesta "Työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskeva toimintasuunnitelma" antamassaan lausunnossa tukensa kahden nykyisen komitean yhdistämiselle yhdeksi ainoaksi. Lausunnossa todettiin, että komitean tuki riippuu mainitulle neuvoo-antavalle komitealle annettavasta toimintakapasiteetista. Komissio on osaltaan tehnyt ehdotuksen parlamentin ja neuvoston päätökseksi sellaisen neuvoo-antavan komitean perustamisesta, joka yhdistää nykyiset vapaan liikkuvuuden ja sosiaaliturvan neuvoo-antavat komiteat.

Näin ollen komitea pitää toivottavana, että nyt käsiteltävänä olevassa asetuksessa selvitetään, mitkä ovat tällaisen uuden neuvoo-antavan komitean tehtävät sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisessa.

4.14. *Huomautukset 59 artiklaan*

Artiklassa käsitellään jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä. Artiklan 4 kohdassa todetaan, että unionin kansalaisten oikeutta

⁽¹⁾ EYVL C 344, 12.11.1998.

käyttää eri kieliä on kunnioitettava. Artiklassa todetaan, että on tutkittava myös hakemukset ja asiakirjat, joita ei ole laadittu sen jäsenvaltion kielellä, jolle asiakirjat on toimitettu.

Komitea, kannattaa lämpimästi tässä osoitettua suvaitsevaisuutta ja kansalaisten kulttuuri-identiteetin kunnioitusta ja on tyytyväinen aloitteeseen, joka ilmentää Euroopan kielten ja kulttuurin rikkautta ja moninaisuutta.

4.15. *Huomautukset 62 artiklaan*

Yhteisön varoista rahoitettaviin toimiin kuuluu kansalaisille tiedottaminen. Komitean mielestä artiklan toisessa luetelmakohdassa kuvattuja tiedottamistapoja voidaan pitää varsin valikoivina ja vähämerkityksisinä yleisen mielipiteen kannalta.

Tiedotuskampanjoiden rahoitus tulisi keskittää laajalle leviävään tiedottamiseen, ja se tulisi pääasiassa suunnata äskettäin yhteensovittamissäännösten piiriin otetuille henkilöille, kuten esimerkiksi opiskelijoille ja julkishallinnon virkamiehille.

4.16. Komitea toteaa 55 artiklasta esittämänsä toteamuksen tapaan, että artiklassa 67 mainittu asetusehdotuksen liite II, jossa esitetään erityissäännökset, on vailla sisältöä.

Bryssel 27. tammikuuta 2000.

*Talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus: neuvoston asetukset kalavarojen säilyttämisestä suojelemalla nuoria meren eliöitä teknisillä toimenpiteillä 30 päivänä maaliskuuta 1998 annetun asetuksen (EY) N:o 850/98 muuttamisesta viidennen kerran”

(2000/C 75/12)

Neuvosto päätti 18. tammikuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 37 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -jaosto hyväksyi 12. tammikuuta 2000 lausunnon, jonka esittelijä on Eduardo Chagas.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 26. ja 27. tammikuuta 2000 pitämässään 369. täysistunnossa (tammikuun 26. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon äänin 62 puolesta, yksi vastaan yhden pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Neuvoston asetuksessa (EY) 850/98⁽¹⁾ säädetään teknisistä toimenpiteistä nuorten meren eliöiden suojelemiseksi.

1.2. Asetuksen antamisen ja julkaisemisen jälkeen on todettu, että kyseinen lainsäädäntöteksti olisi mukautettava alalla tapahtuneeseen kehitykseen.

1.3. Nyt tehdyssä asetusehdotuksessa asetusta 850/98 muutetaan tältä osin.

2. Yleistä

2.1. TSK kannattaa tehtyä päätösehdotusta.

2.2. Yleisesti ottaen käsillä olevassa asetusehdotuksessa esitetyillä muutoksilla täydennetään yhtäältä kyseisen asetus­tekstin sanamuotoa ja siinä havaittuja puutteita ja pyritään toisaalta sitomaan parhaat mahdolliset tekniset toimenpiteet nykyistä paremmin kalastustoiminnan todellisuuteen.

⁽¹⁾ EYVL L 125, 27.4.1998.

Bryssel 26. tammikuuta 2000.

2.3. Asetusehdotuksen 1 artiklan 3 kohdassa ehdotettu toimenpide on erityisen välttämätön kantojen säilyttämiseen ja hoitoon liittyvä jäsenvaltiokohtainen toimi, koska edellinen teksti oli jokseenkin epäselvä.

2.4. Uuden 29 a artiklan muotoilussa mainitut koordinaatit on korjattava.

2.5. Nyt ehdotetuilla tuulenkalalan pyyntiä koskevilla rajoituksilla pyritään tieteellisten lausuntojen suositusten mukaisesti säilyttämään pienellä Englannin ja Skotlannin alueella tiettyjen merilintukantojen tasapaino, jota uhkaa kyseisillä alueilla harjoitettu teollinen kalastus. Tuulenkalalla on kaupallista arvoa ainoastaan kalajauheena.

2.5.1. Komitea ehdottaa, että komissio antaa käyttöön varoja, joilla voidaan tukea muiden meriympäristöön vaikuttavien ja siten myös kalavaroja verottavien tekijöiden tutkimusta. Erityisen tarpeellinen olisi tutkimus, jossa analysoitaisiin teollisten kalajauhotuotteiden vaikutuksia nuoriin meren eliöihin, muiden lajien ravintoketjuun sekä ihmisten ravinnokseen kalastamiin lajeihin.

2.6. TSK kehottaa komissiota konsolidoimaan mahdollisimman pian asetuksen 850/98 tekstin, jota on nyt muutettu jo viidesti.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Muutettu ehdotus: neuvoston asetus (EY) yhteisön malleista"

(2000/C 75/13)

Neuvosto päätti 9. syyskuuta 1999 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 308 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta muutetusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut "yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus" -jaosto antoi lausuntonsa 14. joulukuuta 1999. Esittelijä oli Eero Lehti.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 369. täysistunnessaan 27. tammikuuta 2000 seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 57 ääntä puolesta, 4 vastaan, ja 2 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Yhteisön mallioikeusjärjestelmä on tarkoitettu toteuttaa neuvoston asetuksella ja siihen liittyvällä direktiivillä. Asetuksella luotaisiin yhteisön tavaramerkkilainsäädännön kaltainen oikeudellinen järjestelmä (yhteisön mallioikeus), jossa yhdellä hakemuksella olisi mahdollista saada mallioikeudellista suojaa tietyn esineen ulkomuodolle kaikissa jäsenvaltioissa. Espanjan Alicantessa sijaitseva Sisämarkkinoiden yhdenmukaistamisvirasto (tavamerkit, mallit) myöntäisi yhteisön mallioikeuden.

1.2. Asetusehdotuksella luotaisiin myös yhteisön rekisteröimätön mallioikeus, joka olisi voimassa kolme vuotta siitä, kun malli olisi tehty tunnetuksi yhteisön piirissä.

1.3. Asetusehdotuksen aineellisoikeudelliset säännökset vastaavat mallien oikeudellisesta suojasta annetun direktiivin 98/71EY sisältöä, koska tällä direktiivillä yhdenmukaistetaan jäsenvaltioiden mallioikeutta koskevaa kansallista lainsäädäntöä. Direktiivi tulee saattaa voimaan jäsenvaltioissa 28:nteen lokakuuta 2001 mennessä.

1.4. Alkuperäinen direktiiviehdotus annettiin jo vuonna 1993. Mallioikeutta koskevan direktiiviehdotuksen käsittelyn vuoksi asetusehdotuksen valmistelu lykkäytyi syksyllä 1995. Direktiivi tuli hyväksytyksi lopullisesti vasta 13. lokakuuta 1998 sovittelumenettelyn tuloksena. Sopimuskomitean tekemän kompromissin mukaan jäsenvaltioiden on pidettävä voimassa nykyiset säädöksensä, jotka liittyvät varaosien käyttöön viallisen tai puutteellisen tuotteen korjaamiseksi. Varaosia koskeva sopimus sisältyy direktiivin 14 ja 18 artikloihin sekä sen johdanto-osiin. Komissio antoi muutetun ehdotuksen neuvoston asetukseksi kesäkuussa 1999.

Sovittelumenettelyn aikana kiinnitettiin huomiota erityisesti varaosien vapaaseen käyttöön korjaustarkoituksissa sekä niiden mallisuojaan. Mallien kannalta ongelma liittyi ennen kaikkea sellaisten moniosaisten tuotteiden osiin, joilla moniosainen tuote voidaan korjata sen alkuperäisen ulkoosun mukaiseksi. Niin kutsutun "korjauslausekkeen" pitäisi estää varaosien monopolimarkkinoiden syntyminen erityisesti

moottoriajoneuvoalalla. Komitea toteaa, että ongelma koskee myös muita aloja.

1.5. Komissio otti tehtäväkseen käynnistää direktiivin antamisen jälkeen kuulemismenettelyn, johon osallistuisivat sellaiset osapuolet, joita asia eniten koskee. Kuulemismenettely on käynnistymässä. Siitä laaditaan yhteenveto.

1.6. Asetusehdotuksessa ei toistaiseksi ole mukana sellaisiin moniosaisiin tuotteisiin sisältyvien osien mallien rekisteröintiä, joiden ulkoasu edellyttää kyseistä mallia (10 a artikla). Komissio tulee tekemään tämän asetusehdotuksen mukaisen ehdotuksen varaosien käytöstä ja suojasta rinnan sen ehdotuksen kanssa, jonka se tulee tekemään mallidirektiivin mukaisesti sisämarkkinoiden toteuttamiseksi varaosa-alalla.

2. Yleistä

2.1. Komitea pitää tärkeänä mallisuoja-direktiivin toteuttamista ja sitä täydentävän asetuksen aikaansaamista yhteisön alueella. Yhtenäisen mallisuoja-lainsäädännön puuttuminen on tehnyt mallien rekisteröinnistä kalliin ja hitaan prosessin, sillä rekisteröinti toteutetaan maakohtaisesti. Varsinkaan pienet ja keskisuuret yritykset eivät ole aina kyenneet hankkimaan suojaa tuotteilleen siinä laajuudessa kuin olisi ollut tarpeellista.

2.2. Komitea pitää tärkeänä mallisuoja-direktiivin saattamista jäsenyhteisömaiden kansalliseen lainsäädäntöön 28:nteen lokakuuta 2001 mennessä. Komitea toteaa, että tämä johtaa jäsenvaltioissa voimassaolevan mallisuoja-lainsäädännön tarkistamiseen ja ehkä myös kokonaisuudistuksiin. Direktiivin ja sitä täydentävän asetuksen tulee yhtenäistää mallisuoja-lainsäädäntö yhteisön alueella ja mahdollistaa mallisuojaan saaminen yhdellä rekisteröinnillä koko yhteisön alueelle.

2.3. Komitea pitää rekisteröimättömän mallin käsitteen ottamista mukaan asetukseen toimivana ratkaisuna. Tämän turvaa nykyistä paremman mallisuojan tuotteille, joiden todellinen elinkaari on lyhyt, esimerkkinä tekstiilit ja lelut. Rekisteröimättömän mallin käsitettä ja sisältöä tulee kuitenkin selkeyttää. Lisäksi 20 artiklan 2 alakohdassa mainittu vaatimus vilpillisessä mielessä tehdystä jäljentämisestä on rajoitus, joka tekee rekisteröimättömästä mallista käytännössä arvottoman, koska laillisella haltijalla ei ole mitään tiedonsaantioikeutta. Siksi vaatimus tulisi poistaa eikä sitä tulisi korvata millään muulla.

2.4. Asetuksen valmistelu on edennyt suunnitellussa aikataulussa. Komission tavoitteena on saada asetus valmiiksi vuoden 2000 loppuun mennessä. Tähän mennessä asetuksen 128 artiklasta on käsitelty 1–100 artikla. Neuvoston työryhmän työskentely on tässä vaiheessa alustavaa, ja sanamuotoja ei ole vielä lopullisesti hyväksytty. Eräiden keskeisten artiklojen osalta ei ole saavutettu yksimielisyyttä. Osittain kysymys on kielellisistä seikoista ja käsitteiden tulkinnosta. Myös selviä näkemuseroja liittyy mm. rekisteröimättömän tuotteen mallisuojaan. Erilaisia huomautuksia on esitetty kaikkiin käsitelyihin 100 artiklaan. Tavoitteena on saattaa ensimmäinen käsittely päätökseen vuoden 2000 alussa. Komission tavoitteena on saada asetus hyväksytyksi vuoden 2000 loppuun mennessä.

2.5. Komitea katsoo, että varaosia koskeva 10 a artikla vastaa nykyisessä sanamuodossaan direktiivin tarkoitusta. Ehdotetussa asetuksessa säilytettäisiin jäsenvaltioissa voimassa olevat säännökset varaosien suojasta. Varaosasuojaa saa muuttaa vain, jos tarkoituksena on vapauttaa kilpailu tällaisten osien markkinoilla. Asiaan on tarkoitus palata kolmen vuoden kuluttua siitä, kun direktiivi on pantu täytäntöön. Komissio esittää tuolloin tarpeelliset muutosehdotukset sekä direktiiviin että asetukseen, koska asia on jäädytetty direktiivin käsittelyn yhteydessä. Komissiolla on kuitenkin tarkoitus tehdä sanamuotoihin muutoksia muuttamatta itse artiklan sisältöä. Komissio tulee antamaan lausuntonsa koskien mallisuoja-asetuksen soveltamista varaosiin.

2.6. Komitea katsoo, että asetusehdotuksen sanamuodot vaativat edelleen tarkennusta käsitteiden selkeyttämiseksi. Nykyinen ehdotus sisältää liikaa tulkintamahdollisuuksia.

2.7. Asetusehdotuksen oikeusperustaa on muutettu, koska parlamentin oikeusasioita ja kansalaisten oikeuksia käsittelevän valiokunnan puheenjohtaja pyysi komissiota vetämään asetusehdotuksen pois ja antamaan uuden ehdotuksen perustamissopimuksen 308 artiklan nojalla. Mainitun artiklan nojalla asetuksen hyväksyminen tapahtuu neuvostossa yksimielisesti sen jälkeen kun parlamenttia on kuultu.

3. Erityistä

3.1. Komitea katsoo aiheelliseksi osoittaa komissiolle tiettyjä kohtia, joihin tulisi kiinnittää erityishuomiota tämän tärkeän mallisuoja-asetuksen saattamiseksi muotoon, jossa sen tavoitteet ja toimivuus parantuisivat edelleen.

3.2. 1 artiklan 2 kohdan a alakohta: Rekisteröimättömän mallin käsite edellyttää lisätarkennuksia etenkin suojan keston suhteen. Kyseessä on periaatteellisesti merkittävä asia, jolloin käsitteen on oltava kokonaisuudessaan sellainen, että siihen ei sisälly tulkintamahdollisuuksia. Komitea viittaa tässä yhteydessä myös 8 artiklaan.

3.3. 4 artiklan 3 kohta: Kohdassa käytetyn "tavanomaisen käytön" määritelmän sanamuoto ei vastaa mallidirektiivissä käytettyä sanamuotoa. Määritelmä juontaa pääosin juurensa sanamuodosta, jota on käytetty neuvoston 17. kesäkuuta 1997 hyväksymän yhteisen kannan 3 artiklan 4 kohdassa. Parlamentti hylkäsi kannan toisessa käsittelyssä, eikä sitä lähetetty uudelleen yhteispäätösmenettelyyn. On tärkeää, että asetuksessa seurataan tarkasti direktiivin sanamuotoa.

3.4. 15 artikla: Tekstistä ei selviä riittävän yksiselitteisesti, miten suunnittelijoiden väliset suhteet määräytyvät.

3.5. 20 artiklan 2 kohta: Vaikka komitea ymmärtää ehdon tarkoituksen ja kannattaa sitä, esitetty sanamuoto on jossain määrin epäselvä. Komitea myöntää tarkoituksen olevan suojella henkilöitä, jotka tieteen tai tietämättään käyttävät sellaista mallia tai hankkivat sellaisen tuotteen, jossa käytetyllä mallilla on rekisteröimätön mallisuoja. Komitea pohtii kuitenkin, katkaako ilmaisu "käyttö johtuu suojatun mallin jäljentämisestä vilpillisessä mielessä" kaikki tapaukset. Lauseen sanamuotoa tulee tarkentaa.

3.6. 27 artiklan 5 kohta: Yhteisön mallin on tarkoitus perustua yhtenäisyyden periaatteeseen: kyseessä on toisin sanoen yhteisön oikeus. 27 artiklan 5 kohdassa kyseistä periaatetta ei oteta lainkaan huomioon, koska siinä sallitaan laajoja ja merkittäviä poikkeuksia yksittäisissä jäsenvaltioissa. Komitean mielestä yhtenäisyyden periaatteeseen ei tulisi sallia poikkeuksia, paitsi mahdollisesti kun kyseessä ovat yleisen järjestyksen tai hyvien tapojen vastaiset mallit (10 artikla).

3.7. 39 artikla: Osista koostuvan mallin rekisteröintihakemuksesta on käytävä ilmi kyllin yksityiskohtaisesti se moniosainen tuote, johon osat liittyvät, jotta ulkopuoliset voivat olla riittävän varmoja siitä, mitä osat ovat. Kun moniosaisen tuotteen osaan liittyvälle mallille haetaan rekisteröintiä, hakijoilta tulisi vaatia piirrosta tai kuvaa moniosaisesta tuotteesta,

jotta hakemus voitaisiin tutkia 48 artiklan mukaisesti (ks. jäljessä 49 a artikla).

3.8. 49 a artikla: 48 artiklan mukaiseen tutkintaan on tärkeää sisällyttää ainakin jonkinlainen tutkinta suojavaatimus-

ten noudattamisesta. Muutoin on olemassa hyvin todellinen vaara, että viaton kolmas osapuoli "käräjöidään hengiltä", kun järjestelmää käytetään väärin.

3.9. 67 artikla: Asioiden tutkimista koskevat periaatteet edellyttävät edelleen tarkennusta.

Bryssel 27. tammikuuta 2000.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Matkailuun liittyvän työllistämispotentiaalin tehostaminen "

(2000/C 75/14)

Komissio päätti 10. toukokuuta 1999 perustamissopimuksen 262 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta tiedonannosta.

Asian valmistelusta vastannut "Yhtenäismarkkinat, tuotanto ja kulutus" -jaosto antoi lausuntonsa 14. joulukuuta 1999. Esittelijänä oli Henri Malosse.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 369. täysistunnessaan (tammikuun 26. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 71 ääntä puolesta, 2 vastaan, ja 1 pidättyi äänestämästä.

1. Komission tiedonannon taustaa

1.1. Euroopan komissio toimitti samanaikaisesti talous- ja sosiaalikomitealle, neuvostolle, Euroopan parlamentille ja alueiden komitealle tiedonannon, joka koskee matkailua ja työllisyyttä käsittelevän korkean tason asiantuntijaryhmän lokakuussa 1998 julkaisemien päätelmien ja suositusten seuranta. Komitean lausunnossa käsitellään näin ollen myös korkean tason asiantuntijaryhmän kertomusta.

1.2. Edellä mainittu tiedonanto on tuorein poliittisista asiakirjoista, jotka on tarkoitettu elvyttämään Luxemburgin puheenjohtajakaudella marraskuussa 1997 järjestetystä Euroopan matkailukonferenssista lähtien pysähdyksissä ollut Euroopan matkailupolitiikka. Neuvosto on nimittäin jarruttanut vuodesta 1996 lähtien ehdotusta monivuotisesta ohjelmasta Euroopan matkailun edistämiseksi (Philoxenia)⁽¹⁾ siinä määrin, ettei sitä voi enää pitää ajankohtaisena (vaikka komissio ottaakin sen huomioon strategiassaan ja mainitsee puheenjohtajamaa Itävallan latistaman sovitteluehdotuksen...). Käsillä

oleva tiedonanto voisi siis tarjota uuden lähestymistavan, jota komitea toivoi täysistunnessaan 24. ja 25. maaliskuuta 1999 annetussa oma-aloitteisessa lausunnossa⁽²⁾.

1.3. Tiedonannossa käsitellään laajasti korkean tason asiantuntijaryhmän päätelmiä. Siinä painotetaan ennen kaikkea sitä, että Euroopan tasolla on oltava ajankohtaista tietoa matkailuelinkeinon tilanteesta, ammattitaidosta sekä merkittävimmistä aloitteista. Tiedonannossa yhdistetään aiheellisesti matkailu ja työllisyyttä koskevat kansalliset toimintasuunnitelmat, jotka ovat olleet eurooppalaisen työllisyyspolitiikan välineitä Luxemburgissa vuonna 1997 järjestetystä ylimääräisestä Eurooppa-neuvostosta lähtien. Lisäksi tiedonannossa toistetaan tiettyjä korkean tason asiantuntijaryhmän kertomuksen sisältämiä ehdotuksia ja korostetaan rakennepolitiikan välineiden, tutkimus- ja kehittämisspolitiikan, koulutus- ja ammattikoulutuspolitiikan sekä yrityspolitiikan mahdollisia synergia-vaikutuksia. Korkean tason asiantuntijaryhmän tietyt ehdotukset, kuten ehdotus "seurantaverkon" luomisesta, olisivat ansain-

⁽¹⁾ KOM(96) 168 lopull., EYVL C 222, 31.7.1996, s. 9; TSK:n lausunto, EYVL C 30, 30.1.1997, s. 103.

⁽²⁾ TSK:n lausunto CES 323/99, 24.3.1999, EYVL C 138, 18.5.1999, s. 4.

neet syvällisemmän käsittelyn tiedonannossa. Tiedonannon päätelmissä korostetaan aiheellisesti tarvetta luoda strategia ja määrittää painopistealueet, joille ei kuitenkaan ehdoteta tärkeysjärjestystä. Komitea pyrkii tässä lausunnossaan tekemään ehdotuksia, hahmottelemaan tulevaisuudennäkymiä sekä asettamaan painopistealueet tärkeysjärjestykseen. Komitea on perehtynyt tarkoitusta varten korkean tason asiantuntijaryhmän kertomukseen ja komission tiedonantoon sekä käyttänyt apuna aiempia lausuntojaan ja yhteyksiensä ansiosta suoraan kentältä saamaansa uutta tietoa.

2. Komitean näkemyksiä ja mietteitä matkailun ja työllisyyden ongelmista

2.1. Komitea on ottanut useita kertoja kantaa matkailun kysymyksiin. Mainittakoon mm. oma-aloitteinen lausunto⁽¹⁾ matkailusta ja aluekehityksestä, lausunto yhteisön matkailualan toimintasuunnitelmasta⁽²⁾, lausunto Philoxenia-ohjelmasta⁽³⁾ sekä aiemmin mainittu oma-aloitteinen lausunto vuodelta 1999. Komitean näkemys voidaan helposti tiivistää viimeksi mainitun lausunnon sisältämään virkkeeseen:

”Eurooppa ei voi enää kieltäytyä antamasta taloutensa nopeimmin kasvavalle alalle poliittisesti sitä tunnustusta, jonka ala ansaitsee taloudellisen ja yhteiskunnallisen asemansa perusteella.”

2.2. Komitea on jo vahvistanut tukensa korkean tason asiantuntijaryhmän suosituksille ja päätelville maaliskuussa 1999 antamassaan oma-aloitteisessa lausunnossa. Komitea näet hyväksyy periaatteessa uuden lähestymistavan, jossa luovutaan menneistä suosikkijärjestelmistä ja joka muodostuu entistä dynaamisemmasta, matkailun myönteisiin työllisyysvaikutuksiin perustuvasta näkemyksestä. Vaikka tiedonannon ja korkean tason asiantuntijaryhmän kertomuksen sisältämät työllisyysluvut – tällä hetkellä 9 milj. työpaikkaa ja tulevilla vuosikymmenellä 2,2–3 milj. uutta työpaikkaa – ovat useista syistä likimääräisiä (matkailualan rajaaminen on konkreettisesti hankalaa, alan työ on kausittaista, pimeää työtä esiintyy jne.), ne kohottavat matkailualan uuden tietotekniikan rinnalle hyvin lupaavana tulevaisuuden alana.

2.3. Koska alan strateginen haaste on selvä, on määritettävä yhteisön eri politiikanalojen rooli ja asema työpaikkoja luovan matkailualan edistämiseksi. Komitean maaliskuussa 1999 hyväksymän lausunnon kohta 3.2 tarjoaa suuntaa pohdinnoille:

”Ala, jonka toiminta on pääosin rajatylittävää, tarvitsee sellaista yhteisön politiikkaa, jossa suhtaudutaan virikkeitä antavasti, innovatiivisesti ja ennakoivasti kestävään yrityskemitykseen, ottamalla huomioon kuluttajasuoja sopuoinnussa muiden, esim. ympäristönsuojelun vaatimusten kanssa.”

Komission tiedonannon ja korkean tason asiantuntijaryhmän kertomuksen yhtäaikainen tarkastelu muodostaa komitean lausunnon perustan.

2.4. Integroidun työllisyysstrategian toimeenpano

2.4.1. Matkailu tulisi valita integroidun työllisyysstrategian kokeilualueeksi. Seuraavat seikat puhuvat sen puolesta:

- matkailun taloudellinen painoarvo ja kasvupotentiaali
- matkailun vaikutus useisiin muihin elinkeinoelämän lohkoihin (mm. liikenne ja kauppa) sekä matkailun riippuvuus näistä lohkoista
- matkailualalla toimivat eri väestöryhmät ja erityisesti kaikkein heikoimmassa asemassa olevat kuten nuoret, naiset ja kouluttamattomat
- vain vähän koulutusta edellyttävät, väliaikaiset ja kausiluonteiset työpaikat
- matkailun vaikutus aluekehitykseen: monipuolistumista tavoittelevat maaseutualueet, vaihtoehtoja etsivät taantuvat teollisuusalueet, kulttuuriperintöä vaalivat kaupunkikeskukset
- matkailukysynnän ansiosta kehittyvät sidonnaispalvelut, jotka edellyttävät yhteyksiä koulutus- ja jopa tutkimusjärjestelmiin.

2.4.2. Matkailualan ammattilaiset korostavat asiaankuuluvasti, että heidän elinkeinonsa on nykypäivänä niitä harvoja, joissa tuottavuus ja työllistäminen kulkevat käsi kädessä. Asiakkaiden odotuksiin vastaaminen palvelujen laatua parantamalla ja monipuolistamalla luo näet lisää työpaikkoja.

2.5. Uudenlaista pätevyitymistä uudentyyppisiin ammatteihin

2.5.1. Matkailijoiden tarpeet kehittyvät demografisten muutosten mukana. Lisäksi matkailijat ovat yhä vaativampia viihdytyksen ja vapaa-ajanviettopojen suhteen ja toivovat myös kulttuuri- ja ohjelmatarjonnan uudistamista. Tämä synnyttää melkoisia koulutus- ja jatkokoulutusongelmia.

⁽¹⁾ EYVL C 332, 31.12.1990, s. 157.

⁽²⁾ EYVL C 19, 21.1.1998, s. 116.

⁽³⁾ EYVL C 30, 30.1.1997, s. 103.

2.5.2. Koulutuksen laahaaminen työmarkkinoiden kehityksen jäljessä on pysyvä ongelma. Kehitystä tulisi näin ollen ennakoita yhtäältä kuluttajien ja käyttäjien tarpeiden kehitystä seuraamalla ja toisaalta ammatti- ja jatkokoulutusta edistämällä taitojen ja pätevyyden lisäämiseksi. Ennakointi avaa mahdollisuuksia kestäville työpaikoille ja kuuluu matkailualan nykyiseen kehitysvaiheeseen, joka edellyttää entistä parempaa ammattitaitoa ja kysynnän tarpeiden seuraamista.

2.6. Matkailualan muuttuvaan kysyntään vastaaminen

2.6.1. Matkailu koski aiemmin pääasiassa vauraiden valtioiden varakkaita väestöryhmiä. Matkailu on levinnyt vähitellen myös muihin väestöryhmiin talouskehityksen, vapaa-aikaa lisäävän työläinsäädännön sekä liikennevälineiden kehityksen ansiosta. Täten uusiin tuotteisiin investoiminen on alkanut samanaikaisesti uudentyypin kysynnän kanssa, mikä luo työpaikkoja sekä johtaa uusiin toiveisiin ja uudentyypiseen kulttuuri-, liikunta- ja luontotoimintaan: mm. teemapuistot, uudet ilmali- ja vesiturheilulajit sekä vaellustapojen ja retkien monipuolistuminen.

2.6.2. Tässä yhteydessä esim. kulttuuriala on varsinainen työllisyys- ja aloitevaranto. Monumenttien, museoiden, festivaalien ja taidetapahtumien kävijä- ja katsojamääriä koskevista tilastoista käy ilmi, että vain harvojen kohteiden laatu ja hyödyntämistäaste on riittävä. Useissa tapauksissa henkilökunnan ammattitaidon kohottaminen lisää kävijämääriä ja mahdollistaisi työpaikkojen luomisen.

2.6.3. Yhteisön toimintaohjelmia voitaisiin käyttää tukena pyrittäessä löytämään uusia tuotteita ja hyödyntämään vain vähän tunnettua perintöä ja aloitteita Euroopassa. Lisäksi tulisi edistää alueiden välistä kokemustenvaihtoa toteutettujen aloitteiden ja strategioiden osalta sekä yritysten kansainvälistä yhteistyötä. Esimerkkeinä mainittakoon Interreg-ohjelma sekä eurooppalaiset yhteisyritykset (JEV), jotka tukevat teknisesti ja taloudellisesti useiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisiä yhteisyritysten perustamishankkeita, silloin kun aloitteet ovat innovatiivisia ja työpaikkoja luovia.

2.7. Työajan laskeminen vuosipohjalta, työajan joustot ja palkat

2.7.1. Matkailualan työpaikoille on tyypillistä kausiluonteisuus ja tietty epävarmuus. Työpaikan tiheän vaihtumisen vuoksi työntekijät eivät käytännössä ole sidottuja tiettyyn yritykseen. Lisäksi palkkataso on usein muiden toimialojen

yleistä palkkatasoa alhaisempi lukuun ottamatta harvoja, vankkaa ammattitaitoa edellyttäviä ylempiä toimia.

2.7.2. Kausiluonteisuus tulisi ottaa huomioon, jotta sen voisi hallita. Koska eri maiden kansallisessa lainsäädännössä on vaatimukset lepopäivistä, kausityön erityisluonne olisi myös otettava huomioon, hyväksyttävä ja järjestettävä asianmukaisesti.

2.7.3. Monilla alueilla on jo onnistuttu pidentämään matkailukautta kohdennetuilla toimin. Euroopan laajuinen koordinoitu loma-aikojen porrastus voisi olla tämänsuuntainen lisäkannustin. Tällainen matkailukauden pidentäminen, työajan uudelleenorganisointi sekä kysynnän kasvu (Euroopan ulkopuolisista maista ja Itä-Euroopasta saapuvat matkailijat, matkailun avautuminen uusille väestöryhmille sekä uudentyypin matkailun kehittyminen) ovat työllisyyttä suosivia tekijöitä.

2.7.3.1. Työllisyyttä kestävästi parantavan vaikutuksen edellytys on kuitenkin yritysten oikea-aikainen ja ennakoiva henkilöstösuunnittelu sekä työpaikkojen tarjonta työmarkkinoilla hyväksyttävillä palkoin ja työehdoin.

2.7.4. Vaikka yleisesti pyritäänkin lyhentämään työaikaa, sen uudelleenorganisoinnissa on otettava matkailun erityistarpeet huomioon. Matkailuelinkeinon luonteesta johtuen (palvelujen tarjonta epäsäännöllisissä jaksoissa muista elinkeinoelämän sektoreista poiketen) alan työehdot ovat hyvin erikoiset. Ongelmaa olisi pohdittava perinpohjaisesti, koska se vaikuttaa suuresti alan tulevaisuuteen. Palvelujen laatu riippuu nimittäin henkilökunnan palvelualltiudesta ja motivaatiosta. Näin ollen sosiaalidialogin avulla tulisi sovittaa yhteen alan erityisvaatimukset, elämänlaatuksymykset, laatuksiteerit ja uusien työpaikkojen luominen työaikaa lyhentämällä.

2.7.5. Kokemukset osoittavat, että työvoimakustannusten säästöt ovat toimitettujen palvelujen laadulle eli matkailualan ja matkailuyritysten perusintresseille haitallisia. Työnantajilla ja työntekijöillä on selvästi pitkällä aikavälillä koko joukko yhteisiä intressejä, joiden avulla tulisi pyrkiä murtamaan nuorten keskuudessa havaittava kielteinen kuva alasta. Euroopan matkailuelinkeinon on kyettävä houkuttelemaan tulevia sukupolvia laadukkailla työoloilla ja lupaavilla uranäkymillä. Kaikissa matkailun arvostuksen kohottamisstrategioissa on siis ehdottomasti painotettava naisten ja miesten välisen tasa-arvon edistämistä ja tarvetta koko ammattielämän ajan jatkuvaan oppimiseen. Tiettyjen suurten hotelliketjujen menestys pohjautuukin seuraaviin periaatteisiin: motivoiva palkka, hyvät uranäkymät sekä koko ammattielämän ajan jatkuva koulutus.

2.7.6. Edellä mainituista seikoista on kehitettävä etenkin pk-yritysten tasolla yhteiskunnallista vuoropuhelua todella edustuksellisten ammattilajijärjestöjen ja ammattiyhdistysten välillä. Toiminnan rajatylittävä luonne edellyttää myös vuoropuhelun käymistä unionin tasolla. Myös matkailualan hyvien käytänteiden tunnistaminen Euroopan tasolla toisi asialle lisäarvoa.

3. Kommentteja komission tiedonannosta

3.1. Euroopan matkailusta tiedottaminen

3.1.1. Vaikka komission matkailutilastojen metodologian viimeaikaisen kehityksen ansiosta alaa voidaan lähestyä kokonaisvaltaisesti (satelliittikirjanpito) ja vaikka Eurostatin hallinnoimia yhteisiä välineitä on olemassa ja tietoja on jossain määrin harmonisoitu, matkailutoimintaa on luonnostaan vaikeaa arvioida: esimerkiksi nykyään on mahdotonta laskea EU:n kansalaisten tekemät EU:n sisäiset matkat, matkoja tehdään yhä useammin, on vaikeata erottaa lomamatkailu liikematkoista ja sukulaisvierailuista, vapaa-ajan asuntojen lukumäärä kasvaa, vierailut ystävien luona, kausityö, pimeä työ jne.

3.1.2. Ainoa tapa saada luotettavia ja perinpohjaisia tietoja – joiden pohjalta voidaan myös laatia ennusteita – matkailuelinkeinon vaikutuksista on luoda määritys- ja laskentamenetely, jolla matkailuelinkeinon toimintaa voidaan mitata riittävällä tavalla ja Euroopan unionin standardien mukaisesti ja joka heijastaa julkisen ja yksityisen sektorin todellisuutta ja tarpeita.

3.1.3. Komitea kannattaa analyysin terävöittämiseksi sekä alan todellisuuden ja suuntauksien seikkaperäiseksi kartoittamiseksi korkean tason asiantuntijaryhmän ehdotusta ”toiminta- ja seurantaverkon” luomiseksi nykyisten alue- ja paikallistason elinten (matkailunedistämiskeskukset, matkatoimistot, kauppakamarit jne.) yhteyteen, koska ne tuntevat hyvin markkina-alueensa ja kykenevät muita paremmin ymmärtämään toisistaan suurestikin poikkeavia tilanteita. Tällainen verkko toimisi myös neuvontakeskuksena, joka antaisi matkailualan toimijoille tietoa lähinnä laatustandardeista sekä kuluttajien odotuksista. Euroopan komission tehtävänä olisi myöntää yhdessä kansallisten ja paikallisten viranomaisten kanssa alueorganisaatioille laatumerkkejä, huolehtia niiden vastuuhenkilöiden kouluttamisesta ja saada ne toimimaan todellisenä, rakenteellisenä eurooppalaisena verkostona euroneuvontakeskusten tapaan.

3.1.4. Tiedonvaihtofoorumin avulla Euroopan unionin tehtävänä on eurooppalaisen ja kansainvälisen (koska kokeilu voitaisiin laajentaa Välimeren alueen kumppanuusmaihin sekä KIE-maihin) informaation kerääminen tietovälineiden luomista ja suoritusosoittimien määrittämistä varten. Tällainen foorumi, joka nojautuisi kokoneiden paikallisrakenteiden yhteyteen sijoitettuun tarkkailupisteverkostoon, antaisi mahdollisuuden käynnistää alueidenvälisiä yhteistyöhankkeita ja toteuttaa tehokkaita esimerkkianalyyssejä eli panna toimeen parhaita käytänteitä.

3.2. Yritysten kehittäminen

3.2.1. Euroopan matkailuelinkeinosta vastaavat pääasiassa pk-yritykset, joilla on usein vaikeuksia vastata kilpailukyvyyn nykyvaatimuksiin (pääsy matkailupalvelujen tarjoajien joukkoon, tunnettuus, nykyaikaiset markkinointikeinot, laatu, kulluttajasuhteet jne.). Euroopan matkailuelinkeinolle on tyypillistä myös matkailusta voimakkaasti riippuvien pienyritysten suuri joukko: käsityöläiset, kauppiat, itsenäiset ammatinharjoittajat jne.

3.2.2. Tällainen tilanne, jota ei tavata Yhdysvalloissa (jossa matkailuelinkeino on voimakkaasti keskittynyt) eikä ”nousevissa” matkailumaissa, joissa ulkomaiset yritykset tai valtion monopolit hallitsevat alaa, voi myös rikastuttaa Euroopan matkailua: tarkoittaahan se myös monipuolisuutta, vastaanoton laatua ja omaperäisyyttä, matkailupalvelun tarjoajan läheistä suhdetta kulttuuriympäristöönsä jne.

3.2.3. Euroopan unionin pitäisi tehdä mainitusta monipuolisuudesta valttikortti eikä antaa tilaisuuden valua käsistään. Tiedetään näet, että toimijoiden runsas kirjo takaa paikallisen työllisyyden ja uusien työpaikkojen syntymisen sellaisilla matkailualueilla, joilla muut työpaikat ovat usein harvinaisia (maaseutualueet, kehityksestä jäljessä olevat alueet, saaret, enklavit jne.).

3.2.4. Tietyt Euroopan unionin alueet tuntevat massaturismin vaarat: luonnonympäristön tuhoutuminen, matkanjärjestäjien hallitsemat matkailumarkkinat sekä paikallisväestön kulttuuri-identiteetin katoaminen. Toisin sanoen vaarana on se, että tietyistä alueista tulee pelkkiä matkakohteita ja että ne menettävät vähitellen todellisen rikkautensa, joka muodostuu vieraanvaraisuudesta, luonnonympäristöstä, perinteistä ja kulttuurista. Matkapalvelujen tarjoajat saattavat äkkiä luopua tietystä kohteesta kaukaisen, usein Euroopan ulkopuolisen maan hyväksi, jättäen siten jälkeensä kulttuurituhon lisäksi talouslaman. Tästä syntyy matkailun yksikulttuurisuuden sekä paikallisten yrittäjien ja suurten matkanjärjestäjien välisen epätasapainon vaara. Suuret matkanjärjestäjät keskittyvät yhä enemmän ja toimivat usein oligopolien tavoin asettaen ehtonsa neuvottelematta.

3.2.5. Alan pk-yritysten välinen kumppanuus vaikuttaa hyvältä ratkaisulta, jolla vältetään suurten matkanjärjestäjien ylivalta ja yritysten liian pienestä koosta aiheutuvat ongelmat. Tästä syystä Euroopan unionin tulee suosittaa kansallisille ja alueellisille viranomaisille ryhmittymien ja yhdistysten muodostamista. Eurooppalaisesta yhteisyrityksestä, joka tukee tehokkaalla tavalla pk-yritysten välisiä, rajatylittäviä yhteisyrityksiä, tulisi järjestää tiedotuskampanjoita matkailun alalla. Toisaalta on tärkeää, että yhteisön kilpailupolitiikassa paneudutaan matkanjärjestäjien ja paikallisten matkailuammattilaisten väliin suhteisiin tarvittavan tasapainon palauttamiseksi.

3.2.6. Myös yhteisön toteuttamat toimet pienten yritysten tukemiseksi vaikuttavat myönteisesti matkailualan: alv:n aleneminen työvoimavaltaisilla tuotannonaloilla, hallinnollisten muodollisuuksien vähentäminen, maksuaikojen lyhentäminen, monopoleja ja laittomia kartelleja koskevien kilpailusääntöjen entistä kurinalaisempi noudattaminen, yhdenmukainen suhtautuminen kaikkiin matkailualan toimijoihin, yhdistykset ja osuuskunnat mukaan luettuina. Tässä asiassa komitea kaipaa hieman uskaliaampaa lähestymistapaa neuvostolta, joka sulki äskettäin matkailualan alennetusta alv:stä hyötyvien alojen ulkopuolelle, vaikka ala on kaikkein työvoimavaltaisimpia.

3.3. *Julkisen ja yksityisen sektorin välinen kumppanuus*

3.3.1. Komitean mielestä julkisella sektorilla on oleellinen tehtävä yhteisö-, valtio- ja paikallistason matkailustrategioiden laatimisessa ja tukemisessa. Nykyään yksityisen sektorin panos saattaa kuitenkin vauhdittaa prosessia.

3.3.2. Matkailun kehittäminen erityisesti unionin köyhimmillä alueilla riippuu usein sellaisista laadukkaista infrastruktuureista kuin vedenpuhdistuslaitokset (etenkin merenrannalla), ranta-alueiden kunnostus, talviurheilun perusrakenteet, kuumien lähteiden hyödyntäminen, liikuntapaikat, huvivene-satamat, lentokentät jne. Tällaisten investointien määrä ylittää helposti julkisen sektorin mahdollisuudet. Euroopan unioni voi ja sen täytyy antaa panoksensa köyhimmille alueille tarkoitetun rakennepolitiikan puitteissa. Unioni voi myös edistää julkisten hankintojen politiikan kautta julkisen ja yksityisen sektorin yhteisrahoitusta sekä toimilupamarkkinoita, jotka mahdollistavat yksityisen pääoman osallistumisen hankkeisiin. Yhteisön kannustus tälle nykyaikaiselle tavalle rahoittaa yleishyödyllisiä hankkeita olisi hyödyllinen panos alan potentiaalın kehittämiseksi.

3.4. *Matkailun ja tutkimus- ja kehittämistyön suhde*

3.4.1. Tiedonannossa tähdennetään oikeutetusti innovaation ja uuden teknologian myönteisiä vaikutuksia. Korostettakoon tässä yhteydessä tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen viidennen puiteohjelman vaikutusta, etenkin sen laaja-alaisten painopisteiden ("innovaatiot ja pk-yritysten osallistumisen edistäminen") tai tiettyjen avaintoimenpiteiden ("maaseutu- tai ranta-alueiden integroitu kehittäminen" tai "huomisen kaupunki") välityksellä. Valitettavasti nämä toimet eivät kuitenkaan ole monenkaan matkailualan toimijan ulottuvilla. Komitea painottaa joustavia tukimenettelyjä käyttämättömän innovaatiopotentialin omaavia pieniä yrityksiä varten sekä hyvin kohdennettuja ja ammattialajärjestöjen kanssa yhteistyössä toteutettuja teknologian levittämishankkeita. Jotta viides t ja k-puiteohjelma, joka on yhä suljettu 98 %:lta matkanjärjestäjiä, olisi mahdollisimman avoin ja saavutettavissa, komitea vaatii käyttäjäystävällisen "palvelupisteen" avaamista Internetiin fyysisten tukikeskusten (euroneuvontakeskusten ja neuvontapisteiden) rinnalle.

3.4.2. Koska eurooppalainen tutkimus- ja kehittämistoiminta ei rajoitu viidenteen puiteohjelmaan (jonka osuus on vajaat 4 % eurooppalaisesta tutkimuksesta), komitean mielestä yhteistoimiin ja -hankkeisiin on pyrittävä myös yhteisrahoituksellisiin COST-toimin sekä perustamissopimuksen 168 ja 169 artiklan (entinen 130 k ja l artikla) mukaisten EUREKA-menettelyn alaisten yhteisten toimien avulla.

3.5. *Yhteiskunnallisen vuoropuhelun asema työllisyys- ja koulutuspolitiikassa*

3.5.1. Komitea korostaa korkean tason asiantuntijaryhmän tavoin työllisyys- ja koulutuspolitiikan tärkeyttä alan edistämisen ja vakauttamisen osatekijöinä. Tästä näkökulmasta katsottuna yhteiskunnallinen vuoropuhelu on keskeinen tekijä etenkin Euroopan tasolla matkailuelinkeinon rajanylittävän luonteen vuoksi.

3.5.2. Olisi jopa painotettava sitä, että yhteisön toiminta on täysin perusteltua juuri sosiaalisessa ja inhimillisessä mielessä. Pelko alueiden välisestä "sosiaalisesta polkumyynnistä" saattaa johtaa tietyt yritykset laiminlyömään henkilöresursseihin suunnattavia investointeja (koulutus, pätevytymisen, täydennyskurssit, henkilökunnan motivointi) tai etsimään halpaa tai vähemmän koulutettua työvoimaa muualta. Suurissa matkailukeskuksissa (esim. Välimeren saaret, vuoristot) järjestettävä sosiaalidialogi alan suurista haasteista (koulutus, työaika jne.) olisi tehokas tapa yksilöidä parhaat käytänteet motivaation ja palvelujen laadun parantamiseksi.

3.5.3. Hotelli- ja ravintola-alalla käynnistetystä vuoropuhelusta saadut kokemukset osoittavat tämänsuuntaisen kehityksen mahdolliseksi, lähinnä vähemmän koulutusta saanutta henkilökuntaa tai työaikaa koskevilla kysymyksissä. Tämä on mahdollista etenkin työllisyysuuntaviivojen puitteissa, joissa katsotaan, että työajan laskeminen vuosipohjalla on kausityön kannalta suotuisaa.

3.5.4. Komitea on huolissaan matkailualan elinten edustus- kysymyksestä ja yhteiskunnallisen vuoropuhelun heikkoudesta useissa valtioissa. Komiteasta tuntuisi näin ollen oleelliselta suosia tiettyjen jäsenvaltioiden hyvien käytänteiden perusteella työmarkkinaosapuolien toimintaa ja lisätä niiden edustuksellisuutta lähinnä pk-yritysten ja kausityöntekijöiden keskuudessa. Myös Euroopan tasolla on tuettava ja tavoiteltava matkailualan todellisuuden entistä parempaa tuntemusta.

3.5.5. Komitea toivoo, että jäsenvaltioiden työllisyyttä koskevilla kansallisissa toimintasuunnitelmissa esitellään myös matkailualan työllisyyden hyväksi käynnistettyjä toimia (myös taloudellisia) sekä alan yhteiskunnallisen vuoropuhelun kehittämisen laadullisia näkökohtia.

3.5.6. Työmarkkinaosapuolien vuoropuhelussa on käsiteltävä koulutusta ja liikkuvuuden hallintaa, jotta taitotasoa voitaisiin kohottaa ja kausityöntekijöille voitaisiin taata mahdollisuus uudelleentyöllistymiseen ja sivutoimiin.

3.5.7. Mitä tulee ammattipätevyyden tunnustamiseen ja alan työpaikoille pääsyyn, TSK korostaa yhtenäismarkkinoiden seurantaryhmänsä toteuttamien tutkimusten⁽¹⁾ perusteella vapaan asettumisoikeuden sekä ammattipätevyyden keskinäisen tunnustamisen periaatteiden täydellisen soveltamisen merkitystä. Tietyt ammatinharjoittajat (esim. kiinteistövälittäjät, tilausajojen tarjoajat ja oppaat) kohtaavat näet vielä nykyäänkin useita palvelutarjontaa tai asettautumista koskevia esteitä, jotka ovat joko käytännössä syntyneitä tai laillisia. Jos kohta kuluttajien suojeleminen on välttämätöntä, myös vapaan liikkumisen ja ammatinharjoittamisen periaatteet ovat yhtä perusteltuja.

3.5.8. Komitea pahoittelee, että ammattikoulutustoimenpiteet rajoittuvat komission tiedonannossa Euroopan rakennerahastojen kautta tapahtuvaan rahoitukseen. Komitean mielestä rahoituksen lisäksi olisi pohdittava matkailualan ammattikoulutusta Euroopan tasolla. Näin ollen komitea ehdottaa, että vuonna 2000 järjestettäisiin matkailu- ja koulutusasiain neuvostojen yhteinen ministerikokous, joka perehtyisi asiaan. Kokouksessa mahdollisesti syntyviä ehdotuksia ennakkoiden komitea voisi jo nyt esittää laajaa rajanylittävää harjoittelua ja oppisopimusohjelmaa, joka rahoitettaisiin yhteisesti sekä kansallisin tai alueellisin sekä osallistuvien yritysten varoin ja mahdollisuuksien mukaan yhteisön myöntämien lisämäärärahojen. Konferenssissa voitaisiin myös käynnistää Leonardo II:n

puitteissa erityisohjelmia, jotka on suunnattu eurooppalaisten ohjelma-, ystävyysoiminta- ja kouluverkostomallien laatimiseen. Raja-alueilla sijaitsevilla suurilla matkailukeskuksissa voitaisiin tehdä yhteisiä tutkimuksia yhteisten pätevyystarpeiden määrittämiseksi (myös yritysjohtajien osalta) ja suunnitella nykyisen koulutuksen uudelleensuuntausta tai uudentyyppisen koulutuksen luomista.

3.5.9. Pätevyyden kehittämisessä tulisi keskittyä yksittäisen palvelutarjonnan (majoitus, hotellit jne.) tuottajien kouluttamisen sijaan useita tuotteita (kuljetus, vapaa-ajan toiminta, gastro- nomia, kulttuuri jne.) kattavien pakettien ”kehittäjien” kouluttamiseen. Tässä on kyse eri alojen taitojen kehittämisestä matkailutarkoituksiin. Seuraavat seikat ovat näet matkailulle tyypillisiä: vuorottelu- ja oppisopimuskoulutus, tuottajien ja ”kehittäjien” uuden tietotekniikan hyödyntäminen, erillinen laatu- ja kielenopetus. Tavoitteena olisi kouluttaa monitaitoisia ja monenlaisen toimintaan sopeutuvia ”kehittäjiä”, jotka saisivat perusteellisen yliopistotason koulutuksen.

4. Muita lähestymistapoja uuteen eurooppalaiseen matkailustrategiaan

4.1. Kasvukriisi

4.1.1. Komitean 20. syyskuuta 1990 hyväksymässä lausunnossa matkailusta ja aluekehityksestä⁽²⁾ esitetään pohdittavaksi innovatiivisia ajatuksia mm. sosiaalisen lomatoiminnan sekä kulttuuri-, vuoristo- ja maaseutumatkailun aloilla. Ajatukset ovat yhä ajankohtaisia. Lausunnossa korostetaan nykyistä matkailukriisiä, jolla tarkoitetaan matkailun joutumista oman menestyksensä uhriksi (tarjonnan epätasainen kasvu, ympäristön tuhoutuminen jne.). Analyysi on vielä kymmenen vuoden jälkeenkin ajankohtainen. Voidaan todellakin puhua kasvukriisistä.

4.1.2. Lisäksi Eurooppaan suuntautuvan matkailun osuus on jatkuvassa laskussa lupaavista luvuista huolimatta. Matkailijoiden määrän odotetaan maailmassa kaksikertaistuvan kahdessa kymmenessä vuodessa, mutta Eurooppaan suuntautuvan kansainvälisen matkailun osuuden ennustetaan pienevän nykyisestä 60 %:sta 45–46 %:iin. Ainoastaan liikematkailun sekä jo nyt liikakansoitettujen ja maailmanlaajuisesti tunnettujen eurooppalaisten kohteiden (mm. Rooma, Ateena ja Pariisi) suosio säilynee. Odotettavissa on sen sijaan perinteisten eurooppalaisten matkakohteiden suosion lasku, mikä johtuu useista syistä: kausittainen liikakansoitus, palvelujen laadun heikkeneminen, turvattomuuden lisääntyminen, ympäristön turmeltuminen (vesien laatu, rakentaminen jne.).

(1) TSK:n lausunto CES 789/98, EYVL C 235, 27.7.1998, s. 10.

(2) EYVL C 332, 31.12.1990, s. 157.

4.1.3. Matkailu on taloudellisesti tuottava ilmiö, joten sitä on edistettävä, mutta myös hallittava. Matkailu ei ole miltei kannalta kulttuurisesti tai sosiologisesti kiistatonta. Matkailuun liittyy kansojen ja eri väestöryhmien välisiä kohtaamisia. Se vaikuttaa taloudelliseen toimintaan ja työoloihin. Lisäksi se saattaa vahingoittaa luonnon- ja kaupunkiympäristöä: historiallisten kohteiden vaurioituminen, ympäristöön sopimaton rakentaminen, tuhlaus, faunan ja flooran tuhoutuminen. Myös viranomaiset joutuvat toisinaan rakentamaan kausiluonteista massaturismia varten hyvin kalliita perusrakenteita, joita käytetään ainoastaan muutaman kuukauden ajan vuodessa ja joita on näin ollen vaikea saada tuottaviksi, mikä saattaa johtaa asianomaiset yhteisöt velkaantumiseen. Matkailu saattaa myös tahtomattaan edistää rikollisuutta: huumeet, rötökset ja prostituutio.

4.1.4. Paikallisväestö reagoi näihin kielteisiin vaikutuksiin hylkivästi ja jopa väkivaltaisesti. Hallitsematon massaturismi saattaa synnyttää paikallisväestön keskuudessa turhautumista ("annamme kaiken, mutta emme saa mitään"), silloin kun paikalliset asukkaat näkevät alueensa hallinnan, kulttuurinsa, perinteidensä ja arvojensa häviävän. Näin tulevat selvästi esiin pyrkimykset hallittuun, paikalliskulttuuriin ja paikalliseen luonnonympäristöön sopeutettuun matkailuun. Tällaista matkailua on useilla unionin alueilla, joita massaturismi ei ole vielä pilannut. Komitea korostaa tässä yhteydessä matkailualueiden kansalaisyhteiskunnan merkitystä; sitä tulee kuulla ja se on otettava mukaan alan ammattilaisten ja poliittisten päättäjien rinnalle kehittämään sisäisyntyistä, kestävä matkailustrategiaa.

4.2. Matkailu ja sisämarkkinat

4.2.1. Matkailun sisämarkkinoiden toteutuminen on vielä kaukana tavoitteestaan. Lähitulevaisuudessa tapahtuva euron käyttöönotto osoittanee silmiinpistävät puutteet ja räikeän vajaatoiminnan useilla aloilla. Puutteet ja vajaatoiminta eriteltiin kertaalleen jo komitean vuonna 1990 antamassa lausunnossa⁽¹⁾. Esimerkkeinä mainittakoon:

- eurooppalaisille ja Euroopan ulkopuolisille matkailijoille todellista päänvaivaa aiheuttavan majoituskohteiden luokittelun yhdenmukaistaminen
- varausjärjestelmien yhteentoimivuus
- pätevyksien tunnustaminen ja asettautumisoikeus
- maksutapojen varmentaminen, sopimusten voimassaolo, maksumääräajat, riita-asiamenettelyt jne.
- matkailijavirtojen kausiluontoisella ohjauksella ei ole enää merkitystä, mikäli se tapahtuu ainoastaan valtiotasolla.

(1) EYVL C 332, 31.12.1990, s. 157.

4.2.2. Edellä mainittuihin seikkoihin voidaan nyt lisätä Internetin ansiosta kehittyvän etäkaupan sääntely.

4.3. Matkailu ja kulttuuri

4.3.1. Euroopan kulttuuriperinnön potentiaali on valtava. Se on myös sisäisen ja kaupunkimatkailun suurin valtti. Vähemmän tunnetut kohteet olisi kuitenkin eriteltävä ja liitettävä kohteiden verkostoon. Kulttuurimatkailu vaatii tuekseen markkinointia. Autenttisten kohteiden edistämiseen ja markkinointiin on suunnattava varoja, jotta vierailijamääriä voitaisiin nostaa ja itserahoituskykyä ja kannattavuutta parantaa.

4.3.2. Edellä mainitun tulisi johtaa työllisyyden saralla uusien, matkailun ja kulttuurin yhdistävien ammattien luomiseen: välittäjät, kehitysvirkailijat, tutkimusavustajat, alueellisten kielten edistäjät, tieto- ja markkinointivälineiden luojat, monikieliset vastaanottovirkailijat jne. Tällaiset ammatit ja tämäntyyppisen matkailun kehittäminen edellyttävät välttämättä matkailu- ja kulttuurialan toimijoiden taitojen ja varojen yhdistämistä.

4.3.3. Edellä mainitun lisäksi kulttuurimatkailu on oleellinen tekijä kansojen keskinäisessä tuntemuksessa. Kulttuurimatkailu ei saa rajoittua ainoastaan kulttuuriperinnön tuntemukseen, vaan se tulee ulottaa myös elävään kulttuuriin ja nykyluomuksiin. Uuden eurooppalaisen matkailustrategian osatekijöitä ovat myös rajanylittävien kulttuurireittien ja Euroopan ulkopuolisissa maissa tapahtuvat Euroopan kulttuuririkkauksien yhteiset edistämistoimet, kulttuuriperinnön esiintuominen sekä nykyluomuksiin suunnatut rakennerahastotuet.

4.4. Matkailu ja Euroopan kansalaisuus

4.4.1. Komitea on vakuuttunut siitä, että matkailu on Euroopan integraatiota edistävä tekijä. Schengenin ja euroalueen toteuttaminen on periaatteessa hyvin konkreettinen ja myönteinen saavutus. Lähestymistapaa olisi kuitenkin syvennettävä etenkin työllisyysvaikutuksia ja ammatillista liikkuvuutta painottaen. Myös Euroopan ulkopuolisista maista saapuvien matkailijoiden vastaanottoa on tarkasteltava tästä näkökulmasta.

4.5. Matkailu, koheesio ja kestävä kehitys

4.5.1. On yleisesti tunnettua, että matkailun kehittäminen epäsuotuisilla alueilla lujittaa koheesiot. Tietty kielteiset kokemukset (ympäristön rappeutuminen, holtiton kaupungistuminen, matkailun vähäiset vaikutukset paikallistalouteen, väestön kielteiset reaktiot) kannustavat kuitenkin varovaisuuteen.

4.5.2. Matkailun tarpeisiin vastaavan suunnittelun lähi-, sosiaaliseen ja taloudelliseen ympäristöön kohdistama voimakas paine johtaa usein kielteisiin vaikutuksiin, jotka kääntyvät matkailun kehittämistä vastaan. Uudet, kestävän suunnittelun ja kehittämisen käsitteet on siirrettävä käytäntöön. Matkailun kehittäminen johtaa usein erityisperusrakenteiden luomiseen. Hyvin usein käy myös niin, että kyseiset perusrakenteet ovat poissa käytöstä suurimman osan vuodesta ja pilaavat alueen maiseman.

4.5.3. Nykymatkailu pohjautuu usein siihen, että suuri määrä matkailijoita keskittyy pienelle alueelle lyhyiksi ajanjaksoiksi. Tämä synnyttää koko joukon ongelmia jäte- ja vesihuollon, energian sekä liikennevälineiden ja niiden hyödyntämisen alalla.

4.5.4. Ympäristönhallinta on vain yksi maailmanlaajuisuutta, ennakointia ja keskittämistä edellyttävän kestävän kehityksen osatekijä.

4.5.5. Jotta matkailua ja koheesiota koskeva lähestymistapa olisi tehokas, sitä on parannettava uudella, kestävän kehityksen ulottuvuudella. Tällä tarkoitetaan ennen kaikkea luonnonvarojen suojelemista sekä kestävää ja luontoa säästävää matkailua.

4.5.6. Todettakoon, että pyrittäessä edistämään matkailua työpaikkoja luovana tekijänä eurooppalaisen matkailustrategian puitteissa alueilla on enemmän puutetta menetelmistä kuin rahasta. Esimerkkianalyysien käynnistäminen alueiden tasolla parhaiden käytänteiden määrittämiseksi näyttäisi kuuluvan unionin toimivaltaan.

4.6. Sosiaalinen lomatoiminta

4.6.1. Matkailu on yhä useampien ulottuvilla ja tullut merkittäväksi työpaikkoja luovaksi tekijäksi. Työllisyysuunta-viivoissa tulisi näin ollen painottaa monenlaisten kansallisten toimien yhteisvaikutusta sosiaalisen lomatoiminnan tukemiseen ja edistää tällaista toimintaa Euroopan sisämarkkinoilla (lomakyläverkostot, nuorille suunnatut aloitteet sekä iäkkäille ihmisille ja eläkeläisille tarkoitetut kokeilut jne.).

4.6.2. On kehitettävä toimia matkailumahdollisuuden avaamiseksi kaikille. On kuitenkin vältettävä luomasta matkailugettoja, joissa lomailee vain vähävaraisia väestönosia.

4.6.3. On myös syytä pohtia toimia, joilla vältetään eri väestöryhmien lokeroituminen ja edistetään ihmisten välisiä suhteita. Tulevassa matkailun kehittämisessä on edistettävä integraatiota ja estettävä sosiaalisten kuilujen syntyminen.

4.6.4. Matkailun leviämistä kaikkiin väestöryhmiin ei pidä tulkita massaturismin kannustamiseksi kaikkine siihen liittyvine kielteisine merkityksineen: keskinkertaiset palvelut, kulttuurisällön köyhyys jne. Matkailu tulee nähdä rikastuttavana tekijänä ja elämysten lähteenä. Kokemusten mukaan pienituloisimmat kuluttajat ovat hyvin kiinnostuneita lomista, jotka tarjoavat mahdollisuuden tutustua eri kulttuureihin ja kansoihin. Esimerkkeinä mainittakoon perhemajoitus, lomamökit, vaellukset, kulttuurivierailut.

4.7. Matkailu ja opetus

4.7.1. Euroopan tasolla sovittava koululomien porrastaminen edistäisi laadukasta perhematkailua ja vähentäisi esim. ympäristöön ja talouteen kohdistuvia paineita suosituimmissa matkailukohteissa.

4.7.2. Komitea ymmärtää, miten vaikeaa asiasta sopiminen on (mm. perinteistä, ilmastosta ja kulttuuriympäristöstä johdettua), mutta kehottaa kuitenkin Euroopan unionin toimivaltaisia ministerineuvostoja (koulutus, teollisuus ja matkailu) käynnistämään uudelleen työskentelyn tällä saralla.

4.8. Matkailu ja laajeneminen

4.8.1. Matkailun potentiaali tulee kasvamaan Euroopan unionin laajentumisen seurauksena. Kysyntä tulee pääasiassa Itä-Euroopan maista, joiden asukkaat haluavat tutustua muihin jäsenvaltioihin. Toisaalta kysymys on näiden maiden usein huonosti tunnetusta matkailutarjonnasta. Nämä kaksi tekijää lisännevät yhdessä matkailualan dynamiikkaa. On siis erittäin tärkeää ottaa Keski- ja Itä-Euroopan maat mukaan eurooppalaiseen matkailualoitteeseen, etenkin erityisalueille (Itämeri, Karpaatit, Oder-joen alue jne.) suunnatuin yhteistoimin.

4.8.2. Samaa ajatusta voidaan samoin ehdoin soveltaa myös Välimeren maiden suuriin ja vetovoimaisiin kohdealueisiin perustuvan matkailupolitiikan puitteissa.

5. Suositukset: eurooppalaisen toiminnan menetelmät ja periaatteet

5.1. Komitea katsoo, että

5.1.1. Euroopan rakentamisella on myönteisiä vaikutuksia matkailun kehitykseen (henkilöiden vapaa liikkuvuus, Schengen-alue, yhteinen raha jne.)

5.1.2. matkailu vaikuttaa osaltaan ainutlaatuisesti Euroopan työllisyystilanteeseen, etenkin siitä syystä, että tuottavuus ja työpaikkojen luominen kulkevat tällä alalla käsi kädessä.

5.1.3. on päätetty tunnustaa Euroopan unionin alueellinen monipuolisuus (ihmisten, kulttuurin, perintöjen ja luonnonympäristön rikkaus) ja vaalia sitä lähitulevaisuudessa laajentuvassa Euroopan unionissa.

5.1.4. hallitsemattomalla matkailulla voi olla kielteisiä vaikutuksia, jotka kohdistuvat etenkin ympäristöön, kulttuuriperintöön ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen ja jotka saattavat johtaa alan kasvupotentiaalia uhkaavaan kasvukriisiin.

5.1.5. vähiten koulutusta edellyttävien työpaikkojen arvostusta ja turvallisuutta on lisättävä, jotta ne houkuttelisivat paremmin.

5.1.6. yleinen laatupolitiikka ja tarjonnan monipuolisuus on tärkeää.

5.1.7. todellinen tilanne matkailusta voimakkaasti riippuvaisilla ja perusrakenteista aiheutuvien kustannusten vuoksi epäedullisessa asemassa olevilla unionin alueilla (etenkin saaret ja erittäin syrjäiset alueet).

5.1.8. etenkin paikallisten ammattilaisten ja matkanjärjestäjien välisessä kilpailussa on vääristymiä.

5.1.9. eurooppalainen lähestymistapa on tarpeen, koska matkailu on selvästi rajanylittävää luonteeltaan, koska unionin alueilla esiintyvät ongelmat ovat hyvin samankaltaisia ja koska näin ollen yhteisten ratkaisujen etsiminen on kustannuksiltaan ja tehokkuudeltaan edullista.

5.2. Talous- ja sosiaalikomitea suosittelee neuvostolle, Euroopan parlamentille, jäsenvaltioille ja komissiolle Euroopan matkailustrategia -aloitteen käynnistämistä. Strategian osatekijät olisivat seuraavat:

5.2.1. Kokemustenvaihtoa ja esimerkkianalyysejä koskevien pilottihankkeiden yhteisrahoitus sellaisilla aloilla kuin paikallisstrategioiden määrittäminen, ympäristönsuojelu, palvelujen laatu, yhteiskunnallinen vuoropuhelu ja koulutus matkailualan uusiin ammatteihin nykyisiin elimiin sijoittuvan paikallisen matkailualan toiminta- ja seurantaverkoston välityksellä.

5.2.2. Vaivaton pääsy yhteisön nykyisiin välineisiin (Euroopan rakennerahastot, yrityspolitiikka, tutkimus- ja kehittämisspolitiikka, Leonardo-ohjelma, eurooppalainen yhteisyrittäjä, LIFE-ohjelma jne.), jotta voitaisiin tukea matkailusta eniten riippuvaisia alueita ja edistää innovaatiota ja kumppanuutta.

5.2.3. Kilpailusääntöjen tosiasiallinen noudattaminen matkailualalla satojentuhansien pienyritysten toimintaa häiritsevien vääristymien, monopolien sekä oligopolien estämiseksi.

5.2.4. Yhteisön tason sosiaalisen vuoropuhelun syventäminen etenkin pätevyysvaatimusten, koulutuksen, liikkuvuuden, työolojen, työajan ja työpaikkojen epävarmuuden osalta.

5.2.5. Tutkitaan yhdessä alan ammattilaisten sekä kuluttaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa mahdollisuutta luoda tietyillä pilottialoilla eurooppalaisen laadun peruskirja, johon sisällytettäisiin yhteiset standardit ja arviointimenettelyt.

5.2.6. Jäsenvaltioilta pyydetään työllisyyttä koskevien kansallisten toimintasuunnitelmien yhteydessä laadullista tietoa työllisyyspolitiikasta ja yhteiskunnallisen vuoropuhelun toimivuudesta.

5.2.7. Euroopan matkailustrategian eri osatekijät pannaan välittömästi toimeen unionin jäsenyyttä hakeneissa maissa, etenkin Phare- ja Sapard-rahoituksen avulla.

5.2.8. Komissio julkaisee vuosittain kertomuksen strategian toimeenpanosta ja yhteisön eri politiikanalojen vaikutuksista matkailualaan (sisämarkkinat, YMP, ulkosuhteet, sosiaalipolitiikka) sekä tietoa unionin myöntämistä määrärahoista.

5.2.9. Euroopan unionin toimielimet konsultoivat säännöllisesti matkailualan taloudellisia ja yhteiskunnallisia toimijoita, jotta voitaisiin analysoida etenkin unionin lainsäädännön ja politiikan vaikutuksia matkailuun.

5.2.10. Järjestetään vuotuinen seurantakokous, johon osallistuvat mm. jäsenvaltiot, asianomaiset toimijat (alan ammattilaiset, työntekijät, kuluttajat, johdannaiselinkeinojen harjoittajat jne.), Euroopan parlamentti ja talous- ja sosiaalikomitea.

Bryssel 26. tammikuuta 2000.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI